

Η ΜΑΡΙΑ

ΗΤΟΙ

776

Η ΕΚ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ.

ΗΘΙΚΩΤΑΤΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΔΙΑΣΚΕΥΑΣΘΕΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ, ΕΞΟΧΩΣ
ΔΕ ΤΩΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ.

Τῆς Α. Γ. ΛΑΜΠΙΣΗ.

Μετὰ Εικονογραφίαν

Ἀδείφ τοῦ Ὑπουργίου τῆς Δημοσίας Ἐκπαίδευσης.

Ἐκδίδοντες Γ. Α. ΚΟΜΝΑΡΗ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Α. ΚΟΡΟΜΗΛΑ.

(Ὁδὸς Παμιστοπαζαρίου, ἀριθ. 44).

1875

Η ΜΑΡΙΑ

ΗΤΟΙ

Η ΕΚ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ.

ΗΘΙΚΩΤΑΤΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΔΙΑΣΚΕΥΑΣΘΕΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ, ΕΞΟΧΩΣ
ΔΕ ΤΩΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ.

Ἰσὺ Α. Γ. ΛΑΜΠΙΣΗ,

Μετὰ Ἐικονογραφίῳ

Ἀδελφ. τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαίδευσης.

Ἐκδόσεις Γ. Α. ΚΟΨΑΝΑΡΗ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Α. ΚΟΡΟΜΗΛΑ.

(Ὁδὸς Περικτοπαζάρου, ἀριθ. 44).

1875.

Πάν αντίτυπον φέρει τὴν κάτωθι σφραγίδα τοῦ
Ἐκδότου.

Πρὸς ἐξασφάλισιν δ' ἀπὸ πάσης τυχόν τοποκλο-
πίας ἐξετασθήσων ἀπαντα αἱ παρὰ ταῖς ἀποκρικο-
ρικαῖς ἀρχαῖς ἀπαιτούμεναι νόμιμοι διατυπώσεις.

© SISMANOGLIO

Τ Η

ΑΡΙΤΙΜΩ ΚΑΙ ΦΙΛΟΜΟΥΣΩ ΚΥΡΙΑ

ΔΟΜΝΙΚΗ

ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΕΦΕΝΔΗ ΖΩΓΡΑΦΟΥ,

ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΣΕΒΑΣΜΟΥ

ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ.

Φιλογενής Κυρία!

Ὁ ἐν παραδειγμασιν Ὁδηγὸς τῶν Παιδων, ἡ Μαρία, ἦτοι ἡ ἐκ Προνοίας δοκιμασία καὶ Συλλογὴ ἐμμέτρων Μύθων, βιβλία νηοστί ἐκδιδόμενα, ἀξιόνονται νὰ ἐπικοσμηθῶσι διὰ τοῦ ἐντίμου ὀνόματος Ὑμῶν.

Αἱ πρὸς διάδοσιν τῶν γραμμάτων καθ' ὅλον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος προσπᾶσθαι καὶ θυσίαι τῆς Ὑμετέρας οἰκογενείας μοι ἐπέβαλον ὥς καθήκον νὰ ἀναθέσω εἰς Ὑμᾶς τὰς ὠφελίμους ταύτας εἰς τὰ παιδία σελίδας, τὸ μὲν, ὅπως καὶ διὰ τούτων ἐκδηλωθῇ ἡ παρά πάντων ὀφειλομένη πρὸς τὴν Ὑμετέραν Οἰκογένειαν ἔθνικὴ εὐγνωμοσύνη, τὸ δέ, ὅπως καὶ τὰ παιδία ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἀναγνωρίζοντα τοὺς εὐεργέτας των, προσφέρωσι τὰς ἐνθέρμους εὐχὰς των ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ τῆς μακροβιότητος Ὑμῶν.

Τὰ ἔθνη εὐπηρεοῦσι καὶ προάγονται, καὶ τὰνάπαλιν δυστυχοῦσι καὶ καταστρέφονται κατὰ τὴν ἀνατροφὴν τὴν ὅποιαν λαμβάνουσι, κατὰ τὰ πρῶτα καλὰ ἢ κακὰ διδάγματα,

ὅσα ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἐντυπώνονται εἰς τὸν
νοῦν ἐκάστου τῶν μελῶν των. Ἄν δ' ἅπασαι
αἱ βαθύπλουτοι οἰκογένειαι ὑπὸ τῶν αὐτῶν,
ὥς καὶ Ὑμεῖς, τῆς φιλογενείας αἰσθημάτων
ἐμπνεόμεναι, ἐτρέποντο τὴν ἐνδοξον ταύτην
τῆς ἀγαθουργίας ὁδὸν ὑπὲρ τῆς προόδου τοῦ ἡ-
μετέρου ἔθνους, πρό πολλοῦ τοῦτο ἤθελαν ἐξέλ-
θει ἐκ τοῦ σκότους τῆς πολυχρονίου ἀμαθείας,
ἥτις πολλὰς τῶν αὐτοῦ ἀρετῶν ἀπέσβεσε.

Δέχθητε, φιλόμουσος κυρία, τὴν μικρὰν
ταύτην ἐνδειξὴν τοῦ πρὸς τὸ πρόσωπόν καὶ
τὴν οἰκογένειαν Ὑμῶν σεβασμοῦ, μετὰ τῆς
ἐγκαρδίου εὐχῆς τοῦ νὰ ἴδωμεν καὶ τοὺς λοι-
ποὺς τοῦ ἔθνους βαθυπλούτους, λαμβάνοντας
Ὑμᾶς ὡς ζῶντα παραδείγματα, καὶ μιμου-
μένους τὰς πράξεις Σας.

Κων/πολις, τῇ 2 Νοεμβρίου 1875.

Ὁ Ἰσίδωρος.

Ἡ Χρυσάνθη συναντῶσα τὴν Μαρίαν.

ΣΙΣΜΑΝΟΓΛΙΟΥ
ΜΕΓΑΡΟ

Η ΜΑΡΙΑ

ΗΤΟΙ

Η ΕΚ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ὁ Εὐδάρκιος καὶ ἡ Μαρία.

Πρό τινων ἐτῶν ἀνὴρ τις, ἐκ καλῆς οἰκογενείας τῆς μοσχοδόλου Χίου καταγόμενος, εἰς διαφόρους περιπλανηθεὶς τόπους, ἐπὶ τέλους ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταστήθῃ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου, τὰς Ἀθήνας, μετρίοφρονά μὲν, ἀλλὰ καὶ ἡσυχὸν προτιμήσας βίον.

Ὡς δὲ πάντες οἱ συμπατριῶταί του μεγάλην ἔχων καὶ οὗτος κλίσιν εἰς τὰ ἀνθη, κατὰ τι δὲ καὶ εἰς τὴν κηρείαν ἐμπειρος ὢν, ἀέλαβε τὴν ἐπιστάσιν ἀγροκηαίου τινός, συνισταμένου ἐξ ἀμπελῶνος καὶ κήπου μετὰ προσφόρου οἰκήματος,

καὶ ἀνήκοντος εἰς πλουσίαν τινὰ οἰκογένειαν, ἀπὸ τινος χρόνου εἰς τὴν Ἑλλάδα μετοικήσασαν.

Μεγάλην δ' ἀπαρχῆς ὁ ἀνὴρ οὗτος δειξας τιμιότητα καὶ ἀκεραιότητα χαρακτήρος, ἐφείλκυσε τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ὑπόληψιν τῆς οἰκογενείας, εἰς ἣν ἀνήκεν, ὡς εἴρηται, τὸ ἀγροκήπιον, ὥστε προθύμως τὸ παρεχώρησαν εἰς αὐτόν, ἐπὶ μετρίαμισθώσει νὰ τὸ νέμηται διὰ βίου. Εἰς μεγαλοπρεπή δὲ καὶ οὗτοι ἐκεῖ πλησίον κατοικοῦντες οἶκον, συχνάκις ἐπεσκέπτοντο τὸ ἀγροκήπιον, καὶ εἰς οἰκιακὰς ἤρχοντο συνδιαλέξεις μετὰ τοῦ Εὐλαμπίου, ὡς ὠνομάζετο ὁ νέος ἐπιστάτης. Ἐτέρποντο δὲ μεγάλως ἐκ τῆς συναναστροφῆς του, διότι διαφοροὺς εἶχε περὶ διαφορῶν ἀντικειμένων γνώσεις, ὡς χρηματίσας εἰς τὴν νεότητά του μαθητῆς τῆς εἰς τὴν πατρίδα του περιφήμου σχολῆς ἐπὶ τῶν ἀειμνήστων διδασκάλων Βαρδαλάχου, Βάμβα καὶ ἄλλων.

Ἐπίμονον δὲ φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν ἀδιαλείπτως καταβάλλων ὁ Εὐλάμπιος εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἀμπελῶνος καὶ τοῦ κήπου, ἀνεπαισθήτως ἱκανῶς προσοδοφόρα κατέστησεν ἀμφοτέρω, ὥστε ἐντός ὀλίγου ἔγινε καὶ οὗτος κύριος οὐχὶ εὐκαταφρονήτου χρηματικῆς περιουσίας, καὶ ἤδη ἀπεφάσισε νὰ λάβῃ σύζυγον καὶ νὰ συστήσῃ ἰδίαν του οἰκογένειαν.

Καὶ κατὰ τὴν ἐκλογὴν μὲν συζύγου ἐπέτυχεν ἀξιόλογα, καὶ ἔτη τινὰ ἔζησεν εὐτυχῶς μετ' αὐτῆς· δυστυχῶς ὁμως πρῶτον μὲν δύο τοῦ τέκνα ἀπέθανον ἀλλεπαλλήλως, ἐκ τινος ἐπιδημίας, ἀκολούθως δὲ καὶ αὐτὴ ἡ καλὴ σύζυγός του, ἡ ἀρίστη σύντροφος τῆς ζωῆς του, τὴν ὁποίαν καὶ ἐκλαυσε πικρῶς. Μία δὲ μόνη τῷ ἔμενε θυγάτηρ πρὸς περηγορίαν τοῦ ὑπολοίπου βίου του, καὶ εἰς αὐτὴν πλέον ἀφιέρωσεν ἀπάσας τὰς ἐλπίδας του, τοὺς πόθους του, τὴν ἀγάπην του, τὴν ὑπαρξίν του.

Ἦτο ἐννέα ἐτῶν ἡ Μαρία ὅτε ἀπεδίωσεν ἡ μήτηρ τῆς, ἀλλὰ καθ' ὅλα, καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν, καὶ κατὰ τὸ σῶμα, ἦτο πιστὴ ἐκείνης εἰκῶν. Παιδιόθεν ἐφαίνετο ὅτι ἔμελλε νὰ γίνῃ ὡραία· καθ' ὅσον δ' ἡῤῥξανε εἰς τὴν ἡλικίαν, τὸ πρὸς τὸν φιλόστοργον πατέρα τῆς ἀπερίγραπτον σέβας καὶ ἡ μεγάλῃ πρὸς αὐτόν ὑπακοή καὶ εὐπειθεία τῆς, ἡ ἀθωότης τῆς, ἡ σεμνότης τῆς, ἡ φιλοφροσύνῃ τὴν ὁποίαν ἐδείκνυε πρὸς πάντας, νῆα παρῆχον θέλγητρα εἰς τὰς φυσικὰς χάριτάς τῆς. Ἐνόμιζες ὅτι ἐβλάπες ἀγγελον ἐνώπιόν σου!

Δὲν ἦτο δ' εἰσέτι δεκαπέντε ἐτῶν καὶ ἐγνώριζε κάλλιστα πῶς νὰ κυβερνᾷ τὸν οἶκόν των, ἐξόχως δὲ μάλιστα διακρίνετο ἡ πρὸς τὴν καθαρῶτητα ἐμφυτος κλίσις τῆς. Οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον

ἴχνος ἀκαθαρσίας καὶ ρυπαρότητος ἔβλεπες εἰς τὰ δωμάτιά των, οὔτε κονιορκτός, οὔτε ῥάκος (1) εὑρέτο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· αἱ κλῖναι των, τὰ ἀνάκλιντρα καὶ πάντα τὰ ἄλλα ἐπιπλά ἦσαν καθαρώτατα, εἰς τὸ μαγειρεῖον τὰ σκεύη ἑλαμπον ὥς νὰ ἦσαν νέα, τὰ πάντα δ' ἦσαν ἐν γένει εἰς καλὴν τάξιν καὶ ἁρμονίαν τεθειμένα.

Ἀμέσως ὅτε ἡ νέα ἐξόπνα τὸ πρῶν, ἡ πρώτη αὐτῆς φροντίς ἦτο νὰ συμβοηθῇ γραΐαν τινὰ ὑπηρέτριάν των εἰς τὸν εὐπρεπισμὸν τοῦ οἴκου, ἀκολούθως δ' ἐκτεινίζετο καὶ ἐσυγυρίζετο, καὶ ἤδη προσεχάλει τὸν ἀγαπητὸν τῆς πατέρα εἰς τὸ πρόγευμα, ὅς τις πολλὰ πρῶν ἀπέρχετο εἰς τὸν κήπον ἢ εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ διανοοῦσε τὰς ἐργασίας εἰς τοὺς ἐργάτας του. Ἡμέρα δὲ δὲν παρήρχετο χωρὶς νὰ κάμῃσι πρῶτον ὁμοῦ τὴν προσευχὴν των εἰς τὸν Πανύψιστον Θεόν, εὐχαριστοῦντες αὐτὸν διὰ τὰ ἀγαθὰ τὰ ὅποια χαρίζει εἰς τὰ δημιουργήματά του.

Ἡ Μαρία ἠύξανε κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ τὰς χάριτας ἐν τῷ μέσῳ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ἀνθέων.

Ὁ κήπος τῆς ἦτο ὁ κόσμος τῆς νηπιόθεν δὲ σχεδὸν συνέλαβε μεγάλην κλίσιν εἰς τὰ ἀνθῆ, καὶ ἐπὶ τούτῳ ὁ πατὴρ τῆς ἐφρόντιζε νέα νὰ τῇ

(1) ῥάκος, κουρίλλιον.

προμηθεύῃ ἐκ διαφόρων μερῶν ἀνθῆ, ὥστε ὁ κήπος τῆς κατέστη εἰς τῶν ὡραιότερων κήπων τῶν Ἀθηνῶν. «Εἶναι ὁ Παράδεισός μου,» εἶπεν ἡ νεᾶνις γελῶσα, καὶ πάντες οἱ διαβάται ἱκανὴν ὥραν ἴσταντο πρὸ τῶν κιγκλίδων θαυμάζοντες τὴν ἐν αὐτῷ καλλονὴν καὶ ἁρμονίαν, αἱ δ' ἐπιστημότεραι ἢ καὶ αἱ σχετικώτεραι οἰκογένειαι ἤρχοντο νὰ τὰς ἐπισκέπτωνται, τὰς ὁποίας μετὰ μεγάλης περιποιήσεως ὑπεδέχετο ἡ Μαρία, ποικίλας ἐνταύτῃ προσφέρουσα ἀνθοδέσμας εἰς αὐτάς.

Τὰς ὥρας τῆς ἀνέσεως, καὶ πρὸ πάντων τὸ ἑσπέρας, δὲν εἶπεν ὁ φρόνιμος πατὴρ τῆς Μαρίας νὰ καλλιεργῇ τὸν νοῦν τῆς θυγατρὸς του, τὴν εἰς τὰ ἀνθῆ μάλιστα κλίσιν αὐτῆς εὐφυῶς εἰς εὐγενέστερον καὶ ὑψηλότερον μετατρέπων σκοπόν.

Ἀφ' ἐνός μὲν τὴν ἀξιοθαύμαστον ὡραιότητά των καὶ τὰ πολupoίικila σχήματά των, ἀφ' ἐτέρου δὲ τὰ λαμπρὰ χρώματά των καὶ τὰς τερπνάς καὶ γλυκείας εὐωδίας των παριστῶν εἰς τὴν θυγατέρα του, τὴν ἐδίδασκε δι' αὐτῶν νὰ θαυμάζῃ τὴν σοφίαν, τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ, ὅς τις ἐποίησεν αὐτά, καὶ λαμβάνων τὴν εὐκαιρίαν τῇ ἀνέφερε τοὺς μελιφόρους λόγους τοῦ Ἰησοῦ.

«Καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσι καὶ ποίας καλλονὰς περιβάλλονται· οὐδὲ ὁ

Σολομών ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ ἐνεδύθη ὡς ἐν τούτων.»

Ἐπὶ μᾶλλον δ' ἔτι προβαίνων ὁ καλὸς πατήρ οὗτος, τὰ προσφιλέστατα εἰς τὴν θυγατέρα του ἀνθή λῖαν ἐπιτυχῶς παρίστα ὡς σύμβολα τῶν ἀρετῶν τῆς νεάνιδος.

Ἦσαν αἱ πρῶται ἡμέραι τῆς ἀνοιξέως. Ἡ πρωινή δρόσος καὶ αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου εἶχον ἡμιανοίξει ἤδη τὰ ἀνθῆ, αἵτινα ἀνέπεμπον θελκτικωτάτην εὐωδίαν, αἱ δ' ἀηδόνες, αἱ ἀκανθίδες καὶ ἄλλα πτηνὰ ἑτερπον τὰ ὦτα διὰ μελωδικωτάτων κελαδημάτων.

Ἦτο μαγευτικωτάτη ἡ θέα, ἡ δὲ Μαρία καταγοητευομένη ἀνεσκίρτα, καὶ ὡς δορκὰς ἀναπηδῶσα ἀφ' ἑνὸς μέρους εἰς τὸ ἕτερον, κῶχαρίσται ἐνδομύχως τὸν Ὑψιστον, ὅς τις τοσαῦτα διέχυσε θέληγητρα εἰς τὴν φύσιν. Ἀκτινοβολοῦσα δ' ἐκ τῆς χαρᾶς καὶ τῆς φαιδρότητος, συνήγαγε καὶ ἔφερεν εἰς τὸν πατέρα τῆς τὸ πρῶτον ἱόν (1).

Ὁ δὲ πατήρ τῆς εὐμενέστατα ὑποδεχθεὶς τὴν προσφορὰν τῆς, καὶ ἐπαινέσας αὐτὴν διὰ τὴν φιλοκαλίαν τῆς, ἐδράξατο καὶ αὐθις τῆς εὐκαιρίας νὰ διδάξῃ αὐτήν.

—Σὺ ἀρίσται τὸ ἱόν, κόρη μου; τῇ εἶπε.

(1) Ἴον χυδ. μινίξτε, βιδόλα.

— Καὶ βέβαια μὲ ἀρίσται, διότι εἶναι τόσον μικρόν, καὶ ἐκβάλλει τόσον ὠραίαν εὐωδίαν.

—Τί δὲ δυνάμεθα νὰ ἐξάγωμεν ἐκ τοῦ ἀνθους τούτου, καὶ τί νὰ ὠφεληθῶμεν; εἶπεν ὁ πατήρ.

—Ὅτι δὲν πρέπει νὰ καταφρονῶμεν τὰ μικρὰ πράγματα, διότι καὶ ἀπὸ αὐτὰ πολλάκις δύναται νὰ προέλθῃ μέγα καλόν, ὑπέλαβεν ἡ Μαρία.

—Δὲν σοὶ φαίνεται δὲ πρὸς τούτοις, φιλότατη μου κόρη, ὅτι τὸ ὠραῖον τοῦτο ἱόν εἶναι ἡ εἰκὼν καὶ τὸ ἐμβλημα τῆς μετριοφροσύνης καὶ ταπεινότητος; Ἰδέ το! Ἐχει χρῶμα σκιερὸν, δείγμα δηλαδὴ μετριότητος, ἀγαπᾷ δὲ καὶ νὰ κρύπτηται ὑπὸ τὰ φύλλα καὶ νὰ ἀνθῇ ἀπομεμονωμένον, καὶ ὁμοῦς γεμίζει τὸν ἀέρα μὲ τὴν γλυκυτάτην καὶ τερπνοτάτην εὐωδίαν του.

Καὶ σὺ, Μαρία μου, νὰ ἦσαι πάντοτε ταπεινὸν ἱόν· περιφρόνει, περιφρόνει τὰς ματαίας ἐπιδείξεις, μὴ ζητῆς νὰ διαπρέπῃς καὶ νὰ λάμπῃς μὲ τοὺς κενόφρονας καὶ χαμερπεῖς στολισμοὺς τῆς πολυτελείας, καὶ προσπάθει νὰ διαχύνης τὴν ἀρετὴν καὶ τὰ προτερήματά σου ἐν ᾧ κρυπτῶ.»

Ἄλλοτε δ' ὅτε ἤνθουν οἱ κρίνοι καὶ τὰ ρόδα, καὶ ὁ κήπος ἦτο εἰς ἀπασαν αὐτοῦ τὴν μεγαλοπρέπειαν, ἡ Μαρία κρατοῦσα ἀνὰ χεῖρας δύο-τρεῖς κρίνους, λάμποντας εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, τοὺς προσέφερεν εἰς τὸν πατέρα τῆς.

— Παρατήρησον, παρατήρησον, πάτερ μου, εἶπεν ἡ νεάνις σεμνοπρεπῶς, πῶς εὐωδιάζει τὸ ἄνθος τοῦτο· φέρει εἰς λειποθυμίαν.

— Καὶ ὁ κρίνος, φιλτάτη μου κόρη, ὑπέλαβε καὶ πάλιν ὁ πατήρ, εἶναι σύμβολον τῆς ἀθωότητος. Κύτταξέ τον, κύτταξέ τον πῶς στέκει ἴσος, ὠραίος, λαμπερὸς καὶ καθαρὸς!

Τὸ λευκότετον ἐκ μετάξης ὕψωμα εἶναι μηδὲν παραβαλλόμενον μὲ τὰ πέταλα (1) αὐτοῦ τοῦ ἀνθους. Ἰδέ τα πόσον λευκά εἶναι ὡς τὸ χιόνιον!

Εὐτυχῆς, εὐτυχαστάτη καὶ ἡ νεάνις, ἡ ὁποία ἔχει καρδίαν καθαρὰν ὡς τὸν κρίνον, ἀλλὰ τὸ καθαρώτερον ἀπὸ ὅλα τὰ χρώματα διατηρεῖται καὶ δυσκολώτερον τῶν ἄλλων. Ὀλίγον ἂν ἐγγίσωμεν τὸν κρίνον, κίνδυνος νὰ ἀφήσωμεν κηλίδα καὶ ῥύπον ἐπ' αὐτοῦ. Οὕτω καὶ ἡ καρδία τῆς νεάνιδος πρέπει νὰ ᾔηται κατὰ πάντα ἀμόλυντος. Ἀτοπος λόγος, ἀπρεπὴς ἔκφρασις, κακὸς διαλογισμὸς προσβάλλουσι καιρίως τὴν ἀρετὴν καὶ σκληρὰ εἰς τὴν καρδίαν ἐπιφέρουσι τραύματα.

— Τὸ ῥόδον πάλιν, ἐπρόσθεσεν ὁ Εὐλάμπιος, δεικνύων εἰς τὴν θυγατέρα του τὸ ἄνθος τοῦτο, εἶναι τὸ σύμβολον, τὸ ἔμβλημα τῆς αἰδοῦς μὲ

(1) Πέταλον, φύλλον.

τὰ ἐρυθρὰ χρώματά του. Τὸ ἐρύθημα ὁμῶς τῆς ἀθωότητος εἶναι ὠραιότερον ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὰ χρώματα τοῦ ῥόδου. Ναί! Ναί! Πόσον πάλιν εἶναι εὐτυχῆς καὶ ἀξιάγαστος ἡ νέα ἥτις ἐρυθρίσῃ, ἅμα ὅταν ἀπρεπὴς λόγος ἢ ἀτοπος ἀστεϊσμὸς προσβάλλῃ τὰ ὦτά της. Μοσχοβολοῦσα τότε ὡς τὸ ῥόδον, δεικνύει μὲ τὸ ἐρύθημα τοῦ προσώπου της ὅτι αἰσθάνεται τὸ κακόν, καὶ ὅτι τοιοῦτον εἶναι τῆς ἀρετῆς τὸ χρῶμα. Αἱ παρειαὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων συχνάκις ἔρχεται τὸ ἐρύθημα, εὐκόλα διατηροῦσι τὴν φυσικὴν καλλονὴν καὶ ἀνθηρότητά των· αἱ παρειαὶ αἰτίνες δὲν ἐρυθριῶσι πλέον γίνονται ὠχραὶ καὶ ἄμυραι καὶ μαραίνονται πρὸ τοῦ καιροῦ των.

Ὁ καλῆτερος στολισμὸς τοῦ κήπου ἦτο ὠραία τις καὶ φουντωτὴ μηλέα, κειμένη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κήπου καὶ πέριξ ἔχουσα παχίαν γλόφην. Ὁ Εὐλάμπιος τὴν ἐφύτρωσε τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως τῆς Μαρίας, καὶ καθ' ἕκαστον ἔτος ἔδιδε μεγαλοπρεπὴ μῆλα, κίτρινα ὡς τὸ χρυσίον καὶ μὲ φλέβας ἐρυθρωπὰς.

Ἡ Μαρία συνεπλήρωσεν ἤδη τὸ δέκατον ὀγδοὺν ἔτος τῆς ἡλικίας της καὶ ἡ μηλέα ἔβριθιν ἀπὸ ἄνθη. Πᾶσαν ἡμέραν ἅμα ἐξύπνα ἡ νεάνις, ἔτρεχε πρὸς τὴν μηλέαν της καὶ καλημερίζουσα αὐτήν, τὴν συνέχαιρε διὰ τὸ κάλλος της.—Πό-

ον ώραία εἶσαι, μηλέα μου, τῇ ἔλεγε, πόσον μεγαλοπρεπῆ τὰ ἐρυθρά καὶ λευκὰ ἀνθὰ σου! Μόνη σου ἀποτελεῖς κήπον!

Ἄλλ' ἡ μηλέα αὕτη ἐπέπρωτο νὰ φανῇ ὡς ἀπαίσιος οἰωνός, ὡς πρόδρομος τῶν ἀπροσδοκῆτως ἐπαπειλούντων τὴν ταλαίπωρον νεάνιδα μεγάλων δεινῶν. Βαρὺς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐνέσκηψε χειμῶν καὶ ἡ Μαρία ἐνεκα ἀδιαθεσίας τῆς ἡναγκάσθη νὰ περιορισθῇ ἐντὸς τοῦ κοιτῶνός της ἐπὶ τινὰς ἡμέρας. Ὅτε δ' ὑπῆγε πρῶτον τινὰ νὰ χαιρετήσῃ τὸ προσφιλὲς δένδρον τῆς, ὀλίγον ἔλειψε νὰ πέσῃ κατὰ γῆς ὡς ἀναισθητός. Μεταξὺ διαφόρων ἄλλων δένδρων ὁ πάγος προσέβαλε καὶ τὴν μηλέαν, καὶ κατέκαυσεν ὅλα αὐτῆς τὰ φύλλα, ἅτινα ἔλαβον ἤδη κίτρινον χρῶμα καὶ ἐκυλίωντο ἐπὶ τοῦ χώματος. Ἡ Μαρία ἐλυπήθη πολὺ καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ πικρῶς, μένουσα ἀπαρηγόρητος.

Ἡ θέσις αὕτη τῆς Μαρίας ὡς ἐξ αὐτομάτου ἀνέμιξεν εἰς τὴν μνήμην τοῦ Εὐλαμπίου τοῦς θανάτους τῶν ἀγαπητῶν του ὄντων, καὶ εἰς πικρὰ καὶ οὗτος περιεχύθη δάκρυα. Τέλος δὲ συνερχόμενος εἰς ἑαυτόν, — Δικαίως, εἶπε, Μαρία μου, δικαίως λυπεῖσαι τὴν μηλέαν σου, ἀλλὰ τί νὰ γίνῃ πλέον; Τοῦτο καὶ ἂς σὲ χρησιμεύσῃ ὡς μάθημα πόσον τὰ ἐξωτερικὰ ἀντικείμενα δύνανται νὰ μᾶς

Ἡ Μαρία κλαίουσα τὴν μηλέαν.

προσβάλωσι καὶ νὰ καταστρέψωσι τὴν ἀθωότη-
τά μας.

Ναί, κόρη μου, κόρη μου, νὰ ἐγνώριζες εἰς
ποίους κινδύνους ὑπόκειται καὶ ἡ ἰδική σου ἀ-
θωότης! Φεῦγε, φεῦγε πάντοτε τὰς κακὰς συνα-
στροφάς, καὶ φέρε πάντοτε εἰς τὸν νοῦν σου τὸ
σοφὸν ἐκεῖνο ῥητόν· «Φθείρουσιν ἥθη χρηστὰ ὁ-
μιλίας κακαί.» Ναί! ναί! Ἄν μίαν μόνην στιγμὴν
μὲ ἔκαμνες, Μαρία, νὰ χάσω τὰς ἐλπίδας, τὰς
ὁποίας τρέφω διὰ σέ, ἂν κατὰ μίαν κεραίαν παρεξ-
ετρέπεσό ποτε ἀπὸ τὰς ὁδοὺς τῆς ἀρετῆς, πόσον
πικρὰ δάκρυα θὰ ἔχυνα καὶ ἐγὼ, πολὺ πικρότερα
παρὰ τὰ δάκρυα τὰ ὁποῖα σὺ χύνεις τώρα διὰ τὴν
μηλίαν σου! Καὶ ἀπεσύρθη ὁ Εὐλάμπιος, θέλων
νὰ κρύψῃ τὸν χεῖμαρρόν τῶν δακρύων, ὅστις ἀ-
κουσίως του ἔρρειεν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του, ὡς
καχὸν τι προσιωνιζόμενος εἰς αὐτόν.

Καιρὸς, ναί, καιρὸς ὀλέθριος δοκιμασίας ἐπέρ-
χεται! Ἡ Μαρία ἤνθει χαρίεσσα ὡς τὸ ῥόδον,
ἀθώα μὲν ὡς ὁ κρίνος, μετριόφρων δὲ καὶ σεμνή
ὡς τὸ ἴον, καὶ χρηστὰς παρέχουσα ἐλπίδας· ἀλλὰ
φρικτὴ, φρικτὴ συμφορὰ ἐπαπειλεῖ καὶ αὐτήν!

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

*Ἡ Μαρία συγχιτίζεται μετὰ τῆς θυγατρὸς
τοῦ ἰδιοκτήτου.*

Ἦτο ἡ πρώτη τοῦ Μαΐου μηνός, καὶ ἡ Μαρία
ἐξυπνήσασα πολλὰ πρωί, ἐπορεύθη εἰς τὸν κη-
πον μετὰ ψυχικῆς ἀγαλλιᾶσεως διὰ νὰ συνάξῃ
ῥόδα καὶ ἀνθὸν τῆς πρωτομαίας. Ἐκαμνὲ δὲ δύο
ὥραιας ἀνθοδέσμας, τὰς ὁποίας ἀγαλλομένη ἔ-
φερεν ἤδη εἰς τὸν πατέρα της. Αἰφνης δὲ συναντᾷ
ἀπέναντι αὐτῆς τὴν δέσποιναν τοῦ ἀγροκηπίου
μετὰ τῆς θυγατρὸς της Χαρικλείας, αἵτινες λευ-
κὰς φέρουσιν ἐσθῆτας, εἰσέρχοντο εἰς τὸν κήπον.

Ἡ Μαρία ἐστάθη ἅμα εἶδεν αὐτάς καὶ μετὰ
μεγάλου σπασμοῦ τὰς ὑπεδέχθη. Ἡ Χαρίκλεια,
ἄχρι τοῦδε ἐγκλειστος οὔσα ἐντὸς τοῦ Παρθενα-
γωγείου, ἅμα ἐστριψε τὰ βλέμματα εἰς τὰς ἀν-
θοδέσμας, — ῥόδα τοῦ Μαΐου, ἀνιόησε, πόσον
μὲ ἀρέσουν! πόσον τὰ ἀγαπῶ! Ἡ Μαρία ἀμέ-
σως προσέφερεν εἰς ἐκάστην ἀνὰ μίαν ἀνθοδέ-
σμεν. Τὰς ἐδέχθησαν δ' αὖται μετὰ μεγάλης εὐ-
χαριστήσεως, καὶ ἡ μήτηρ τῆς Χαρικλείας ἐκβα-
λοῦσα τὸ βαλάντιόν της ἐκ τοῦ κόλπου της, ἡ-
θέλησε νὰ ἀνταμείψῃ τὴν Μαρίαν, ἀλλ' αὐτὴ ἀ-
πεποιήθη νὰ λάβῃ τὸ προσφερόμενον.

—Εὐχαριστῶ, κυρία, εὐχαριστῶ, εἶπεν ἡ νεανίς μετὰ τῆς συνήθους συστολῆς τῆς, δὲν σὰς ἐπρόσφερα αὐτὰ τὰ ἄνθη μὲ σκοπὸν ἀμοιβῆς. Ὀλίγας καλωσύνας μὰς κάμνετε καθ' ἑκάστην, καὶ ἦτο ἀνάγκη νὰ μὲ ἀνταμείψητε καὶ διὰ τὴν μικρὰν αὐτὴν εὐχαρίστησιν τὴν ὁποίαν σὰς ἔδωσα;

Ἡ μήτηρ τῆς Χαρίκλειας ἐμειδίασεν εὐμενῶς, παρεκάλεσε δὲ τὴν νέαν νὰ ἔρχηται συχνάκις εἰς τὸν οἶκόν των καὶ νὰ φέρῃ ῥόδα τοῦ Μαΐου εἰς τὴν θυγατέρα τῆς. Ἡ Μαρία ὑπήκουσε προθύμως καὶ δὲν ἔλειψε πᾶσαν πρωΐαν νὰ ἔρχηται φέρουσα τὰ προσφιλῆ ῥόδα εἰς τὴν Χαρίκλειαν. Ἡ φυσικὴ ἱλαρότης τοῦ προσώπου τῆς καὶ οἱ μετριόφρονες τρόποι τῆς κατεγοήτευσαν τὴν Χαρίκλειαν, ἥτις καὶ παρεκάλεσε τὴν Μαρίαν νὰ ἔρχηται καὶ νὰ περᾷ ὥρας τινάς μετ' αὐτῆς. Τοσοῦτον δὲ τὴν ἐθελγεν ἡ συναναστροφή τῆς Μαρίας, ὥστε ἡ Χαρίκλεια ἔδειξεν ὅτι εὐπρεστεῖτο μεγάλως νὰ τὴν παραλάβῃ μεθ' ἑαυτῆς εἰς τὸν οἶκόν των.

Ἦλθε δ' ἡ ἐπέτειος ἡμέρα τῆς Χαρίκλειας καὶ ἡ Μαρία ἐσυλλογίζετο ποίου εἶδους δῶρον ἐκ τοῦ κήπου τῆς νὰ προσφέρῃ εἰς αὐτήν. Κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀνέσειώς του ὡς εὐφυῆς ὁ πατὴρ τῆς διεσκέδαζε, παιδιᾶς χάριν, νὰ κατασκευάζῃ κάνιστρα κατὰ τινα νέον τρόπον καὶ κατὰ παράδοξον σχῆμα. Ἡ Μαρία ἔβαλε κατὰ νοῦν νὰ περιβάλῃ ἐν

τῶν κανίστρων τούτων μὲ τὰ ὠραιότατα καὶ εὐωδέστατα ἄνθη καὶ νὰ τὸ προσφέρῃ εἰς τὴν Χαρίκλειαν. Ὁ πατὴρ τῆς ἐγκρίνων τὸ σχέδιον τῆς θυγατρὸς του, τὴν συνέδραμε νὰ καταστήσῃ τὸ ἔργον τῆς ὅσον οἷόν τε τέλειον, διὰ ποικίλων ἀνθῶν περικοσμήσας αὐτὸ, καὶ εὐφυῶς συμπλέξας μετὰ τοῦ ὅλου τὰ ἀρκτικά γράμματα τῆς Χαρίκλειας καὶ τῆς οἰκογενείας τῆς. Ἦτο δὲ τὸ κάνιστρον τοῦτο ἀριστούργημα διὰ τε τὴν ποικίλιαν τῶν χρωμάτων καὶ τὴν ὠραίαν συναρμολογίαν τῶν ἀνθῶν.

Ἡ Μαρία ἀκτινοβολοῦσα ἐκ τῆς χαρᾶς τῆς, προσέφερε τὸ κάνιστρον εἰς τὴν Χαρίκλειαν, συνενοῦσα τὰς ἐγκαρδίους καὶ εὐχρυνεῖς εὐχὰς τῆς. Τὴν ὥραν δ' ἐκείνην, ἡ Χαρίκλεια ἐνησχολεῖτο εἰς τὸν καλλωπισμὸν τῆς, καὶ ὁπισθεν αὐτῆς ἴστατο ἡ θαλαμηπόλος τῆς Αἰκατερίνα, καταγινομένη εἰς τὸν εὐτρεπισμὸν τῆς κεφαλῆς τῆς. Ἀνέκφραστον δ' ἡδονὴν ἡσθάνθη ἡ Χαρίκλεια, λαμβάνουσα εἰς τὰς χεῖράς τῆς τὸ κάνιστρον, οὐδ' εὗρισκε λόγους νὰ ἐπαινέσῃ τὰ ἄνθη καὶ τὰ ὠρεῖα αὐτῶν συμπλέγματα.

—Φίλη μου, τῇ εἶπεν ἐπὶ τέλους, οὐ ἐχάλασες ὅλον σου τὸν κήπον διὰ νὰ μὲ κάμῃς αὐτὸ τὸ ὠραῖον δῶρον... Ὁ πατὴρ σου δεικνύει μὲ τοῦτο ὅτι ἔχει μεγάλην εὐφυΐαν καὶ ἱκανότητα. Πόσον

ώραϊον εἶναι τῶντι, καὶ ἀδύνατον ἦτο νὰ γίνῃ τι καλῆτερον. Ναί, ναί, ἃ ὑπάγωμεν νὰ τὸ δεῖξωμεν εἰς τὴν μητέρα μου. Ἀκολουθεῖ με!

Καὶ λαβοῦσα φιλικῶς τὴν χεῖρά της, ἐπορεύθη μετ' αὐτῆς εἰς τὸν θάλαμον τῆς μητρός της.

—Κύτταξε, κύτταξε, μήτέρ μου, ἀνεβόησεν εἰσερχομένη εἰς τὸν κοιτῶνα. Τί ώραϊον δῶρον με ἔκαμεν ἡ Μαρία! Ποτέ σου βίβαια δὲν εἶδες τόσον ώραϊον κένιστρον, οὔτε τόσον ώραϊα συμπεπλεγμένα ἄνθη.

Τὸ κένιστρον ὑπερήρυσεν ὁμοίως καὶ εἰς τὴν μητέρα.

—Τῶντι, εἶπεν, εἶναι πολλὰ ώραϊον! Θὰ τὸ δώσω, Χαρίκλεια, νὰ τὸ ζωγραφίσουν. Πόσον καλὰ θὰ τὸ παραστήσῃ ὁ ζωγράφος! Τί ώραϊον σύμπλεγμα ἀποτελεῖ τῇ ἀληθείᾳ τὸ κένιστρον μετὰ τὰ ἄνθη του τὰ ὅποια εἶναι εἰσέτι κάθυγρα ἀπὸ τὴν πρωϊνὴν δρόσον. Ἡ Μαρία δεικνύει ὅτι ἔχει εὐαισθησίαν, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον φαίνεται ὅτι ἔχει καὶ ἀγαθὴν καρδίαν.

Περίμεινε ἔδῳ ὀλίγον, εἶπεν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν Μαρίαν, καὶ ἐνευσεν εἰς τὴν Χαρίκλειαν νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ εἰς τὸ πλησίον δωμάτιον.

— Ἡ Μαρία, εἶπεν ἡ μήτηρ εἰς τὴν θυγατέρα της, μὰς πύχρισται πολὺ μετὰ τὸ δῶρόν της, δὲν πρέπει νὰ τὴν ἀφήσωμεν νὰ ἀναχωρήσῃ χω-

ρίς νὰ τῇ δώσωμεν καὶ ἡμεῖς δῶρόν τι. Τί νομίζεις λοιπὸν ὅτι πρέπει νὰ τῇ προσφέρωμεν;

Ἡ Χαρίκλεια ἐσυλλογίσθη ὀλίγον. — Νομίζω, εἶπεν, ὅτι κατάλληλον δῶρον εἶναι νὰ τῇ δώσωμεν κένιν φόρεμα· καὶ ἂν τὸ ἐγκρίνης, μήτέρ μου, νὰ τῇ δώσω τὸ μετάξινον πράσινον φόρεμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἐφόρεσα εἰσέτι διότι με στενεύει. Ἡ Μαρία εἶ-αι ἱκανὴ νὰ τὸ ἱάσῃ εἰς τὸ σῶμά της.

— Ναί, ναί, εἶπεν ἡ μήτηρ, ἐγκρίνω νὰ τῇ δώσωμεν αὐτὸ τὸ φόρεμα, καὶ εἶναι μάλιστα κατάλληλον εἰς τὴν Μαρίαν διὰ τὰ ώραϊά του ἄνθη.

Πηγαίνετε τώρα, ἐπρόσθεσεν ἡ μήτηρ, ἐξερχομένη ἐκ τοῦ δωματίου μετὰ τῆς θυγατρὸς της, πηγαίνετε, τέκνα μου, καὶ φροντίσατε νὰ μὴ μαρανθῶσι τὰ ἄνθη ἕως τὴν ὥραν τοῦ γεύματος. Ἐπειδὴ ἔχομεν ἱκανοὺς προσκεκλημένους σήμερον, ἡ ἐνθουσία αὕτη θὰ ᾔῃαι ὁ πρῶτος στολισμὸς τῆς τραπέζης μας. Ἀφίνω τὴν Χαρίκλειαν νὰ σὲ εὐχαριστήσῃ, καλὴ μου Μαρία.

Ἡ Χαρίκλεια τρέξασα μετὰ τῆς Μαρίας εἰς τὸν κοιτῶνά της, προσεκάλεσε τὴν θαλαμηπόλον της νὰ τῇ φέρῃ τὸ πράσινον φόρεμα.

Ἡ Αἰκατερίνα μετ' ἀπορίας ἀνεφώνησεν. — Αὐτὸ τὸ φόρεμα θὰ βάλῃς σήμερον, κυρία, καὶ ὅχι τὸ νέον, τὸ ὁποῖον χθὲς ἔφερεν ἡ ῥάπτρια διὰ τὴν ἑορτὴν σου;

— Όχι, απεκρίθη ἡ Χαρίκλεια, δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ τὸ βάλω ἐγὼ, ἀλλὰ θέλω νὰ τὸ χαρίσω εἰς τὴν Μαρίαν.

— Νὰ χαρίσης εἰς τὴν Μαρίαν τὸ πράσινον φόρεμα; εἶπεν ἡ Αἰκατερίνα ὀρμητικῶς, ἀλλὰ τὸ ἐξεύρει ἡ μήτηρ σου;

— Φέρε ἰδῶ τὸ φόρεμα, εἶπε μετὰ σοβαρότητος ἡ Χαρίκλεια, καὶ τὰ λοιπὰ εἶναι ἰδική μου δουλεία.

Ἡ Αἰκατερίνα ἐστρεψε ζωηρῶς τὸ πρόσωπον, κρύπτουσα τὸ πῆσμά της, καὶ ὕπηγε νὰ φέρῃ τὸ πράσινον φόρεμα, πλὴν ἦτο ἐρυθρὰ ἐκ τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς ἀγανακτήσεώς της. Ζητοῦσα δὲ τὸ πράσινον φόρεμα, ἐξέβαλε καὶ ἔρριψε κατὰ γῆς ὅλα τὰ ἄλλα φορέματα ἐκ τῆς ἱματιοθήκης.

— Αἱ! αἱ! ἔλεγε μετὰ παραφορᾶς, ἄς ἡδυνάμην νὰ τὰ σχίσω ὅλα! Αὐτὴ ἡ κακότυχος κηπουρὸς δὲν φθάνει ὅτι μὲ παρηγκώνισε καὶ ἐπέσυρεν ἐπάνω της ὅλην τὴν ἀγάπην τῶν κυρίων μου, ἀλλ' ὥς ἐκ περισσοῦ μοῦ κλέπτει καὶ αὐτὸ τὸ φόρεμα! Βέβαια, ἰδικά μου εἶναι τὰ φορέματα τὰ ὅποια δὲν βάλλει πλέον ἡ κυρία μου. Ἄς ἦτο τρόπος νὰ τὴν κακοποιήσω!

Κρύπτουσα ὁμῶς τὴν ἀγανάκτησίν της, ἐπροσποιήθη ὅτι ἦτο εὐθυμος καὶ ἔφερε τὴν ἐσθῆτα εἰς τὴν κυρίαν της.

— Φιλτάτη Μαρία, εἶπεν ἡ Χαρίκλεια εὐπροση-

γόρως, ναὶ μὲν ἄλλοι μοὶ ἐπρόσφεραν σήμερον δῶρα πλουσιώτερα παρὰ τὸ κνίστρόν σου, ἀλλὰ κινέν δὲν μὲ εὐχαρίστησε τόσον. Αὐτὰ τὰ ἀνθὰ τὰ ὅποια βλέπεις εἰς αὐτὸ τὸ φόρεμα δὲν εἶναι τόσον ὠραῖα ὡς τὰ ἰδικά σου, πλὴν ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ μὲ ἀπορρίψῃς. Λάβε λοιπὸν αὐτὸ τὸ φόρεμα πρὸς μνήμην μου, καὶ πρόσφερε τὰ σιδάσματά μου εἰς τὸν πατέρα σου.

Ἡ Μαρία λαβοῦσα τὴν ἐσθῆτα, ἀπεχαιρέτησε λίαν φιλοφρόνως τὴν νεάνιδα, ἥτις καὶ τὴν ἡσπάσθη εἰς τὸ μέτωπον. Ἡ δ' Αἰκατερίνα ἐπανελάβε μὲν ἐν σιωπῇ τὸ ἔργον της, ἀλλ' ἡ καρδιά αὐτῆς ἦτο πλήρης πείσματος, ζηλοτυπίας καὶ ὀργῆς. Ὅτε ἐκτένιζε τὴν Χαρίκλειαν, αἱ χεῖρές της ἔτρεμον καὶ ἐνόμιζέ τις ὅτι ἐπίτηδες ἔσυρε τὰ μαλλία τῆς δεσποίνης της.

— Ἐπειράχθης, Αἰκατερίνα; τῇ εἶπε μετὰ γλυκύτητος ἡ Χαρίκλεια.

— Καὶ διατί νὰ πειραχθῶ, κυρία, ἐνῶ μάλιστα βλέπω τὴν ἀγγελικὴν ψυχὴν σου, καὶ ὅτι πάντοτε ἐπιθυμοῖς νὰ πράττης τὸ καλόν;

— Ἐῶγε, Αἰκατερίνα, ἐπιθυμῶ δὲ πάντοτε οἱ διαλογισμοί σου νὰ συμφωνοῦν μὲ τοὺς λόγους σου.

Μεγάλην χαρὰν συναισθανομένη ἡ Μαρία ἐπορεύθη εἰς τὸν οἶκόν της, φέρουσα καὶ τὴν ὠ-

ραίαν ἐσθῆτα. Ὁ πατήρ της βλέπων τὸ μεγαλο-
πρεπὲς τοῦτο δῶρον, οὐδόλως εὐηρεστήθη, κινή-
σας δὲ τὴν κεφαλὴν, — Ἐπεθύμουν, εἶπε, νὰ μὴ
ἔφερες εἰς τὸν οἶκόν μας τὸ φόρεμα αὐτό. Ναί,
εἶναι λαμπρόν, καὶ ἔχει πρὸς τούτοις μεγάλην
βαρύτητα, διότι σοὶ ἐδόθη ἀπὸ τόσον φιλικὰς χεῖ-
ρας, ἀλλὰ φοβοῦμαι μὴ διεγείρῃς τὸν φθόνον
τῶν ἄλλων ὅταν τὸ φορέσῃς, καὶ περισσότερον
ἀκόμη φοβοῦμαι μὴ γίνῃς ματαιόφρων καὶ κενό-
δοξος (1). Τὸ πρῶτον δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν
σου νὰ ἀποφύγῃς· πρόσκειναι δ', ἀγαπητὴ μου κό-
ρη, μὴ ὑποπέσῃς εἰς τὸ δεῦτερον. Ἡ μετριοφρο-
σύνη καὶ ἡ τιμιότης εἶναι οἱ καταλληλότεροι
στολισμοὶ εἰς τὴν νεάνίδα παρὰ ἡ καλῆτέρα καὶ
πολυτιμότερα ἐνδυμασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Τὸ ἀπολεσθὲν δακτυλίδιον.

Ἡ Μαρία δοκιμάσασα τὴν νέαν της ἐσθῆτα

(1) Διονύσιος, ὁ τὸρῆρας τῆς Σικελίας, ἐπεμφέν εἰς τὰς
θυγατέρας τοῦ Λυσάνδρου (κατ' ἄλλους, τοῦ Ἀρχιδάμου), βα-
σιλέως τῆς Σπάρτης, πολυτελῆ καὶ πολυτίμητα φορέματα.
Ἀλλ' οὗτος δὲν παρεδίδου αὐτά· «Φοβοῦμαι, εἶπε, μήπως ὁ-
ταν τὰ βάλωσιν αἱ κόραι μου, φανῶσι δυσσεβεῖς καὶ ἀσεβεῖς».

μετὰ τινος κενοδοξίας βίβαια, τὴν ἐδίπλωσε καὶ
πάλιν, καὶ τὴν ἔθηκεν εἰς τὴν ἱματιοθήκην της.
Αἰφνης δὲ βλέπει τὴν νέαν Χαρίκλειαν εἰσερχο-
μένην εἰς τὸ δωμάτιόν της, ὡχρὰν, τρέμουσαν
καὶ ἀσθμαίνουσαν.

— Τί ἔκαμες, Μαρία; ἀνέκραξε διακεκομμέ-
νῃ τῇ φωνῇ, τὸ ἀδαμάντινον δακτυλίδιον τῆς
μητρός μου ἔγινεν ἄφαντον. Κάνεις ἄλλος πα-
ρὰ σέ δὲν εἰσῆλθε σήμερον εἰς τὸν κοιτῶνά της.
Ναί! ναί! ἐπίστρεψέ το εὐθύς, δώσέ μέ το ἀμέ-
σως, διότι αὐτὸ τὸ πρᾶγμα θὰ ἔχῃ κακὰ ἐπαχό-
λουθα.

Ἡ Μαρία ἔγινε κάτωχρος ἐκ τοῦ τρόμου της.

— Τί εἶναι, κυρία μου; τί τρέχει; τί σημαίνουν
ὅλα αὐτά; Ἐγὼ δὲν ἔχω τίποτε, οὔτε ἔλαβον
τὸ δακτυλίδιον, οὔτε τὸ εἶδα καὶ εἰς τὸν κοιτῶ-
να τῆς μητρός σου. Ἐγὼ δὲν ἐκινήθην διόλου
ἀπὸ τὸν τόπον μου...

— Μαρία, ἐπανελάβεν ἡ νεάνις, σέ παρακα-
λῶ, σέ ἐκετεύω, εἶναι διὰ τὸ καλόν σου· δώσέ
μέ... ἐπίστρεψε τὸ δακτυλίδιον... Δὲν γνωρί-
ζεις τὴν τιμὴν του· ἀξίζει περισσότερον ἀπὸ χί-
λια δίστηλα. Ἐνόμισες βίβαια ὅτι εἶναι μικρᾶς
ἀξίας καὶ τὸ ἔλαβες ἀπὸ ἀπροστοχασίαν σου.
Δώσέ μέ το καὶ θὰ σέ συγχωρηθοῦν ὅλα διὰ τὴν
ἡλικίαν σου καὶ τὴν ἀγνοίαν σου.

Ἡ Μαρία ἤρχισε νὰ κλαίῃ.

— Σὲ βεβαιῶ, κυρία μου, ὅτι δὲν ἔχω εἰδῆσιν διὰ τὸ δακτυλίδιον. Ἐγὼ ποτὲ δὲν ἤγγισα τὴν χεῖρά μου εἰς πρᾶγμα τὸ ὅποιον δὲν εἶναι ἰδικόν μου, καὶ παιδιόθεν τοῦτο μὲ ἐδίδασκεν ὁ πατήρ μου, καὶ τί ἀκούω τώρα νὰ μὲ λέγουν ὅτι ἔκλεψα δακτυλίδιον;

— Μαρία... ἀδελφὴ μου, ἐπανέλαβεν ἡ νεᾶνις, διὰ τὸ καλὸν σου...

Τὴν ὥραν ταύτην εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον καὶ ὁ πατήρ τῆς Μαρίας. Ἦτο δ' εἰς τὸν κήπον, καὶ ἐκεῖθεν εἶδε τὴν Χαρίκλειαν μεθ' ὁρμῆς εἰσ-ερχομένην.

— Θεέ μου! Ποία δυστυχία! Ποία συμφορά! ἀνεφώνησεν, ἀκούσας περὶ τίνος ἐπρόκειτο.

Ὅλα δὲ τὰ μέλη αὐτοῦ ἔτρεμον, καὶ μήτε νὰ λαλήσῃ, μήτε νὰ σταθῇ εἰς τοὺς πόδας του ἡ δύνατο, ἡναγκάσθη δὲ νὰ καθήσῃ ἐπὶ ἐδωλίου. Μόλις δὲ συναλθὼν εἰς ἑαυτόν.

— Τέκνον μου, εἶπεν, ἡ κλοπὴ αὐτοῦ τοῦ δακτυλιδίου εἶναι ἔγκλημα, τὸ ὅποιον παιδεύεται μὲ μεγάλην ποινήν. Ἀλλὰ τί εἶναι καὶ ἡ ποινὴ ἀπέναντι τῆς ἐντολῆς τὴν ὁποίαν αὐτὸς ὁ Θεὸς ἔδωκε. «Μὴ κλέψῃς;» Ὅταν πράττῃ τις τὸ κακόν, δὲν πρέπει νὰ νομίζῃ ὅτι εἰς τοὺς ἀνθρώπους μόνον ὀφείλει νὰ δώσῃ λόγον περὶ τούτου,

ἀλλ' ὑπάρχει πρὸς τούτοις Ὁν ὑψηλότερον, εἰς τὸ ὅποιον εἴμεθα ὑπόλογοι, ὁ ὑπέρτατος δηλαδὴ δικαστὴς, τὸν ὅποιον ποτὲ δὲν δυνάμεθα νὰ λανθᾶσωμεν ἁμαρτάνοντες.

Ἄν ἐλησμόνησες, Μαρία, τὸν Θεὸν καὶ τὰς ἀγίας αὐτοῦ ἐντολάς, ἐπρόσθεσε μετὰ ψυχικῆς ἀγωνίας ὁ πατήρ, ἂν κατὰ τὴν ὁλεθρίαν ὥραν τοῦ πειρασμοῦ δὲν ἔβαλες εἰς τὸν νοῦν σου τὰς πατρικὰς νουθεσίας, ἂν ἡ λάμψις τοῦ χρυσίου καὶ τῶν πολυτίμων λίθων ἐθάμβωσεν τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ σὲ διηρέθισεν νὰ πράξῃς τὸ κακόν, μὴ τὸ ἀρνηθῇς ὁμολόγησέ το, τέκνον μου, καὶ ἀπόδοσε τὸ δακτυλίδιον. Καὶ τοῦτο εἶναι τὸ μόνον μέσον νὰ ἐπανορθώσῃς, ὅσον τὸ δυνατόν, τὸ ἔγκλημά σου.

— Πάτερ μου, ἀπήντησεν ἡ Μαρία, ὑπὸ ἀναστεναγμῶν καὶ δακρύων διακοπτομένη, σὲ βεβαιῶ ὅτι δὲν ἔχω κάμμιαν εἰδῆσιν περὶ αὐτοῦ τοῦ δακτυλιδίου, οὔτε τὸ εἶδα διόλου. Εἰς τὸν δρόμον νὰ τὸ εὗρισκα, γνωρίζεις ὅτι ἤθελον σπεύσει νὰ τὸ ἀποδώσω εἰς τὸν κύριόν του... Ναί, ἀγαπητέ μου πάτερ, πείσθητι ὅτι δὲν τὸ ἔχω.

— Δὲν βλέπεις, ὑπέλαβεν ὁ πατήρ, ὅτι ἀπὸ τὴν πρὸς σὲ ἀγάπην τῆς ἡ νεᾶ αὕτη, ὁ καλὸς σου αὐτὸς ἀγγελος ἦλθεν ἐδῶ διὰ νὰ σὲ προφυλάξῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης; Ἴδὲ πόσον φροντί-

ζει διὰ τὸ καλὸν σου, καὶ σήμερον μάλιστα σοὶ ἐχάρισεν ἀξιόλογον δῶρον. Δὲν εἶναι πρέπον, δὲν εἶναι δίκαιον, Μαρία, νὰ ζητῇς νὰ τὴν ἀπατήσης. Καλῆτερον νὰ πάθῃς καὶ νὰ εἴπῃς ποῦ εἶναι τὸ δακτυλίδιον. Ἡ εὐγενὴς αὐτὴ νὰ θὰ μεσολαβήσῃ νὰ σὲ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν ποινὴν τὴν ὁποίαν πρόκειται νὰ λάβῃς. Ἔσο εὐκρινὴς, καὶ μὴ θέλῃς νὰ πείσῃς καὶ εἰς δεύτερον ἐγκλημα, μὴ θέλῃς νὰ ψευσθῇς!

—Τὸ γνωρίζεις, πάτερ μου, ὅτι εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν ἐγὼ οὔτε λεπτοῦ πρᾶγμα δὲν ἤγγισα ποτὲ μου, οὔτε μῆλον ποτὲ ἐτόλμησα νὰ κόψω ἀπὸ τὴν μηλέαν ἄλλου, οὔτε σταφύλιον ἀπὸ ξένον ἀμπελῶνα ἢ καὶ ἀπλοῦν ἄνθος νὰ λάβω ἀπὸ κήπον ἄλλου. Πῶς λοιπὸν ἦτο δυνατόν νὰ πάρω πρᾶγμα τόσον μεγάλης ἀξίας; Σὲ εἶπα ποτὲ ψεύματα, πάτερ μου, καὶ πῶς θέλεις τώρα νὰ βλέπω αὐτὴν τὴν ἀγωνίαν τῆς ψυχῆς σου καὶ νὰ μὴ θέλω νὰ τὸ ὁμολογήσω ἂν ἐπραξα τὸ ἐγκλημα;

—Μαρία! ἐπανελάβε καὶ αὖθις ὁ πατὴρ μετὰ σπαραξικαρδίου φωνῆς κύτταξε, κύτταξε, αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς μου ἐλευκάνθησαν ἤδη. Μὴ θελήσῃς σὺ νὰ γίνῃς παραίτιος νὰ τὰς φέρω τώρα εἰς τὸν τάφον. Μὴ, μὴ θελήσῃς, Μαρία, νὰ με ποτίσῃς αὐτὸ τὸ πικρὸν ποτήριον. Ὁμολόγησε τὸ ἐγκλημά σου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὁ ὅποιος δὲν

δέχεται ληστὰς καὶ κλέπτας εἰς τὸν Παράδεισόν του. Μαρτύρησέ το, κόρη μου, εἰπέ με ποῦ ἔχεις τὸ δακτυλίδιον. Ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὁ ὅποιος μᾶς ἀκούει τώρα, ὁμολόγησέ το, εἰπέ τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν!

Τοὺς ὠραίους ὀφθαλμοὺς αὐτῆς ἀνατείνασα πρὸς τὸν οὐρανὸν ἡ Μαρία, καὶ τὰς ἀπαλὰς αὐτῆς χεῖρας ἀνυψώσασα, «Μαρτύρομαι σέ, Θεέ μου, εἶπεν, ὅτι δὲν ἐκλεψα τὸ δακτυλίδιον, οὔτε τὸ εἶδα κἀν...»

—Σιώπα πλέον, Μαρία μου, εἶπεν ὁ πατήρ, κεί-
θομαι ὅτι δὲν ἔχεις εἰδήσιν περὶ τοῦ δακτυλιδίου, καὶ πῶς ἦτο δυνατόν νὰ ψευσθῇς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐνώπιον αὐτῆς τῆς εὐγενοῦς νεάνιδος καὶ ἐνώπιον τοῦ πατρὸς σου; Καὶ ἐπειδὴ βλέπω ὅτι εἶσαι ἀθώα, εἶμαι ἥσυχος. Μὴ φοβῆσαι τώρα διόλου, Μαρία, ἐν μόνον κακὸν πρέπει νὰ φοβώμεθα εἰς τὸν κόσμον, τὴν ἀμαρτίαν καὶ τὸ ἐγκλημα· ἡ φυλακὴ καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος δὲν εἶναι τίποτε ἀπέναντι αὐτῶν. Ὅποιαδήποτε καὶ ἂν ᾔηται ἡ μοῖρά μας, καὶ ἂν ὁ κόσμος ὅλος μᾶς ἐγκαταλείψῃ καὶ ἐγερθῇ καθ' ἡμῶν, ἔχομεν τὸν Θεὸν βοηθὸν μας, βέβαια, ἐκεῖνος θὰ μᾶς σώσῃ καὶ δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ διατρανώσῃ τὴν ἀθωότητά μας.

Τοὺς γλυκυτάτους ὀφθαλμοὺς τῆς σπύγγι-
ζουσα ἡ χρηστὴ Καρίκλεια. —Ὅταν, ὡς βλέπω,

ὅταν σὰς ἀκούω, φίλοι μου, εἶπε, νὰ ὁμιλήτε οὕτω, πείθομαι ὅτι δὲν ἔχετε τὸ δακτυλίδιον, ἀλλ' ὅταν πάλιν συλλογιζώμαι ὅλα τὰ περιστατικά, μὲ φαίνεται ἀδύνατον νὰ μὴ τὸ ἔχητε σεῖς. Πολλὰ καλὰ ἐνθυμεῖται ἡ μήτηρ μου τὸ μέρος ὅπου τὸ εἶχε θέσει ὅταν ἐμβόηκα εἰς τὸν κοιτῶνά της μὲ τὴν Μαρίαν. Ἦτο εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ ἐργασίου, πλησίον τοῦ παραθύρου. Ἡ Μαρία δὲν δύνανται νὰ τὸ ἀρνηθῇ ὅτι κανεὶς ἄλλος δὲν ἐμβόηκεν εἰς τὸν κοιτῶνα, οὔτε ἐπλησίασεν εἰς τὴν τράπεζαν, ἐνόσω ἐγὼ συνωμῖλουν μὲ τὴν μητέρα μου εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον, καὶ ὅτι ἐκεῖνη ἔμεινε μόνη. Ὅτε ἐξήλθομεν, ἡ μήτηρ μου ἔκλεισε τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος διὰ νὰ ἐνδύθῃ, ἀμα δ' ἐνεδύθη καὶ ἠθέλησε νὰ βάλῃ τὸ δακτυλίδιον της, δὲν τὸ ἤυρε πλέον. Ἐζήτησε δ' εἰς διάφορα μέρη, ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατον νὰ τὸ εὑρῇ! Ποῖος λοιπὸν, παρακαλῶ, τὸ ἐπῆρε;

— Καὶ ἐγὼ εἶμαι εἰς μεγάλην ἀπορίαν, κυρία, εἶπεν ὁ Εὐλάμπιος, καὶ ὁ Θεὸς φαίνεται ὅτι μᾶς ἔστειλε σκληρὰν δοκιμασίαν, ἀλλ' ὅποιαδήποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ μοῖρά μας, ἐπρόσθεσεν ἀνυψῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλογητὸν τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου. Σὲ παρακαλῶ δὲ μόνον, Θεέ μου! νὰ μὴ μὲ στέρῃς τῆς χάριτός σου, καὶ τοῦτο μὲ ἀρκεῖ!

— Πιστεύσατέ με, εἶπεν ὁ Χαρίκλεια, ὅτι εὐρίσκομαι εἰς ἀγωνίαν θανάτου! Πόσον θλιβερὰ ὑπῆρξεν ἐφέτος ἡ ἑορτὴ μου! Προβλέπω ὅτι τὸ πρᾶγμα θὰ ὑπάγῃ πολὺ κακά. Ἡ μήτηρ μου δὲν εἶπεν εἰσέτι τίποτε εἰς κανένα ἄλλον παρὰ εἰς ἐμέ, διὰ νὰ μὴ ἐκθέσῃ τὴν Μαρίαν, ἀλλ' ἀδύνατον νὰ τὸ κρύψῃ περισσότερον. Πρέπει ἡ μήτηρ μου νὰ φορέσῃ αὐτὸ τὸ δακτυλίδιον· ὁ πατήρ μου, ὁ ὁποῖος τὸ μεσημέριον θὰ ἐπανεέλθῃ, εἰς τὸν οἶκον μὲ φίλους του, θὰ παρατηρήσῃ βέβαια ὅτι λείπει, διότι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεώς μου τὸ ἐχάρισεν εἰς αὐτήν, καὶ πάντοτε τὸ φορεῖ κατ' αὐτήν τὴν ἡμέραν. Ἡ μήτηρ μου τὸ περιμένει τώρα. Ὑγιαίνετε! Θὰ τῇ εἰπῶ βέβαια ὅτι δὲν τὸ ἔχετε ὑμεῖς, καὶ ὅτι εἰσθε πάντα ἀθῶοι, ἀλλὰ θὰ μὲ πιστεύσῃ;

Καὶ ἐξήλθεν ἡ καλὴ νεᾶνις, λίαν τεταραγμένη.

Εἰς πικροτάτους βεδυθισμένους διαλογισμοὺς ὁ Εὐλάμπιος, ἐκάθητο ἐπὶ ἐδωλίου, ἐπηρεισμένην τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν χειρῶν ἔχων καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους εἰς τὴν γῆν. Ἡ Μαρία ἔπεσεν ἐπὶ τῶν γονάτων του, καὶ μετὰ δακρύων αὐτὸν θεωροῦσα·

— Πάτερ μου, τῷ εἶπεν, εἶμαι ἀθῶα εἰς τὴν κατηγορίαν, τὴν ὁποίαν μοὶ προσάπτουν, ναι, ἀθωοτάτη!

Ὁ δὲ πατὴρ τῆς ἀναγείρας αὐτὴν φιλοστόργως, καὶ εἰς τοὺς κυνανοὺς αὐτῆς ὀφθαλμοὺς ἀτενίσας,

«Ναι, Μαρία μου, τῇ εἶπε, τὸ βλέπω ὅτι εἶσαι πάντῃ ἀθῶα. Τὸ κακούργημα δὲν ἔχει ποτὲ αὐτὴν τὴν παρρησίαν, αὐτὴν τὴν εἰλικρίνειαν εἰς τὸ βλέμμα.

— Πάτερ μου, ὑπέλαβεν ἡ Μαρία, τί μέλλει λοιπὸν γενέσθαι;... Ποῖον τέλος θὰ λάβῃ αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις;... Ἄλλ' ὅ,τι καὶ ἂν συμβῇ, εἶμαι ἑτοιμος νὰ τὸ ὑποφέρω μὲ μεγάλην ὑπομονὴν! Ἄς ἦτο ὁμῶς τρόπος μόνῃ ἐγὼ νὰ πάθω. Ἡ ἰδέα ὅτι θὰ ἐπισύρω ἴσως καὶ σὲ, ἀγαπητέ μου πάτερ, εἰς τὴν συμφορὰν μου μοῦ κατασπαράττει τὰ σπλάγχνα.

— Ἐχε τὰ θάρρη σου, κόρη μου, εἰς τὸν Ὑψιστον Θεόν, καὶ μὴ φοβῆσαι, τῇ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς. Καὶ αὐταὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς μας εἶναι ἡριθμημέναι, καὶ καμμία ἐξ αὐτῶν δὲν δύναται νὰ πέσῃ ἄνευ τῆς θείας θελήσεως. Ὅποιασδήποτε ἀπειλὰς καὶ ἂν σοὶ κάμνωσιν, ὁποιασδήποτε ἐλπίδας καὶ ἂν σοὶ δίδωσι, μὴ ἀπομακρύνου ποτὲ ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, μηδὲ ψεύδου ἐν τῇ συνειδήσει

σου. Καὶ εἰς αὐτὴν τὴν φυλακὴν ἀκόμη, Μαρία μου, ἡ καλὴ συνείδησις εἶναι ἀναπαυτικώτατον προσκεφάλαιον. Βίβαια, βίβαια θὰ μᾶς ἀποχωρίσουν, δὲν θὰ ἀφήσουν πλησίον σου τὸν πατέρα σου διὰ νὰ σὲ παρηγορῇ, κόρη μου. Στρέψον λοιπὸν τὰ βλέμματα πρὸς τὸν ἐν οὐρανοῖς Πατέρα, ὁ ὁποῖος ὑπερασπίζεται καὶ προστατεύει τὴν ἀθωότητα.

Αἰφνης δ' ἡ θύρα ἠνιώχθη βιαίως, καὶ ἰδοὺ εἰσέρχεται ἐντὸς τοῦ θαλάμου ὁ ὑπαστυνόμος τοῦ τμήματος μετὰ δύο κλητῆρων.

Γοερὰν ρήξασα κραυγὴν ἡ Μαρία, περιεμαζεύθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς τῆς. Μετὰ τινος δ' ἐπιπολαίους λόγους,

— Διαχωρίσατέ τους, ἀνεφώνησε σοβαρῶς ὁ ὑπαστυνόμος εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν κλητῆρας, καὶ τὴν μὲν κόρην φέρετε εἰς τὴν φυλακὴν, τὸν δὲ πατέρα βάλετε εἰς ἀσφαλὲς μέρος.

Οἱ κλητῆρες ἀφείλυσαν βιαίως τὴν Μαρίαν ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς τῆς· ἐκείνη δ' ἔπεν εἰς λειποθυμίαν, καὶ ὡς ἀναίσθητον τὴν μετέγαγον.

Ὅτε ὁ πατὴρ καὶ ἡ κόρη ἐφάνησαν καθ' ὁδόν, πλῆθος λαοῦ συνεισωρίετο περὶ αὐτῶν. Ἡ ἱστορία τοῦ κλεφθέντος δακτυλιδίου διεδόθη ἤδη, καὶ μέγας διηγέρθη θόρυβος. Ἐκαστος δ' ἐσχολίαζε

τὸ πρᾶγμα κατὰ τὸ δοκοῦν. Ὁ Εὐλάμπιος καὶ ἡ Μαρία ἐφέροντο μετὰ μεγάλης εὐπροσηγορίας πρὸς ἅπαντας, συγχρόνως δὲ καὶ φιλήσυχοι ὄντες δὲν εἶχον κάμει διόλου ἐχθρούς· καὶ ὁμῶς δὲν ἔλειψαν ἄνθρωποι, οἵτινες βλέποντες αὐτοὺς διὰ τῆς ἐπιμελείας καὶ τῆς φιλοπονίας των ἐν ἀνέσει ζῶντας, τοὺς ἐφθόρουν. Ἐδράξαντο δὲ νῦν τῆς εὐκαιρίας νὰ δείξωσι τὴν ἐνδόμυχον ἐπὶ τῇ συμφορᾷ των χαιρεκακίαν, καὶ διαφόρους ἔκαμαν κακεντρεχεῖς κρίσεις καὶ ἐπικρίσεις. — Τώρα καταλαμβάνομεν, ἔλεγον, πόθεν προέρχεται αὕτη των ἡ εὐτυχία, αὕτη των ἡ καλοπέρασις. Ἔως τώρα ἐθαυμάζομεν καὶ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ νοήσωμεν τί τρέχει. Τὰ εἰσοδήμητά των δὲν ἦσαν τόσον μεγάλα . . . Βέβαια, βέβαια κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δὲν εἶναι δύσκολον νὰ εὐπορή τις καὶ νὰ καλοζῇ καὶ νὰ καλοενδύηται ὡς εὐγενής.

Ἄλλ' οἱ πλείστοι ἐκινήθησαν εἰς μέγαν οἶκτον ἐπὶ τῇ συμφορᾷ τοῦ Εὐλαμπίου καὶ τῆς θυγατρὸς του. Καὶ τινες δ' ἔλεγον· «Τί εἶναι τωόντι ἡ ἀνθρωπότης! Καὶ ὁ καλλήτερος δὲν δύναται νὰ ἀποφύγῃ τὸ πεπριεμένον του. Ποῖος τῇ ἀληθείᾳ νὰ τὸ πισεύσῃ ποτὲ τοσοῦτον τίμιος καὶ τοσοῦτον ἐνάρετος ἄνθρωπος νὰ ὑποπέσῃ εἰς τοιοῦτον ἐγκλημα! Πιθανὸν δὲ καὶ νὰ ἐγινε κανὲν λάθος, καὶ τότε ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ ἀνακαλυφθῇ ἡ ἀθωότης

των· ἀλλ' ἐν ἐξ ἐναντίας ἦναι ἔνοχοι, ὁ Κύριος ἅς μὴ ἐγκαταλείψῃ αὐτοὺς καὶ ἅς τοὺς φωτίσῃ πῶς νὰ ἀποφύγῃ τὴν συμφορὰν των. Ἡ χάρις του δὲ νὰ μᾶς προφυλάττῃ ἅπαντας νὰ μὴ ὑποπίπτωμεν εἰς τὴν ἁμαρτίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ πειρασμὸς δύναται νὰ μᾶς ρίψῃ.»

Σωροὶ ἀπλῶν παίδων ἐσχηματίσθησαν τῇδε καθεῖσε συλλυπούμενοι. — Τί κρίμα, ἔλεγον, τί κρίμα νὰ ἔμβῃ εἰς τὴν φυλακὴν ἡ καλὴ Μαρία μετὸν καλὸν πατέρα της. Ποῖος εἰς τὸ ἐξῆς θὰ μᾶς δίδῃ καρποὺς καὶ ἄνθη μετὰ τόσῃ προθυμίᾳ!

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἡ Μαρία προφυλακίζεται.

Ἡ Μαρία ἐν λειποθυμίᾳ ἐτι διατελοῦσα ἤχθη εἰς τὴν φυλακὴν, μετ' ὀλίγον δ' ἀναλαβοῦσα τὰς αἰσθήσεις της, ἐκλαυσε πικρῶς καὶ εἰς ὀδυνηροὺς περιεχύθη ὀλολυγμούς. Τέλος δ' ἀπὸ τε τοῦ τρόμου, τῆς θλίψεως καὶ τῶν ἐφθόνων δακρύων της ἀπαυδῆσασα, ἔπεσεν ἐπὶ ἀχυρίνου στρώματος, ὅπου ὁ ὕπνος ἐκλείσει τὰ βλέφαρά της. Ὅτε δ' ἐξύπνησεν, ἦτο ἤδη νύξ, καὶ περίξ αὐτῆς βαθύ σκό-

τος ἦτο διακεχυμένον, ὥστε οὐδέν ἠδύνατο νὰ διακρίνη.

Ἡ ἱστορία τοῦ δακτυλιδίου τῇ ἐφαίνετο ὡς ἀπλοῦν ὄνειρον, ὅπερ ἐφρικία μὴ ἰδῇ πραγματοποιούμενον· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐν τῇ παραχῇ τοῦ νοός της ὑπολαμβάνουσα ὅτι ἦτο εἰς τὴν κλίνην της, ἡσθάνετο ἀνακούφισιν τινα, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ψηλαφῶσα τὰ περὶ αὐτὴν, δὲν ἐβράδυνε νὰ νοήσῃ εἰς ποίαν ἀθλίαν κατάστασιν εὐρίσκετο. Ὅλα τὰ μέλη αὐτῆς ἤρχισαν νὰ τρέμωσι, καὶ μήτε νὰ κλαύσῃ, μήτε νὰ φωνάξῃ ἠδύνατο, ὑπὸ δὲ τοῦ φόβου ἀδιακόπως κατεχομένη, ἠγέρθη ὡς παράφορος ἐπὶ τοῦ στρώματός της, ἀλλ' ὡς ἐξ αὐτομάτου μικρὸν εἰς ἑαυτὴν συνελθοῦσα, ἐγονυπέτησε, καὶ μετὰ λιγυρᾶς φωνῆς, «Πρὸς σέ, Θεέ μου, ἀνεφώνησε, κλίνω τὸ γόνυ καὶ ἀνυψῶ τὰς ἀδυνάτους μου χεῖρας. Στρέψον τὸ βλέμμα σου εἰς τὴν φυλακὴν ταύτην, καὶ ἰδὲ τὴν ἐνώπιόν σου γονυπετοῦσαν κόρην. Σὺ γινώσκεις ὅτι δὲν εἶμαι ἔνοχος! . . . Οἴκτειρόν με καὶ σῶσόν με. Οἴκτειρον, Θεέ μου, τὸν ταλαίπωρον πατέρα μου καὶ δὸς αὐτῷ παραμυθίαν ἐν τῇ συμφορᾷ ταύτῃ· ἐγὼ δὲ ἄς πάθω διπλασίως.»

Κρουνηδὸν δ' ἡ δυστυχὴς Μαρία ἔχυνε πικρὰ δάκρυα συλλογιζομένη τὸν πατέρα της, οἱ λυγμοὶ δὲ καὶ οἱ στεναγμοὶ ἐπνιγον τὴν φωνὴν της.

Ἡ σελήνη ἄχρι τοῦδε ὑπὸ πυκνοῦ νέφους κάλυπτομένη, αἴφνης διέχυσε τὰς λευκὰς ἀκτῖνάς της κατὰ τὸν στενὸν καὶ ζοφερὸν φεγγίτην τῆς φυλακῆς καὶ ἔφερεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὴν σκιὰν τῶν σιδηρῶν κιγκλίδων του. Ἡ Μαρία διέκρινε τότε καθαρῶς τοὺς τέσσαρας τοίχους τῆς περιωρισμένης φυλακῆς της, τοὺς ἐρυθροὺς πλίνθους, ἐκ τῶν ὁποίων ἦσαν κατεσκευασμένοι, τὸ λευκὸν λιθοκόλλημά των καὶ τι ἐξείχον ὑποστήριγμα κατὰ τὴν γωνίαν, ἐφ' οὗ ὑπῆρχε στάμνος ὕδατος καὶ πῆλινόν τι ἀγγεῖον. Ἐφριξεν ἡ ἀθλίη κόρη, ἀλλὰ καὶ τινα ἡσθάνθη ἀνακούφισιν μετ' ὀλίγον εἰς τὴν καρδίαν της, βλέπουσα τὸ ἄστρον τῆς νυκτός ὡς νὰ ἐβλεπε παλαιὸν φίλον της. Διάφοροι δὲ διαλογισμοὶ περιῆλθον τότε εἰς τὸν νοῦν της. «Προσφιλές ἄστρον τῆς νυκτός, ἐμονολόγει καθ' ἑαυτὴν, ἤλθες νὰ ἐπισκεφθῇς τὴν φίλην σου; Χθὲς εἰσέτι αἱ ἀκτῖνές σου διεπέρασαν τὰ φύλλα τοῦ κλήματος καὶ εἰσέδυσαν διὰ τοῦ παραθύρου εἰς τὸν κοιτῶνά μου. Τότε ἔλαμπες μὲ καθαρωτέραν λάμψιν καὶ ἦσο ὥραιότερα παρὰ τῶρα εἰς αὐτὰς τὰς πυκνάς καὶ σκιερὰς κιγκλίδας. Μὲ συλλυπεῖσαι ἄρᾳ γε ἐπὶ τῇ συμφορᾷ μου; Τὸ ἐφαντάσθην ποτὲ μου ὅτι θά σέ ἴδω ἀπὸ αὐτὸν τὸν τόπον; Εἰπέ με κἂν τί κάμνει αὐτὴν τὴν ὥραν ὁ πατήρ μου; Ἀγρυπνεῖ καὶ ἐκεῖνος;

Κλαίει καὶ ὀδύρεται ὡς καὶ ἐγώ; Ἄ! ἂς ἡδυνά-
μην νὰ τὸν ἴδω ὀλίγον! Βέβαια τὴν ὥραν ταύτην
κυττάξεις, προσφιλεστάτη μου σελήνη, καὶ εἰς τὴν
φυλακὴν ἐκείνου. Τί νὰ κάμνη ἄρ' αὖτε; Διατί δὲν
δύνασαι νὰ λαλήσης; διατί δὲν δύνασαι νὰ τῷ
εἴπῃς πόσον ἡ κόρη τοῦ Μαρίας κλαίει καὶ ὀδύ-
ρεται!...

Ποῖοι μωροὶ τρώντι καὶ ἀνόητοι διαλογισμοί,
ἐπρόσθεσε μετ' ὀλίγον, μοῦ διαταράσσουν τὸν ἐγ-
κέφαλον! Συγχώρησον, ὦ Θεέ μου, τὰς περιττο-
λογίας μου ταύτας... Σὺ, σὺ τοῦ ὁποίου τὸ ἀ-
κοίμητον ὄμμα διαπερᾷ εἰς τὰ βάθη τῆς φυλακῆς
τοῦ πατρός μου, σὺ μᾶς βλέπεις καὶ τοὺς δύο,
καὶ μόνος σὺ δύνασαι νὰ μᾶς παραμυθήσῃς εἰς
τὴν δυστυχίαν μας... Καὶ ἡ ταλαίπωρος νέα
ἀπαυδήσασα ἐβυθίσθη εἰς εἰδὸς τι ληθαργίας.

Ὁλίγον κατ' ὀλίγον ἡ Μαρία συνερχομένη εἰς
ἑαυτήν, ἡσθάνθη εὐωδίαν διακεχυμένην περὶ αὐ-
τῆς ἐν τῇ φυλακῇ της. Τὸ πρῶτον κατασκευάσασα
μικρὰν ἀνθοδέσμην ἐκ ῥόδων καὶ ἄλλων εὐωδε-
στάτων ἀνθέων, ἅτινα ἐπερίσσευσαν ἐκ τοῦ κα-
νίσρου, ἔθηκεν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ κόλπου της, καὶ ἤδη
ἡ στενὴ φυλακὴ της εὐωδιάζει.

— Δὲν με ἀφήσατε λοιπόν, ἀγαπητά μου ἀνθη,
εἶπε, ρίπτουσα τὸ βλέμμα ἐπὶ τὴν ἀνθοδέσμην.
Καὶ εἰς σὰς λοιπὸν ἦτο πεπρωμένον νὰ ἐμβῇτε

μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν φυλακὴν, ταλαίπωρα ἀνθη. Τί
δὲ σφάλμα καὶ σὺς ἐκάματε;... Πόσον τὸ πα-
ράδειγμά σας με παρηγορεῖ! Καὶ ἐγώ, ναί, καὶ
ἐγώ εἶμαι ἀθῶα ὡς καὶ σὺς.

Καὶ ἐκβαλοῦσα τὴν ἀνθοδέσμην ἐκ τοῦ κόλ-
που της, τὴν ἰθεώρει εἰς τὴν λάμψιν τῆς σελήνης!

— Ἀλλοίμονον! Ἀλλοίμονον! εἶπεν, ὅταν σή-
μερον τὸ πρῶτον ἐκοπτον αὐτὰ τὰ ἀνθη εἰς τὸν
κῆπον, ἦτο δυνατόν νὰ φαντασθῶ ὅτι θὰ εὑρεθῶ
τώρα με αὐτὰ εἰς τὴν φυλακὴν;

Καὶ ἤρχισε πάλιν νὰ κλαίῃ πικρῶς. Τὰ δά-
κρυά της δ' ἔπεσον ἐπὶ τῶν ἀνθέων, ὅπου ἀνέ-
λαμψαν ὡς σταγόνες δρόσου. — Ἐκεῖνος, εἶπε
πάλιν ἡ Μαρία, ὅστις δὲν λησμονεῖ τὰ ἀνθη καὶ
ὅς τις πέμπει εἰς αὐτὰ τὴν θερμότητα καὶ τὴν
βροχὴν δὲν θὰ λησμονήσῃ βέβαια καὶ ἐμέ...

Αἰφνης δὲ ζοφερόν νέφος ἐκάλυψε τὴν σελή-
νην, ἡ Μαρία δὲν ἔβλεπε πλέον τὰ ἀνθη της,
καὶ ἡ φυλακὴ της ἐβυθίσθη εἰς παχυλὸν σκότος.
Ἡ καρδία τῆς νεάνιδος ἐπληρώθη ἐκ νέου τρό-
μου καὶ φρίκης. Μετ' ὀλίγον δὲ τὸ νέφος διέβη
καὶ ἡ σελήνη ἀνεφάνη λάμπουσα.

«Μαῦρον νέφος, ἐσυλλογίσθη καὶ πάλιν, κα-
λύπτει καὶ τὴν ἰδικήν μου ἀθωότητα, ἀλλ' ἐπὶ
τέλους ἐλπίζω εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ὅτι

θέλω θριαμβεύσει κατά της συκοφαντίας, τὴν ὁποίαν ἡ κακόνοια διήγειρε κατ' ἐμοῦ.»

Ἡ Μαρία κατακλιθεῖσα ἤδη ἐπὶ τοῦ ἀχυρίνου στρώματός της ἀπεκοιμήθη ἡσυχα καὶ ἀτάραχα. Τερπνὸν δ' ἐν τῷ ἅμα καὶ εὐάρεστον ὄνειρον ἤλθε πρὸς παρηγορίαν της. Ὀνειρεύθη ὅτι κατὰ τὴν λάμψιν τῆς σελήνης ἐπεριδιάβαζεν εἰς μαγευτικὸν τινὰ κήπον, κατὰφυτον ἐκ διαφόρων δένδρων. Αἰφνης δ' ἐκεῖ συναντᾷ τὸν πατέρα της· ἡ ἀργυρᾷ καὶ φωτοδόλος σελήνη ἐπιπτεν ἐπὶ τοῦ εὐγενοῦς προσώπου του. Ἡ Μαρία ὀρμᾷ πρὸς αὐτόν, ρίπτεται εἰς τὸν τράχηλόν του, καὶ χύνει δάκρυα χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως. Ἀλλ' ὅμοι! Ἐξυπνήσασα εἶδεν ὅτι ἦτο ὄνειρον· μόνον δ' αἱ παρεῖαι τῆς ἦσαν κάθυγροι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Ἡ Μαρία παρουσιάζεται εἰς τὸ δικαστήριον.

Ἡ Μαρία ἠγέρθη τὴν ἐπιούσαν λίαν ἀπκυδηκυῖα ἐκ τῆς νυχτερινῆς ἀγωνίας. Κλητὴρ δ' ἐν τῷ ἅμα εἰσελθὼν εἰς τὴν φυλακὴν καὶ παραλαβὼν

αὐτήν, τὴν ὠδήγησεν εἰς τὸ δικαστήριον. Ὅλον δὲ τὸ σῶμα αὐτῆς ἐτρεμεν ὅτε εἰσῆχθη εἰς τὴν αἵθουσαν τοῦ δικαστηρίου.

Ὁ δικαστὴς ἐκάθητο ἐπὶ τῆς ἐδρας καὶ ὁ γραμματεὺς πλησίον αὐτοῦ κρατῶν γραφίδα εἰς τὴν χεῖρα. Μετὰ τοὺς συνήθεις τύπους τῆς ἀνακρίσεως διάφοροι ἐρωτήσεις ἐγένοντο ἀκολούθως εἰς τὴν Μαρίαν, αὐτὴ δ' ἀληθῶς καὶ εἰλικρινῶς εἰς ἀπάσας ἀπαντήσασα, ἀφίθη ἔπειτα εἰς δάκρυα καὶ στεναγμοὺς, ἐπικαλουμένη τὸν Θεὸν μάρτυρα τῆς ἀθωότητός της.

— Ὅχι, ὄχι, ἀνεβόησεν ὁ δικαστὴς, δὲν μὲ ἀπατᾷς, οὐδὲ δύνασαι νὰ μὲ κάμῃς νὰ πιστεύσω εἰς τοὺς λόγους σου. Παρὰ σὲ κάνεις ἄλλος δὲν ἐμβόηκεν εἰς τὸν θάλαμον· σὺ λοιπὸν ἔχεις τὸ δακτυλίδιον. Ὁμολόγησέ το ἀμέσως.

— Ἄλλο δὲν δύναμαι νὰ εἶπω, ἄλλο δὲν γνωρίζω διὰ τὸ δακτυλίδιον εἰμὴ ὅτι δὲν τὸ εἶδα... ὅτι δὲν τὸ ἔχω ἐγὼ, εἶπεν ἡ Μαρία.

Καὶ δάκρυα ἔρρεον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς.

— Σὲ εἶδαν ὅμως ὅτι ἐκράτεις τὸ δακτυλίδιον εἰς τὴν χεῖρά σου, σὲ εἶδαν, ναί, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ δικαστὴς· τί ἔχεις τώρα νὰ εἶπῃς;

— Ἀδύνατον, ἀδύνατον, ἀπήντησεν ἡ Μαρία.

Ὁ δικαστὴς δυσανασχετῶν ἐσήμανε τὸν κώδωνα, καὶ ἡ Αἰκατερίνα εἰσῆλθεν.

Ἀγανακτήσασα αὐτὴ διὰ τὴν ἐσθῆτα τὴν ὁποίαν ἐχάρισεν ἡ Χαρίκλεια εἰς τὴν Μαρίαν καὶ παντοιοτρόπως θέλουσα νὰ βλάψῃ αὐτὴν, εἶχεν εἰπεῖ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ οἴκου.

— Αὐτὴ, αὐτὴ ἡ ἀθλία κηπουρὸς, πρέπει νὰ ἔλαβε τὸ δακτύλιον, καὶ ὅτε κατέβαινε τὴν κλίμακα, τὴν εἶδα ὅτι ἐκύτταζεν εἰς τὴν χεῖρά της· αὐτὸ τὸ δακτυλίδιον ἦτο μὲ ἀδάμαντας. Ἐγὼ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἐκατάλαβα τί ὑποκείμενον ἦτο, καὶ ἀμέσως ὑποψιάσθην, δὲν ἠθέλησα ὁμῶς νὰ κάμω ταραχὴν. Τί μὲ μέλει; εἶπα· καθὼς ἔδοσαν τόσα πράγματα εἰς αὐτὴν τὴν πολύτροπον, τί παράξενον νὰ τῇ ἐχάρισαν καὶ τὸ δακτυλίδιον; Ἄν πάλιν τὸ ἐκλεψῇ, τότε θὰ γίνῃ θόρυβος βέβαια, καὶ θὰ ἐμπορέσω καὶ ἐγὼ νὰ εἰπῶ πῶς ἔχει τὸ πρᾶγμα. Δόξα σοι ὁ Θεὸς ὅτι δὲν ἐμβῆκα διόλου εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς οἰκοδεσποίνης. Κακοὶ ἄνθρωποι, καθὼς αὐτὴ ἡ ὑποκρίτρια Μαρία, εὐκόλα δύνανται νὰ βίψωσιν ὑποψίας εἰς τίμια ὑποκείμενα.

Οἱ λόγοι τῆς Αἰκατερίνης ἠκούσθησαν ὑπὸ πολλῶν ὥφειλε δὲ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ δικαστήριον καὶ νὰ δώσῃ λόγον δι' ὅσα εἶπεν.

Ὁ δικαστὴς τὴν διέταξεν ἀμέσως νὰ λελήσῃ.

Ἡ Αἰκατερίνα κατ' ἀρχὰς ἀκούσασα τὴν διαταγὴν τοῦ δικαστοῦ ὠχρίασε, τρόμος κατέλαβεν

αὐτὴν καὶ τὰ ἥπατά της ἐκόπησαν Εὐρίθῃ δ' εἰς ἀμηχανίαν τί νὰ εἴπῃ, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ὁ φθόνος ὑπερισχύσας ἐπνίξε τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς της.

— Ἄν ὁμολογήσω ὅτι ἐψεύσθην, εἶπε καθ' ἑαυτὴν, θὰ μὲ διώξουν βέβαια ἀπὸ τὸν οἶκον, ἢ καὶ θὰ μὲ φυλακίσουν ἰσως.

Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὸ ψεῦδος της, καὶ μετὰ κυνικῆς αὐθαδείας ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ εἰς τὴν Μαρίαν κατὰ πρόσωπον.

— Σὺ ἔχεις τὸ δακτυλίδιον, μὲ τὰ ἰδιά μου τὰ ὀμμάτια σὲ εἶδα ὅτι τὸ ἐκράτεις.

Ἐργος θανάτου κατέλαβε τὴν Μαρίαν ὅτε ἤκουσε τηλικοῦτον ψεῦδος. Καὶ ἄλλη μὲν ἂν ἦτο, ἠθέλεν ἰσως ἐκραγῇ εἰς ὕβρεις καὶ εἰς ἐπιπλήξεις, ἀλλ' ἡ δυστυχὴς νέα εἰς πικρὰ δάκρυα περιχυθεῖσα·

— Δὲν εἶναι ἀληθές, εἶπε πρᾶσις τῇ φωνῇ, ὅχι, δὲν μὲ εἶδες νὰ κρατῶ τὸ δακτυλίδιον. Εἶναι δυνατόν νὰ λέγῃ τις τόσον μεγάλον ψεῦμα; Τί σοῦ ἔκαμα, Αἰκατερίνα, καὶ θέλεις νὰ μὲ ἀφανίσῃς;

Ἀφοῦ ἀπαξ ἡ Αἰκατερίνα ἐτόλμησε νὰ συκοφαντήσῃ τὴν Μαρίαν, ἠδύνατο πλέον νὰ δειπνοδρομήσῃ, καθόσον μάλιστα ἔβλεπεν ὅτι τὸ ταλαίπωρον θῦμα τοῦ μίσους καὶ τοῦ φθόνου τῆς ἦτο εἰς τοὺς ὀνυχὰς της; Ἀφειδῶς λοιπὸν ἠθέ-

λῃσαι νὰ τὸ κατασπαράξῃ, καὶ ἤδη κατὰ πρόσωπον τῆς νεάνιδος ἐπρόσθεσε καὶ ἄλλας λεπτομερείας ἐπιβαρυνούσας τὸ ἔγκλημά της.

Ὁ δικαστὴς ἐπὶ τέλους διέταξε τὴν θαλαμηπόλον νὰ ἐξέλθῃ τῆς αἰθούσης.

—Τί ἔχεις τώρα νὰ ἀπαντήσῃς; εἶπεν αὐστηρῶς εἰς τὴν Μαρίαν. Τὸ βλέπεις καὶ οὐ ἡ ἰδία πόσον ἔνοχος εἶσαι. Τὸ ἤκουσας μὲ τὰ αὐτία σου ὅτι ἡ θαλαμηπόλος ἀπέδειξεν ὅτι ἐκράταις τὸ δακτυλίδιον. Εἰπέ μας τώρα ποῦ τὸ ἔβαλες;

Ἡ Μαρία ἐκρηγνυομένη εἰς λυγμούς καὶ δάκρυα, ἐπανελάθεν ὅτι οὐδεμίαν εἶχεν εἰδῆσιν περὶ τοῦ δακτυλιδίου. Καὶ ὁ δικαστὴς δ' ἐπὶ μᾶλλον σκληρυνόμενος, ἤρχισε νὰ τὴν ἐπιπλήττῃ καὶ νὰ τὴν ἀπειλῇ, ἀλλ' ἐπὶ τέλους βλέπων ὅτι οὐδὲν ἐπέφερεν ἀποτέλεσμα, διέταξε νὰ τὴν ἐπαναγάγῃσι καὶ αὐθις εἰς τὴν φυλακὴν, ἐνθα καὶ βάναισαν μετεχειρίσθησαν τρόπον, διὰ ραβδισμού βιάζοντες αὐτὴν νὰ ὁμολογήσῃ τὸ ἔγκλημά της.

Κάτωχρος ἡ Μαρία καὶ τρέμουσα, διηλθε τὸ πλεῖστον τῆς νυκτός, κλαίουσα καὶ ἀγρυπνος διατελοῦσα, μηδὲ δυναμένη νὰ κλείσῃ τὸ ὄμμα ἐπὶ τοῦ ἀχύρου, ἐπὶ τέλους δὲ κατέφυγε καὶ πάλιν εἰς τὸν οὐράνιον Πατέρα, ὅστις καὶ ἐπήκουσε τῆς δεήσεώς της καὶ τῇ ἐπεμψεν ὕπνον παρήγορον εἰς τὴν θλίψιν της.

Τὴν ἐπαύριον ἡ Μαρία ἄγεται ἐκ δευτέρου εἰς τὸ δικαστήριον. Ὁ δικαστὴς βλέπων ὅτι εἰς οὐδὲν ἐχρησίμευσεν ἡ αὐστηρότης τὴν χθὲς, ἤρχισε νῦν νὰ μεταχειρίζηται ἡπιώτερα μέτρα, προσπαθῶν διὰ γλυκύτητος καὶ καλακευτικῶν λόγων νὰ τὴν κάμῃ νὰ ὁμολογήσῃ τὸ ἔγκλημά της.

—Τὸ ἔγκλημά σου, Μαρία, τῇ εἶπεν, εἶναι τρομερόν, καὶ πρέπει νὰ τιμωρηθῇς μὲ μεγάλην ποινὴν· ἂν ὁμως φανερώσῃς ποῦ εἶναι τὸ δακτυλίδιον, θὰ σὲ συγχωρηθῇ διὰ τὴν ἡλικίαν σου, διὰ τὴν ἀπειρίαν σου.

Ἡ Μαρία ἐπέμενε ἀρνούμενη· ὁ δὲ δικαστὴς παρατηρήσας πόσον φιλοστόργως ἠγάπα τὸν πατέρα της, ἐξηκολούθησε λέγων·

—Ἄν ἐπιμένῃς οὕτω εἰς τὸ πείσμα σου, καὶ δὲν σὲ μέλῃ διὰ τὴν ἰδικὴν σου τὴν ζωὴν, συλλογίσου καὶ τὸν δυστυχῆ πατέρα σου. Θέλεις νὰ ἴδῃς νὰ τὸν σύρῳσιν ἐμπρὸς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου εἰς τὴν καταδίκην; Βέβαια, βέβαια, εἶναι συνένοχός σου, καὶ ἐκεῖνος σὲ ἐνουθέτησε νὰ ἐπιμένῃς μὲ τόσον πείσμα εἰς τὴν ἀρνησίαν σου.

Ἡ Μαρία ἀκούουσα ταῦτα ἐκλονίσθη καὶ μικροῦ ἐδέησε νὰ πέσῃ ἐπὶ τοῦ ἑδάφους.

—Ὁμολόγησον λοιπὸν ὅτι ἐπῆρες τὸ δακτυλίδιον· μίαν μόνον λέξιν... εἰπέ τὸ ναί, καὶ ἡ ἰδική σου ζωὴ καὶ ἡ τοῦ πατρὸς σου, εἶναι εἰς

ἀσφάλειαν. Σκληρὰ δοκιμασία ἦτο τοῦτο διὰ τὴν Μαρίαν. Ἰκανὴν δ' ὥραν ἐτάθη σιωπῶσα, καὶ ἤδη τῇ ἤλθε κατὰ νοῦν νὰ καταφύγῃ εἰς τὸ ψεῦδος, καὶ νὰ εἰπῇ, ὅτι ναι μὲν ἔλαβε τὸ δακτυλίδιον, ἀλλ' ὅτι τὸ ἀπώλεσε καθ' ὁδόν.

— Ὅχι ὁμως, ἐπανέλαβε πάλιν καθ' ἑαυτήν, ὅχι, ὅχι, τὸ ψεῦδος εἶναι ἐπίσης μέγα ἀμάρτημα, καὶ προτιμῶ καλῆτερα καὶ ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ μου νὰ προσφέρωμεν θυσίαν τὴν ζωὴν μας εἰς τὴν ἀλήθειαν. Εἰς σὲ μόνον, Θεέ μου, εἰς σὲ θέλω νὰ ὑπακούω, καὶ εἰς τὴν ἰδικήν σου ἀγίαν θέλησιν ὑποκλίνω καθ' ὅλα. Ναι, ναι, ἐπρόσθεσε μετ' ὀλίγον ὑψηλότερα τῇ φωνῇ εἰς ἐπήκοον πάντων· ἂν εἰπῶ ὅτι ἔχω τὸ δακτυλίδιον εἶναι ψεῦδος, καὶ μετὰ τὸ ψεῦδος νὰ ἐξαγοράσω τὴν ζωὴν μου ποτὲ δὲν τὸ στέργω· ἀλλ' ἂν ᾔηναι ἀνάγκη νὰ τιμωρηθῶ διὰ τοῦτο, σὺ, ὦ Θεέ μου, οἰκτεῖρον τὸν χρηστὸν πατέρα μου, καὶ διπλασίως ἐγὼ εὐχαριστοῦμαι νὰ πάθω καὶ δι' αὐτόν καὶ δι' ἐμέ.

Οἱ λόγοι οὗτοι συνεκίνησαν πάντας τοὺς περιεστώτας, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ τοσοῦτον ἀμείλικτος καὶ ἀδυσώπητος δικαστὴς συνεκινήθη βαθύως. Μηδὲν ὁμως εἰπὼν, ἐνευσε νὰ ἐπαναγάγῃ καὶ αὐθις τὴν Μαρίαν εἰς τὴν φυλακὴν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Ὁ Εὐλάμπιος συνδιαλέγεται μετὰ τῆς θυγατρὸς του ἐν τῇ φυλακῇ.

Ὁ δικαστὴς εὐρίσκεται εἰς μεγάλην ἀπορίαν καὶ ἀμηχανίαν περὶ τοῦ πρακτέου. Τρίτῃ ἡμέρᾳ εἶναι σήμερον, εἶπεν εἰς τὸν γραμματέα του, καὶ εἰσέτι εἴμεθα εἰς τὸ ἄλφα. Νὰ εὐρίσκετο κάμμία ἄλλη πιθανότης ὅτι ἄλλος τις ἔκλειψε τὸ δακτυλίδιον, ἀμέσως ἤθελον ὁμολογήσαι ὅτι ἡ νέα αὕτη εἶναι ἀθώα. Δὲν εἶναι δυνατόν βέβαια τόσον νέα νὰ ᾔηναι τόσον πείσμων· δυστυχῶς ὁμως ἅπασαι αἱ ἀποδείξεις εἶναι κατ' αὐτῆς.

Ὁ δικαστὴς ἐν τούτοις θέλων νὰ διατηρήσῃ καθ' ἅπαντα ἐλευθέραν τὴν συνείδησίν του, ἐπορεύθη αὐτοπροσώπως εἰς τὸν οἶκον ὅπου ἐγινεν ἡ κλοπὴ τοῦ δακτυλιδίου, καὶ τὰς ἐλαχίστας διερευνῶν λεπτομερείας, καὶ νέας ἀποτείνων ἐρωτήσεις καὶ αὐθις εἰς τὴν Αἰκατερίναν. Περὶ λύχνων δ' ἁφᾶς διέταξε νὰ φέρωσι τὸν Εὐλάμπιον εἰς τὸ ἰδιαίτερόν του γραφεῖον.

— Εὐλάμπιε, τῷ εἶπε, πάντες με μέμφονται διὰ τὴν αὐστηρότητά μου, ἀλλὰ καὶ θερμόντως λέγω ὅτι οὐδέποτε ἠδίκησα κανένα· οὐδὲ φαντάζομαι ὅτι θὰ με μεμφοθῇ καὶ σὺ τώρα ὅτι ζητῶ νὰ

εὕρω ἔνοχον τὴν θυγατέρα σου διὰ νὰ τιμωρηθῇ ἡγωνίσθην ὅσον τὸ δυνατόν νὰ τὴν ἀποδείξω ἀθώαν, ἀλλὰ δυστυχῶς τὰ πάντα τὴν παριστῶσιν ὅτι ἐκείνη ἐπραξε τὴν κλοπὴν. Ἡ μαρτυρία μάλιστα τῆς θαλαμηπόλου τὴν ἐπιβαρύνει ἐπὶ μᾶλλον. Ἐξεύρω καὶ ἐγώ! . . . Ἄν ἦτο τρόπος καὶ νὰ εὑρεθῇ τὸ δακτυλίδιον καὶ οὕτω νὰ διορθωθῇ κατὰ τι τὸ κακόν, δύναται τότε νὰ λάβῃ χάριν διὰ τὴν νεότητά της, ἀλλ' ἂν ἐξακολουθῇ ἀρνούμενη, ἐξάπαντος θὰ λάβῃ μεγάλην ποινὴν. Σπεῖσον λοιπόν, Εὐλάμπιε, νὰ τὴν εὔρητε, προσπάθησον μὲ ὅποιονδῆποτε τρόπον δυνηθῇς νὰ τὴν κάμῃς νὰ ἀποδώσῃ τὸ δακτυλίδιον, καὶ σοὶ δίδω τὸν λόγον μου ὅτι τότε, ἀλλὰ τότε μόνον, καὶ σημείωσον τὴν λέξιν, τότε μόνον θὰ συγκαταβῇ ὁ νόμος νὰ τῇ ἐπιβάλῃ ἱλαφρὰν τινὰ ποινὴν. Εἶσαι πατήρ, καὶ ἔχεις μεγάλην ἰσχὺν ἐπ' αὐτῆς. Ἄν ἀπειναντίας δὲν δυνηθῇς νὰ τὴν πείσῃς, τί ἄλλο πρέπει νὰ εἰκάσωμεν εἰμὴ ὅτι εἶσαι καὶ σὺ σύμφωνος, ἐπομένως δὲ καὶ συνέννοχος εἰς τὸ ἔγκλημά της; Σοὶ τὸ ἐπαναλέγω, Εὐλάμπιε, ἂν δὲν εὑρεθῇ τὸ δακτυλίδιον, οὐαὶ καὶ εἰς τοὺς δύο σας.

— Τρέχω νὰ τῇ λαλήσω, ἀπεκρίθη ὁ Εὐλάμπιος, ἀλλ' εἶμαι ὑπερβέβαιος ὅτι ἐκείνη δὲν ἔκλεψε τὸ δακτυλίδιον, καὶ ἐπομένως τί νὰ ὁμολογήσῃ τώ-

ρα; Ἐγὼ, ναί, θὰ πράξω τὸ καθήκόν μου, καὶ ἂν, ὅσον ἀθῶα καὶ ἂν ἦναι ἡ κόρη μου, πρόκηται νὰ ὑποκύψῃ τὸν ἀρχένα εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἄς λάβω καὶ τὸ εὐτύχημα νὰ τὴν ἀσπασθῶ διὰ τελευταίαν ἰσως φορὰν.

Ὁ δεσμοφύλαξ εἰσήγαγε σιωπηλῶς τὸν Εὐλάμπιον εἰς τὴν φυλακὴν τῆς θυγατρὸς του, ἀποθέτει τὸν καπνίζοντα λύχνον του ἐπὶ τοῦ παρα-

πήγματος, ὅπου ἔκειτο εἰσέτι τὸ ἀνέγγικτον δεῖπνον τῆς Μαρίας καὶ τὸ πλήρες ὕδατος σταμνίδιον, καὶ ἀπέρχεται δις στρέφων τὸ κλειδίον τῆς θύρας.

Ἡ Μαρία, ἔχουσα ἐπηρεισμένον τὸ πρόσωπον ἐπὶ τῆς χειρὸς, ἔκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης της, καὶ

ὕπνωττεν ὀλίγον. Τό θαμβόν καί ἐρυθρωπόν φῶς τοῦ λύχνου τήν ἑκαμέ νά ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς καί νά στρέψῃ τήν κεφαλὴν. Παρατηρήσασα δὲ τὸν πατέρα τῆς ἑρρήξε δυνάτην κραυγὴν, καὶ ὀρμήσασα ἐκ τῆς κλίνης τῆς, ῥίπτεται ἡμίλειποθυμημένη καὶ ὡς παράφορος εἰς τὸν τράχηλον τοῦ Εὐλαμπίου, ὅστις καὶ κάθηται ἐπὶ τοῦ ἀχύρου καὶ σφίγγει αὐτὴν περιπαθῶς εἰς τὰς ἀγκάλας του. Ἰκανόν δὲ χρόνον τηροῦσιν ἀμφοτέρω τὴν σιωπὴν, καὶ τὰ δάκρυά των ἀναμιγνύονται κατὰ τὰς γλυκείας περιπτώξεις των.

Ὁ Εὐλάμπιος ἐκπληροῖ ἐπὶ τέλους τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ ἐντολήν.

— Καὶ σὺ, ὦ πάτερ μου! τὸν διέκοψεν ἡ Μαρία, καὶ σὺ ἐτι διζάξεις διὰ τὴν ἀθωότητά μου; Κάνεις λοιπόν, ἐξηκολούθησε κλαίουσα, κάνεις δὲν εὐρίσκεται νὰ μὴ μὲ θεωρῇ ἐνοχον; Οὐτε καὶ αὐτός ὁ καλὸς πατήρ μου; Καὶ ὁμως, ἀγαπητέ μοι πάτερ, ἦτο δυνατόν, ἦτο δυνατόν σὺ νὰ ἀναθρέψῃς κλέπτριαν;

Ἡσύχασον, ἀγαπητόν μου τέκνον, ἀπεκρίθη ὁ πατήρ· ἐγὼ ἐπρεπε νὰ ἐκπληρώσω τὴν ἐντολήν τὴν ὁποίαν μὲ ἐπεφόρτισαν.

Καὶ ἀμφοτέρω εἰς βαθυτάτην ἐδυθίσθησαν σιωπὴν, εἰς ἰδίους ἑκαστος παραδιδόμενος διάλογισμούς.

Ἦσαν δὲ τῆς δυστυχοῦς νεάνιδος αἱ παρειαὶ κάτωχροι καὶ ἡ θλίψις ἐκοίλανεν ἤδη αὐτάς, θέσασα ἐπ' αὐτῶν τὴν σφραγίδά τῆς ἐντός τοῦ βραχυτάτου τούτου χρόνου· οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ἐρυθροὶ καταστάντες ὑπὸ τῶν δακρύων, ἀγριον ἐξέπεμπον βλέμμα, ἡ δὲ πυκνὴ καὶ ξανθὴ κόμη τῆς παρημελημένη νῦν καὶ ἀναπιτήδευτος, ἀτάκτως ἐπὶ τῶν ὠμων τῆς ἐκυμαίνεται.

— Ταλαίπωρον τέκνον μου! εἶπεν ἐπὶ τέλους ὁ πατήρ, διακόψας τὴν σιωπὴν, εἰς σκληρὰν ἡ Πρόνοια σὲ ὑπέβαλε δοκιμασίαν. Πόσον ἀνεξερεύνητοι εἶναι αἱ βουλαὶ σου, Κύριε!

— Ἐγὼ, πάτερ μου, εἶπεν ἡ Μαρία, δὲν λυποῦμαι διὰ τὸν ἑαυτόν μου, λυποῦμαι διότι βλέπω σὲ πάσχοντα· λυποῦμαι διότι βλέπω τὴν σεβασμίαν μοι κεφαλὴν σου λευκανθεῖσαν ἐνεκα τῆς θλίψεως... Καὶ μυριάκις προτιμῶ τὸν θάνατον παρὰ νὰ βλέπω σὲ εἰς τοιαύτην κατάστασιν... Ναί, ναί, ἀφοῦ εἶμαι ἀθῶα εἰς τὸ ἐγκλημα τὸ ὁποῖον ἀδίκως μοῦ προσάπτουν, πόσον μεγάλη θὰ ἦτο ἡ χαρὰ μου ὡς ποινὴν νὰ μοῦ ἐπιβάλουν καὶ αὐτόν τὸν θάνατον· πόσον μεγάλη εἶναι ἡ εὐχαρίστησίς μου νὰ ἀποθάνω καὶ αὐτὴν τὴν ὥραν καὶ νὰ ὑπάγω εἰς τὸν Θεόν μου, τὸν Πατέρα καὶ τὸν Σωτῆρά μου... νὰ ἴδω εἰς τοὺς οὐρανοὺς τὴν γλυκυτάτην μητέρα μου...

Οἱ λόγοι οὗτοι ὥς φάσαντες εἰσέδυσαν μέχρι τῶν σπλάγχχνων τοῦ πατρὸς, καὶ εἰς πικρά αὐτὸν ἐκίνησαν δάκρυα.

— Εὐλογητὸν τὸ ὄνομα τοῦ Ὑψίστου! ἀνεβόησεν ἐπὶ τέλους. Χαίρω, κόρη μου, ὅτι καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν τῆς σκληρᾶς δοκιμασίας σου διατηρεῖς πάντοτε τὰ αὐτὰ αἰσθήματα τῆς εὐσεβείας, τὰ ὅποια παιδιόθεν σοὶ ἐνέπνευσα. Μεγάλην, Κύριε, ζητεῖς θυσίαν παρ' ἐμοῦ, καὶ ἰδοὺ καθυποτάσσομαι εἰς τὴν θεῖαν σου ἐντολήν. Εἶναι ἡ μόνη μου χαρὰ, ἡ παρηγορία μου εἰς τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ζωῆς μου, ἰδοὺ σοὶ τὴν προσφέρω... Λάβε την!

Μετὰ μικρὰν δὲ σιωπὴν·

— Ναί, κόρη μου, ἐπανέλαθεν ὁ πατήρ, τί εἶναι ὁ θάνατος ἀπέναντι τῆς ἀρετῆς; Τὸ βλέπω, Μαρία, πόσον ἐφιλοτιμήθης πάντοτε νὰ μὴ παρεκτραπῇς ἀπὸ τὰς ὁδοὺς αὐτῆς, καὶ πόσον συνησθάνθης ὅτι βδελυρὰ καὶ ἀξιομίσητος καθίσταται ἡ νέα ἥτις ἐξοχέλλει εἰς τὸ ἐγκλημα, εἰς τὴν ἀμαρτίαν!...

Ἐν δ' ἔτι ἔχω νὰ σοὶ συστήσω, τέκνον μου, εἶπεν ὁ πατήρ, ἵσως θὰ σοὶ ἐπιβάλουν ποινὴν, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν θὰ ἐπιτρέπουν πλέον εἰς τὸν πατέρα σου νὰ σὲ βλέπῃ, καὶ ἵσως διὰ τελευταίαν μου φορὰν σὲ ἐναγκαλιζομαι τώρα. Τὸ θεῖον λοι-

πὸν στόμα τοῦ Ἰησοῦ εἶπεν· «Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν.» Ἡ Αἰκατερίνα ἔδοσε μαρτυρίαν κατὰ σοῦ καὶ ἐπιβεβαίωσε μεθ' ὅρκου ὅτι εἶδε τὸ δακτυλίδιον εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἡ μαρτυρία αὐτῆς σὲ ἐπιδαρύνει ὑπὲρ πᾶν ἄλλο. Ὅποιαδῆποτε καὶ ἂν ἦναι ἡ μοῖρά σου, σὺ, κόρη μου, νὰ τὴν συγχωρήσῃς... Ναί, ναί, Μαρία μου, ἐπὶ τοῦ ἀχυρίνου στρώματός σου καὶ ἐντὸς τῆς ζοφερᾶς φυλακῆς σου σὺ εἶσαι εὐτυχιστέρα ἐκείνης, καὶ ἂς ζῇ εἰς μεγαλοπρεπεῖς οἴκους, τὰ μετὰξιν καὶ τρίχαπτα καὶ τὰ πολυτελῆ ἐνδυσμένη φορέματα τῆς κυρίας τῆς, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀφθονίας, φέρουσα ὁμῶς τὸ στίγμα τῆς παρανομίας καὶ τῆς κατασχύνης ἐπὶ τοῦ μετώπου. Συγχώρησέ την, Μαρία μου, καθὼς καὶ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐσυγχώρησε τοὺς ἐχθροὺς του.

Καὶ τώρα, ἐξηκολούθησεν ὁ πατήρ, ἀκούων τὰ βήματα τοῦ δεσμοφύλακος, σὲ ἀφίνω, κόρη μου, εἰς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ... καὶ ἂν δὲν μέλλῃς πλέον νὰ ἐπαναῖδῃς τὸν πατέρα σου, ἂν τὴν τελευταίαν ἤδη φορὰν σὲ ἀσπάζωμαι, ἔσο βεβαία ὅτι δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ ἀνθίξω εἰς αὐτὴν τὴν δοκιμασίαν.

Ὁ δεσμοφύλαξ εἰδοποίησε τὸν Εὐλάμπιον ὅτι ἦτο καιρὸς νὰ ἀποσυρθῇ. Καὶ περιέσφιγγε μὲν αὐτὸν ἰσχυρῶς ἡ Μαρία, ἀλλ' ὁ πατήρ μετὰ τι-

νος βίας αποσπᾶται ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῆς· ἡ δὲ νέα κίπται ἀλαλόφωνος ἐπὶ τῶν ἀγύρων της.

Ἐπανήγαγον καὶ αὖθις τὸν Εὐλάμπιον παρὰ τῷ δικαστῇ. Ἐν τῷ ἅμα δὲ τὴν δεξιάν αὐτοῦ χεῖρα ἀνοψώσας πρὸς τὸν οὐρανόν, ἀνεδόθη μετὰ ἰσχυρᾶς καὶ συγκινητικῆς φωνῆς.—Ὁρκίζομαι ἐνώπιον τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ ὅτι ἡ κόρη μου εἶναι ἀθώα!

—Κλίνω νὰ τὸ πιστεύσω, εἶπεν ὁ δικαστὴς, δυστυχῶς ὅμως δὲν δύναμαι νὰ βασισθῶ εἰς τὰς ἰδικὰς σας διαμαρτυρήσεις· ὀφείλω νὰ ἀποφανθῶ κατὰ τὰς ἀποδείξεις καὶ τὰς μαρτυρίας τὰς ὁποίας ἔλαβον εἰς τὴν ἀνάκρισίν μου, καὶ νὰ ἀκολουθῶ κατὰ γράμμα τὸν νόμον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Ἡ δίκη καὶ ἡ ἐκτέλεσις.

Πάντες ἐκινήθησαν εἰς μεγάλην περιέργειαν νὰ ἴδωσι ποῖον τέλος ἔμελλε νὰ λάβῃ ἡ ὑπόθεσις τῆς Μαρίας, καὶ πάντες ἐφοβοῦντο μὴ ἐπιβληθῇ μεγάλη ποινὴ κατὰ τῆς νεάνιδος, ὡς σκληρῶς

τιμωρουμένης κατὰ τὴν ἱποχὴν ἐκείνην τῆς κλοπῆς.

Ὁ πατὴρ τῆς Χαρίκλειας ἰδιαιτέραν ἔχων συμπάθειαν εἰς τὸν Εὐλάμπιον, παντοιοτρόπως ἡγωνίσθη νὰ ἀθωώσῃ τὴν Μαρίαν, ἀλλ' ὅποιαδῆποτε καὶ ἂν μετεχειρίσθῃ μέτρα, ἀδύνατον ἐφαίνετο ἄλλος τις παρ' αὐτῇ νὰ ᾔναι ἐνοχος τῆς κλοπῆς. Ἡ μήτηρ καὶ ἡ καλὴ Χαρίκλεια πεσοῦσαι εἰς τὰ γόνατα αὐτοῦ τὸν παρεκάλεσαν θερμῶς νὰ μεταχειρισθῇ ἅπασαν τὴν μεγάλην ἐπιρροήν του καὶ νὰ σώσῃ τὴν νέαν. Συγχρόνως δὲ καὶ ὁ μὲν πατὴρ της προσήύχετο ἐντὸς τῆς φυλακῆς του εἰς τὸν Θεόν νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀθωότητα τῆς θυγατρὸς του· ἡ δὲ ταλαίπωρος Μαρία ἅμα ὅτε ἤκουε τὸν δεσμοφύλακα βαδίζοντα μὲ τὰς κλείδας αὐτοῦ, σφοδρότατον ἡσθάνετο παλμόν καρδίας, περιμένουσα τὴν καταδίκην της.

Οὐ μικρὸν δὲ συνεκινήθη καὶ ἡ Αἰκατερίνα βλέπουσα τὴν ἐν τῷ οἴκῳ γιγνομένην ταραχὴν. Ὡχρὰ καὶ ὡς παράφορος εἰς ἀπάσης τὰς πράξεις αὐτῆς φερομένη, ὑπὸ ἐνδομύχου ἐβασανίζετο ἀδυναμίας. Καὶ ἀδιακόπως μὲν βλέπουσα καθ' ὕπνον τὴν ταλαίπωρον Μαρίαν συρομένην εἰς τὴν καταδίκην της, καὶ κατ' αὐτῆς μόνον παραπνουμένη, πιχρῶς ὑπὸ τῶν ἐλέγχων τῆς συνειδήσεως κατεσπαράσσετο, ἀλλ' ἐκ φύσεως διεστραμ-

μένην καρδίαν ἔχουσα, μηδεμίαν δ' ἀνατροφὴν ἐν Παρθεναγωγείῳ ἢ κατ' οἶκον λαβοῦσα, δὲν εἶχε βεβαιῶς τὴν γενναιότητα νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ σφάλμα τῆς δι' εἰλικρινοῦς ἐξομολογήσεως.

Ἡ ἀπόφασις ἐπὶ τέλους κατὰ τῆς ἐνόχου ἐδόθη. Ἡ Μαρία κατεδικάσθη εἰς ισόβιον φυλάκισιν, καὶ ὁ Εὐλάμπιος ἀμέσως εἰς ἀειφυγίαν, μεγάλην ὁμῶς ἐπιρροὴν ἔχων ὁ πατὴρ τῆς Χαρίκλειας, ἐπέτυχε τὴν ἐλάττωσιν τῆς ποινῆς τῆς Μαρίας, καὶ ἡ χάρις ἐδόθη εἰς αὐτὴν ἀντὶ τῆς φυλακίσεως νὰ ἀπέλθῃ μετὰ τοῦ πατρὸς τῆς.

Ὅτε ὁ Εὐλάμπιος καὶ ἡ θυγάτηρ του ἀπῆρχοντο, ἡ Αἰκατερίνα περιέμενεν αὐτὰς εἰς τὴν θύραν τοῦ οἴκου. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν συνεκινήθη κατὰ τι, ὡς εἴρηται, φανταζομένη ὅτι ἡ Μαρία ἐμελλε νὰ ὑποστῇ τρομερὰν καταδίκην, τῶρα ὁμῶς βλέπουσα ὅτι ἀπελύθη τοσοῦτον ταχέως, ἀνέλαβε καὶ αὖθις τὴν συνήθη αὐτῆς χαμέρπειαν, καὶ εἰς τὴν ψυχὴν τῆς ἐπανῆλθεν ἅπασα ἡ κατὰ τῆς Μαρίας ζήλοτυπία. Ἡ Χαρίκλεια βλέπουσα τὸ ἐξ ἀνθρίων κἀνίστρον, ὅπερ ἐπήγαγεν ἅπασαν τὴν συμφορὰν τῆς ταλαιπώρου νεάνιδος.

— Σήκωσέ ἀπὸ τὰ ὀμμάτιά μου τὸ ὀλέθριον αὐτὸ κἀνίστρον, εἶπεν εἰς τὴν Αἰκατερίναν· μοῦ διεγείρει σκληρὰς ἀναμνήσεις καὶ δὲν δύναμαι νὰ τὸ βλέπω.

Ἡ Αἰκατερίνα λαβοῦσα αὐτὸ ἵστατο ἤδη κατὰ τὴν θύραν, καὶ ἅμα εἶδε τὴν Μαρίαν διερχομένην.

— Λάβε, λάβε, τῇ εἶπε, τὸ ἀθλίον δῶρόν σου οἱ κύριοί μου δὲν θέλουν νὰ ἔχουν τίποτε ἀπὸ τοιαύτας μιὰς χεῖρας· ἐπέραςε καὶ ἡ ἰδική σου λάμπρις καθὼς καὶ αὐτὰ τὰ ἀνθή σου, μὲ τὰ ὅποια εἶχες τὴν πονηρίαν καὶ τὴν ὑπουλότητα νὰ τοὺς καταφέρῃς νὰ σοῦ τὰ πληρόνουν τόσον ἁδρά. Πήγαινε λοιπὸν εἰς τὴν ὁργήν.

Καὶ ῥίψασα τὸ κἀνίστρον εἰς τοὺς πόδας τῆς Μαρίας, ἔκλεισε τὴν θύραν μετὰ μεγάλου πατάγου κατὰ πρόσωπον αὐτῆς.

Μετὰ θαυμάτων εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνιστήκωσεν ἡ νέα τὸ κἀνίστρον ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν τῆς, πολλάκις στρέφουσα τὰ βλέμματα πρὸς τὴν κατοικίαν των.

Ὁ δεσμοφύλαξ ἐκβαλὼν αὐτοὺς τῶν ὁρίων τῆς πόλεως, τοὺς διέταξε νὰ μὴ τολμήσωσι νὰ ἐπανεέλθωσιν ἐπὶ ποινῇ θανάτου· ὁ δ' Εὐλάμπιος κεκμηκὼς ἀπὸ τε τῶν μόχθων καὶ τῆς ψυχικῆς ἀγωνίας του, ἐκάθισεν ἐπὶ τινος πέτρας ὑπὸ χόρτου κεκαλυμμένης.

— Ἐλθέ, θυγάτηρ μου, τῇ εἶπε. Καὶ σηκώσας τὰς χεῖράς του μετὰ τῶν ἰδικῶν τῆς, πρὸς δὲ τὸν οὐρανὸν αὐτὰς ἀνατείνας,

— Πρὸ παντὸς ἄλλου, θυγάτηρ μου, ἐπανε-

λαβεν, ἃς εὐχαριστήσωμεν τὸν Θεόν ὅστις μᾶς ἀπελύτρωσεν ἐκ τῆς στενῆς καὶ ζοφῆρας ἐκείνης φυλακῆς, καὶ μᾶς ἤξιώσε νὰ ἴδωμεν πάλιν τὸν οὐρανὸν τοῦ καὶ νὰ ἀναπνεύσωμεν τὸν ἐλεύθερον ἀέρα τοῦ ναι, ἃς τὸν εὐχαριστήσωμεν, διότι μᾶς ἔσωσε τὴν ζωὴν, καὶ σὲ ἀπέδωκε καὶ αὖθις εἰς τὴν ἀγάπην μου, παμφιλτάτη μου κόρη.

Στρέψας δ' εἶτα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν κυανοῦν θόλον τοῦ στερεώματος.

— Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἐπρόσθε-
σεν, ἡ μόνη ἐλπίς τῶν ἐπὶ γῆς τέκνων σου, ὁ πανίσχυρος προστάτης καὶ παρήγορος τῶν τε-
θλιμμένων, παράδεξαι τὰς εὐχαριστήσεις ἡμῶν διότι μᾶς ἀπελύτρωσας ἐκ τῆς φυλακῆς καὶ ἐκ τῆς ἀδίκως ἐπαπειλούσης ἡμᾶς ποινῆς· παράδε-
ξαι τὰς εὐχαριστήσεις ἡμῶν διὰ τὰ ἀγαθὰ ἅτινα παρὰ σοῦ ἐλάβομεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Καὶ νῦν δὲ ρίψον βλέμμα εὐμενὲς ἐπὶ τὴν ταλαίπωρον ταύτην κόρην καὶ ἐπὶ τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ πα-
ράλαβε ἡμᾶς ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν σου! Ἔσο ὁδη-
γὸς ἡμῶν κατὰ τὴν πορείαν μας καὶ φέρε ἡμᾶς μεταξὺ ἐναρέτων καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν, τῶν ὁποίων προδιάθεσον τὴν καρδίαν νὰ μᾶς οἰκτείρωσι. Δὸς εἰς ἡμᾶς, ἐπὶ τῆς ἀπίρου ταύτης γῆς, ἐλάχιστον μέρος διὰ νὰ τελειώσωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν ἐπ' αὐ-

τῆς πορείαν μας ἐν ἀνέσει. Πανοίθαμεν δ' ἐπὶ σὲ, Κύριε, διότι εἶσαι Θεὸς ἐλέους καὶ οἰκτιρῶν!

Τελειώσαντες δ' εὐτὼ ἀμφοτέροι τὴν προσευ-
χὴν των—καὶ ἡ Μαρία δ' ἐπανελέγε διὰ τοῦ νοός ἀπάσας τὰς λέξεις τοῦ πατρὸς τῆς — ἀνέκφρα-
στον ἠεθάνθησαν γαλήνην καὶ θάρρος ἐντὸς τῆς καρδίας των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Φίλος ἐν τῇ συμφορᾷ.

Αἴφνης παρουσιάζεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Εὐλαμπίου καὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ὁ γέρον ἐπι-
στάτης τοῦ οἴκου, εἰς ὃν ἀνῆκε τὸ ἀγροκήπιον, ὅστις, ὡς πολλάκις ἀπερχόμενος εἰς τὴν θύραν, συνήθως διεκρίνετο διὰ τοῦ ὀνόματος· «Ὁ κυνη-
γὸς Ἀντώνιος.»

— Χαῖρε, φίλε Εὐλάμπιε! τῷ εἶπε, σὺ εἶσαι τρωῶντι! ἤκουσα τὴν φωνὴν σου καὶ εἶπα· «Αὐ-
τὸς εἶναι, αὐτὸς δὲν εἶναι!» Τὰ ἔμαθα, τὰ ἔμαθα ὅλα, Εὐλάμπιε! Ὡ δυστυχεῖς! Σὰς ἐδίωξαν λοι-
πὸν καὶ σὰς ἐξορίζουν ἀπὸ τὸν τόπον! Σκληρὸν

τωνόντι, σκληρόν καὶ ἀπάνθρωπον, τώρα εἰς τὰ γηράματα μὲ αὐτὴν τὴν κόρην νὰ περιπλανᾶσαι καὶ νὰ γυρίζῃς ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς τὰ ξένα! Δὲν τὸ ὑποφέρω! Καὶ τώρα ποῦ θὰ ὑπάγῃς, ταλαίπωρε, ποῦ θὰ εὗρῃς ἄλλην πατρίδα;

— Ἡ γῆ αὐτὴ εἶναι μεγάλη, εἶπεν ὁ Εὐλάμπιος, καὶ ὁ Θεὸς Μέγας, καὶ θὰ εὗρεθῇ καὶ δι' ἡμᾶς κἀνὲν μέρος διὰ τὴν προσωρινὴν κατοικίαν μας μέχρις οὗ μεταβώμεν εἰς τὴν ἀληθῆ πατρίδα μας — τὸν οὐρανόν.

— Καὶ ποῦ σὰς στέλλουν, ἀδελφε, ὑπέλαβεν ὁ κυνηγὸς Ἀντώνιος, μέγαν πρὸς αὐτοὺς δεικνύων οἶκτον, ποῦ σὰς στέλλουν, ταλαίπωροι, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν, εἰς τὰ ξένα, χωρὶς φορέματα, χωρὶς στρώματα, χωρὶς τὰ ἀναγκαῖα;

— Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐνδύει τὰ ἄνθη, θὰ προμηθεύσῃ καὶ δι' ἡμᾶς φορέματα καὶ τὰ λοιπὰ ἀναγκαῖα, ὑπέλαβεν ὁ Εὐλάμπιος.

— Καὶ χρήματα, χρήματα; εἶπεν ὁ κυνηγός, σεῖς δὲν ἔχετε οὔτε λεπτὸν εἰς τὸν κόλπον σας.

— Ἀλλ' ἔχομεν τὴν καθαρὰν μας συνειδήσιν, ἀπεκρίθη ὁ Εὐλάμπιος, καὶ εἶναι τὸ ἴδιον ὥσάν ἡ πέτρα ἐπὶ τῆς ὁποίας κάθημαι νὰ ᾔτο χρυσίον καὶ ἰδική μας.

— Τὴν ἀλήθειαν ὁμως, Εὐλάμπιε, στοιχηματίζω

τίζω ὅτι οὐδὲ μίαν δραχμὴν δὲν κρατεῖς ἐπάνω σου· σὲ γνωρίζω καλὰ ἀπὸ ἄλλοτε.

— Ὅλη μας ἡ περιουσία ἐπὶ τοῦ παρόντος εἶναι αὐτὸ τὸ κἀνιστρον. Πόσον νομίζεις ὅτι ἀξίζει; εἶπεν ὁ Εὐλάμπιος.

— Ἐξεύρω καὶ ἐγώ; ἀπεκρίθη ὁ Ἀντώνιος· ἀξίζει παράνω ἀπὸ δύο—τρεις δραχμάς, ἅς ᾔναι καὶ τέσσαρας; Καὶ τί μὲ τοῦτο;

— Τότε λοιπὸν εἴμεθα πλούσιοι, ἂν ὁ Θεὸς μὲ χάρισῃ τὰς δύο μου αὐτὰς χεῖρας, εἶπεν ὁ Εὐλάμπιος. Δύναμαι, ναι, νὰ κατασκευάσω περισσότερον ἀπὸ ἑκατὸν ἀπὸ αὐτὰ τὸν χρόνον, καὶ τότε εἶναι ὥς νὰ εἶχα δέκα χιλιάδας δραχμάς εἰς τὴν Ἑθνικὴν τράπεζαν πρὸς τέσσαρα τοῖς ἑκατὸν. Καρδία καθαρά καὶ σῶμα ὑγιὲς εἶναι ὁ καλῆτερος πλοῦτος εἰς τὸν κόσμον.

— Τόσον τὸ καλῆτερον, ἂν παίρνης τόσον ἐλαφρὰ τὸ πρᾶγμα, Εὐλάμπιε, ὑπέλαβεν ὁ Ἀντώνιος. Γνωρίζεις ἀκόμη καὶ ἀπὸ κηπουρικὴν. Καὶ τοῦτο ἐμπορεῖ νὰ σὲ χρησιμεύσῃ. Ἀλλὰ ποῦ πηγαίνετε τώρα;

— Καὶ ἐγὼ δὲν ἐξεύρω, ἀπεκρίθη ὁ Εὐλάμπιος· πρέπει νὰ ὑπάγωμεν εἰς μέρος ὅπου δὲν μᾶς γνωρίζουν, ὅπου μὲ ἄλλα λόγια ὁ Θεὸς μᾶς στείλῃ.

— Εὐλάμπιε, εἶπεν ὁ κυνηγὸς Ἀντώνιος, λάβε

αὐτὸ τὸ χονδρὸν ραβδίον μὲ τοὺς ρόζους τοῦ· τὸ βλέπεις; ἦτο τῆς τύχης νὰ τὸ λάβω σήμερον μαζὶ μου, καὶ θὰ σὲ χρησιμεύσῃ πολὺ εἰς τὸν δρόμον, ταλαίπωρε φίλε. Στάσου ἀκόμη! Λάβε καὶ αὐτὰ τὰ ὀλίγα χρήματα...

—Τὸ ραβδίον σου τὸ δέχομαι καὶ σὲ εὐχαριστῶ πολὺ, ἀλλὰ τὰ χρήματα δὲν δύναμαι νὰ τὰ λάβω, διότι δὲν ἀνήκουν εἰς σέ, εἶπεν ὁ Εὐλάμπιος, εἶναι ἀπὸ τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα σοῦ ἐδόθησαν νὰ ἐξοδεύῃς διὰ τὸν οἶκον.

—Ὅχι, Εὐλάμπιε, καὶ θαύμασε μάλιστα τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, ἀπήντησεν ὁ κυνηγὸς Ἀντώνιος. Πρὸ δύο ἐτῶν... γνωρίζεις τὰς σχέσεις μας μὲ τὸν Εὐθύμιον τὸν ράπτην μας... κατήντησεν οὗτος εἰς τόσῃ στενοχωρίαν διὰ τινὰς ζημίας τὰς ὁποίας ἔλαβεν ἀπροσδοκῆτως, ὥστε περιηλθεν εἰς τὴν ἀνάγκην μίαν ἡμέραν νὰ μοῦ ζητήσῃ νὰ τοῦ δώσω ὡς δάνειον ὀλίγα χρήματα. Τῷ ἐπρόσφερα δ' ἀμέσως τὰς εἰκοσιπέντε αὐτὰς δραχμὰς ἐξ ἰδίων μου, ἀλλ' ἐπέρασε τώρα τόσος καιρὸς, καὶ ἐλησμόνησε νὰ μοῦ τὰς ἐπιστρέψῃ, ἐνῷ ἀνέλαβε πάλιν τὰς ἐργασίας του καὶ πηγαίνει καλὰ τώρα, καὶ ἐγὼ δ' ἀπὸ συστολὴν μου δὲν ἐτόλμησα νὰ τοῦ τὰς ζητήσω. Χθὲς ἐπέρασα ἀπὸ τὸ κατὰστημά του καὶ ἀκούω νὰ μὲ φωνάζουν «Κύρ Ἀντώνιε!» Ἐκαμα ἐγὼ ὅτι δὲν ἀ-

κούω, ἀλλὰ καὶ ἐκοντοστάθην ὀλίγον, βέβαιος ὅτι θὰ μὲ φωνάξουν καὶ πάλιν. «Κυνηγὲ Ἀντώνιε! Ἐλα νὰ πῶμεν μίαν.» Ἐτρεξα εὐθὺς τότε μὲ τὰ τέσσαρα, καὶ ἀφοῦ μὲ ἐκέρασε πρῶτον, ἐκβάλλει ἀκόμη καὶ μὲ δίδει τὰς εἰκοσιπέντε αὐτὰς δραχμὰς, μοῦ ἐζήτησε δὲ καὶ συγχώρησιν διότι ἤργησε νὰ μὲ τὰς δώσῃ. Ἐγὼ τὰς εἶχα χαμένας πλέον. Ὁ Θεὸς λοιπὸν δὲν σὲ τὰς στέλλει σήμερον, Εὐλάμπιε;

—Τὰς δέχομαι λοιπὸν τότε, εἶπεν ὁ Εὐλάμπιος, καὶ ὁ Θεὸς νὰ σοῦ τὰ ἀνταποδώσῃ ἑκατονταπλάσια, κυνηγὲ Ἀντώνιε. Τὸ βλέπεις, Μαρία μου, πῶς ὁ Θεὸς ἀμέσως ἔλαβε πρόνοιαν διὰ ἡμᾶς, καὶ μᾶς ἔστειλε τὸν καλὸν αὐτὸν φίλον, ὁ ὁποῖος μοῦ ἐπρόσφερε καὶ τὸ χρησιμώτατον εἰς ἐμὲ ραβδίον τοῦτο καὶ τὰ χρήματα; Εὐλογητὸν τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου!

Ὁ γέρον κυνηγὸς δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα. Τείνας δὲ τὴν χεῖρα, πρῶτον μὲν εἰς τὸν πατέρα, ἀκολούθως δὲ καὶ εἰς τὴν θυγατέρα.

—Υγίαινε, φίλε Εὐλάμπιε, εἶπεν, ὑγίαινε, καλὴ Μαρία! Ἐγὼ πάντοτε σὰς ἰθιῶρῃσα καὶ σὰς θεωρῶ ὡς τιμίους ἀνθρώπους. Ναί, ναί, νὰ ᾔσθῃς ὑπερβέβαιοι ὅτι θὰ ἰδῇτε πόσον ἀληθεύει ἡ παροιμία· «Ἡ τιμὴ δὲν χάνεται!» Ὅχι, ὄχι! Ὁ Θεὸς δὲν ἀφίνει ποτὲ τοὺς ἔχοντας τὰ θάρρη

του εἰς αὐτόν. Ἐχετε τοῦτο ὡς μάθημά σας, καὶ ὁ Θεὸς νὰ ᾖ ὁδηγὸς σας!

Ἀπελθόντος τοῦ Ἀντωνίου, ἐγερθεὶς ὁ Εὐλάμπιος ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς τὴν θυγατέρα, καὶ ἀπῆλθε καὶ οὗτος μετ' αὐτῆς, νέαν ἀλλαχοῦ ζητῶν τύχην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Μεταστάσεις τοῦ Εὐλαμπίου καὶ τῆς Μαρίας.

Ἡ Μαρία καὶ ὁ πατὴρ τῆς ἠπόρουσαν ποῦ νὰ διευθύνωσι τὰ βήματά των· μηδεμίαν δὲ γνῶσιν ἔχοντες τῆς ὁδοῦ τὴν ὁποίαν ἐμελλον νὰ λάβωσι, περιεπλανῶντο τῇ δε κακείσῃ, καὶ πολλάκις εἰς τὰ ἴδια αὐτῶν ἐπανεστρεφον ἵχνη.

Ἐντὸς ὀλίγου δὲ τὸ μικρὸν ἀργύριον τοῦ Ἀντωνίου ἔδαπανηθη, καὶ οὗτοι εἰς τὴν ἐσχάτην περιῆλθον ἀπορίαν. Ἐφριξαν δ' ἤδη βλέποντες ὅτι τὸ ὀδυνηρὸν φᾶσμα τῆς ἐπαιτείας παρέστη ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν των. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἡσχύνοντο νὰ μεταχειρισθῶσι τὸ τελευταῖον καταφύγιον τῆς ἐνδείας, τὴν ἐλεημοσύνην, ἀλλὰ

τί ποιητέον; Καὶ ἀλλαχοῦ μὲν τοὺς ἀπέπεμπον σκληρῶς, ἀλλαχοῦ δὲ γογγύζοντες, ἄλλο δὲν ἔδιδον εἰς αὐτοὺς εἰμὴ τεμάχιον ξηροῦ ἄρτου, ὅπερ ἔτρωγον καταδρέχοντες εἰς τὸ ὕδωρ τῆς πλησίον κρήνης, σπανίως δὲ παρείχον εἰς αὐτοὺς ὄσπρια ἢ χόρτα καὶ σπανιώτατα κρέας, καθόσον μάλιστα εἰς τὰ μέρη ἐνθεν διέβαινον δὲν εἶναι μεγάλη ἡ χρῆσις τοῦ κρέατος· πολλάκις δ' ἔλυπῆθη παρατηροῦσα ἡ Μαρία μετὰ πόσης γλισχρότητος οἱ χωρικοὶ προσέφερον τὴν ἐλεημοσύνην των. Καὶ ἐπὶ τινὰς μὲν ἡμέρας εἰς τοιαύτην ἀθλίαν ζωὴν περιωρίζοντο, τὰς δὲ νύκτας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκοιμῶντο εἰς ὑπόγειόν τι ἢ ἡμίσκεπον μέρος, ὅπερ κατὰ τύχην συνήντων εἰς τὴν ὁδὸν των.

Ἡμέραν τινὰ, ἐνῶ νομίζοντες ὅτι προεχώρουν εἰς τὰ ἐμπροσθεν, ἐπανήρχοντο ἀπεναντίας εἰς τὰ ἵχνη των δι' ἄλλης ὁδοῦ, ἀπαυδῆσας ὁ γέρων δὲν ἠδύνατο νὰ βαδίσῃ πλέον. Κάτωχρος δὲ καὶ μηδεμίαν δυνάμενος νὰ προφέρῃ λέξιν, ἔπεσεν εἰς τοὺς πρόποδας λοφίσκου τινὸς ἐπὶ ξηρῶν φύλλων τῶν περὶ αὐτὸν δένδρων. Ὑπὸ μεγάλου τρόμου καὶ ἀγωνίας καταληφθεῖσα ἡ Μαρία, ἀπορεῖ τί νὰ πράξῃ· ζητεῖ ὕδωρ εἰς τὰ περίξ, ἀλλ' οὐδ' ἀπλὴν ῥανίδα εὕρισκει, ζητεῖ βοήθειαν, ἀλλ' οὐδεμία ἐκεῖ ὑπῆρχε κατοικία· ἀναβαίνει δὲ σπου-

δαίως εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λοφίσκου, καὶ καλὴ τῆς μοίρα διακρίνει κατὰ τὸ ἀντίθετον μέρος χωρίον τι, οὗ προηγεῖτο οἶκος γεωργοῦ ἐκτεταμένον ἔχων ἀγρὸν, βρίθοντα ὠρίμων σταχύων.

Ὅλαις δὲ δυνάμεισι τρέξασα ἡ Μαρία, φθάνει ἀνευ πνοῆς εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην καὶ μετὰ θερμῶν δακρύων καὶ διακεκομμένη τῇ φωνῇ ἐκθέτει εἰς αὐτοὺς τὴν συμφορὰν τῆς.

Ὁ γεωργὸς καὶ ἡ σύζυγός του, ὠρίμου ἡλικίας ἀμφοτέρω, ἐκ φύσεως λίαν συμπαθητικὴν ψυχὴν ἔχοντες, συνεκινήθησαν ἐπὶ μᾶλλον ἐκ τῶν φωνῶν, τῆς ὠχρότητος, τῶν δακρύων καὶ τοῦ τρόμου τῆς Μαρίας.

— Ζεῦξε ἀμέσως τὸν ἵππον εἰς τὸ ἀμαξίδιον, εἶπεν ἡ καλὴ γυνὴ, καὶ τρέξε νὰ φέρῃς ἔδω τὸν πατέρα τῆς νεάνιδος.

Ὁ γεωργὸς ὑπήκουσε προθύμως εἰς τὴν εὐσπλαγχνὸν φωνὴν τῆς γυναικὸς του, καὶ ἔτρεξε νὰ ζεύξῃ τὸ ἀμαξίδιον· ἡ δὲ σύζυγός του ἠτοίμασε δύο προσκεφάλαια, σταμνίον ὕδατος καὶ φιάλην ὀξους. Ἡ Μαρία ἀκούσασα ὅτι τὸ ἀμαξίδιον ἐμελλε νὰ κάμῃ τὴν περιστροφὴν τοῦ λοφίσκου, ἐρχόμενον εἰς τὸ μέρος ὅπου εὕρισκετο ὁ πατήρ τῆς, ἐνταύτῳ δὲ καὶ ὅτι ἡ ὁδὸς ἦτο εἰς κακὴν κατάστασιν, λαβοῦσα αὐτὴ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ ὄξος, ἐπέστρεψεν ἀμέσως εἰς τὸν πατέρα τῆς διὰ τῆς

ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν διηλθε πρὶν ζητοῦσα βοήθειαν. Τὸν ἔβλεπε δὲ μακρόθεν ὅτι ἐκινεῖτο ὀλίγον καὶ ὅτι ἦτο ἡμιεκκλιμένος ὑπὸ τι δένδρον.

Ἡ χαρὰ ἀνέλαμψεν ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ Εὐλαμπίου ὅτε ἐνητένισε τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Μαρίας, τῆς ὁποίας ἡ ἀπουσία τὸν ἀνησύχει. Ἐκείνη δ' ἀμέσως ἐρβάντισε δι' ὕδατος τοὺς ῥώθωνάς του, καὶ τὸ μέτωπόν του περιέτριψε διὰ τοῦ ὀξους. Ὁ Εὐλάμπιος συνήλθεν εἰς ἑαυτὸν, καὶ ἤδη ἐπιβιδάσαντες αὐτὸν εἰς τὸ ἀμαξίδιον, τὸν μετεκόμισαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γεωργοῦ.

Δύο εὐκαιρα δωμάτια, ὀπισθεν τῆς οἰκίας κείμενα μετὰ ἐπίπλων καὶ μαγειρείου, ἀμέσως παρεχωρήθησαν εἰς τὸν Εὐλάμπιον καὶ τὴν θυγατέρα του· ἡ σύζυγός τοῦ γεωργοῦ ἠτοίμασεν ἤδη ἀναπαυτικὴν κλίνην μετὰ λευκοτάτων σινδονίων, ἐφ' ἧς καὶ ἐτέθη ὁ Εὐλάμπιος· ἡ δὲ Μαρία ἠθέλησε νὰ διανυκτερεύσῃ πλησίον τοῦ πατρὸς τῆς ἐπὶ ἀπλοῦ ἀνακλίντρου, ὥστε νὰ σπεύδῃ εὐθὺς πρὸς βοήθειάν του.

Ἡ ἀσθένεια τοῦ Εὐλαμπίου προήρχετο ἐξ ἀδυναμίας δι' ἑλλειψιν καλῆς τροφῆς καὶ καλοῦ οἰκήματος, καὶ διὰ τὰς κακοπαθείας τῆς ὁδοπορίας. Οἱ δὲ δύο σύζυγοι ἡμιλλῶντο τρόπον τινὰ ποῖος νὰ περιποιηθῇ περισσότερον τὸν πάσχοντα.

Καὶ ἡ μὲν γυνὴ καθ' ἐκάστην σφάζουσα ὀρνίθα, τῷ ἡτοίμαζεν ἀξιόλογον ζωμόν, τὸ δὲ βούτυρον, τὸ γάλα καὶ τὰ ὡὰ ἦσαν ἀφθονέστατα ἐν τῷ οἴκῳ της, ὁ δὲ καλὸς γεωργὸς κατὰ πάσαν ἐσπέραν ἀναζητῶν εἰς τὸν περιστερεῶνά του, ἔφερε περισσερίδιον, τὸ ὁποῖον καὶ ὥπτα ἐπὶ τῆς ἀνθρακίᾳς, λέγων εἰς τὴν σύζυγόν του μετὰ εὐγενοῦς μειδιάματος. «Σὺ τῷ προσφέρεις ὀρνίθα, καὶ ἐγὼ περιστέριον.»

Ὁ γεωργὸς καὶ ἡ σύζυγός του ἐσυνείθιζον κατὰ πᾶν ἔτος νὰ πορεύωνται εἰς πλησιόχωρόν τινα πανήγυριν πρὸς διασκέδασιν. Τὴν φορὰν ταύτην συνεφώνησαν νὰ μὴ ὑπάγωσιν εἰς τὴν πανήγυριν, ἀλλὰ μὲ τὸ ἀργύριον τὸ ὁποῖον ἐμελλον νὰ ἐξοδεύσωσιν ἐκεῖ νὰ ἀγοράσωσι παλαιὸν οἶνον πρὸς ἐνδυνάμωσιν τοῦ ἀσθενοῦς. Ἡ Μαρία ἠὲ χαρίζεται αὐτοὺς διὰ θερμῶν δακρύων εὐγνωμοσύνης. «Παντοῦ λοιπὸν, ἔλεγεν, εὐρίσκονται καλοχάγαθοι καὶ φιλεύσπλαγχνοι ἄνθρωποι, καὶ μάλιστα εἰς τὰ πλέον ἀπομακρυσμένα μέρη, οἱ ὅποιοι φροντίζουν διὰ τοὺς ὁμοίους των!»

Ἡ καλὴ νέα δὲν ἄφινεν οὐδὲ στιγμὴν τὸ προσκεφάλαιον τοῦ πατρὸς της, ἀλλὰ καὶ δὲν ἔμενεν ἐκεῖ μὲ ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας· ἦτο πολὺ ἐπιτηδεῖα νὰ κεντᾷ καὶ νὰ ράπτῃ· ἀδιακόπως λοιπὸν εἰργάζετο διὰ τὴν σύζυγον τοῦ γεωργοῦ, ἥ-

τις καὶ τοσοῦτον εὐηρεστεῖτο ἐκ τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς τακτικῆς καὶ φρονίμου διαγωγῆς τῆς Μαρίας, ὥστε εἰς τὸ ἐξῆς τὴν ἀπεκάλει «ἀγαπητὴν τῆς θυγατέρα.»

Αἱ περιποιήσεις, αἱ φροντίδες καὶ ἡ καλὴ τροφὴ ὠφέλησαν παραπολὺ τὸν Εὐλάμπιον, ὥστε δὲν ἐδράδυνε νὰ ἐγερθῇ ἐκ τῆς κλίνης του, καὶ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τοσοῦτον ἀνέβρωσεν, ὥστε ἐνόμιζέ τις ὅτι ἀνενέωσε, καὶ ὅτι τῷ ἐχαρίσθη δέκα ἐτῶν ζωῆς. Εἰς τὸ ἐξῆς ὁμως δὲν ἤθελε πλέον νὰ μένῃ ἀργὸς καὶ νὰ τρέφεται ἐκ τῶν ἰδρώτων τῶν ἄλλων.

Ἐρχισε λοιπὸν νὰ κατασκευάζῃ κάμιστρα, καὶ εἰς τὸ μέλλον ἐκαυχᾶτο ὅτι τοῦτο ἠθέλην εἶσθαι τὸ ἐπάγγελμά του. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἡ Μαρία παντοιοτρόπως ἐπροσπάθησε νὰ κωλύσῃ τὸν πατέρα της ἀπὸ τῆς ἐργασίας ταύτης, οὐχὶ διότι ἐθεώρει τὸ ἐπιτήδευμα τοῦτο ὡς βάνανυσον καὶ εὐτελές, διότι πολλάκις ἤκουσεν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ πατρὸς της τὸ ἀξιόλογον τοῦτο ἀποφθεγμα τοῦ ποιητοῦ Ἡσιόδου, τὸ ὁποῖον ἐκεῖνος ἐσυνείθιζε νὰ ἐπαναλέγῃ ἐπανειλημμένως, ἐνθυμούμενος αὐτό, ὡς ἔλεγεν, ἀφ' οὗ κατὰ τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν παρεδίδοτο εἰς τὸ σχολεῖον τὰ θαυμάσια ἀπομνημονεύματα τοῦ Ξινοφώντος.

Ἔργον δ' οὐδὲν ὀνείδος, ἀεργία δὲ ἰ' ὀνείδος,

«Κάμμία ἐργασία δὲν εἶναι ἐντροπή, ἀλλὰ νὰ μένη τις ἀργός καὶ νὰ μὴ ἐνασχολῆται εἰς τίποτε εἶναι μεγάλη ἐντροπή καὶ καταισχύνη,» ἀλλὰ διότι δὲν ἤθελε νὰ βλέπῃ τὸν πατέρα της νὰ κοπιᾶζῃ εἰς τοιαύτην ἡλικίαν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἦτο ἀναγκαῖα εἰς αὐτόν ἡ ἀνάπαυσις, καὶ τῷ ὑπέσχετο ὅτι ἐκείνη ἦτο πρόθυμος νὰ ἐργάζεται νυχθημερόν, ὥστε νὰ ἐξοικονομῇ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα καὶ δι' ἐκεῖνον καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν της· ἀλλὰ καὶ ὁ πατήρ της ἀφ' ἐτέρου τῇ παρίστα ὅτι ἡ ἐργασία τῆς Μαρίας δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξαρκέσῃ κατὰ τὴν περιορισμένην ἐκείνην περιοχὴν μάλιστα, ὥστε νὰ πορίζωνται τὰ ἀναγκαῖα τῶν.

Μὴ δυναμένη ἡ Μαρία νὰ μεταπείσῃ τὸν πατέρα της, προθύμως ἐπεχείρησε νὰ συνεργάζεται μετ' αὐτοῦ, φέρουσα ἐκ τῶν πλησίον μερῶν ἱτέας καὶ λύγους καὶ καλάμια. Ὁ Εὐλάμπιος κατεσκεύασεν ὥραϊον καὶ στερεὸν κάνιστρον μετὰ χειρίδων, κεκαλλωπισμένον διὰ διαφόρων χρωμάτων καὶ φέρον τὰ ἀρκτικά γράμματα τῆς συζύγου τοῦ γεωργοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ τὸ προσέφερεν. Ἦρσε δὲ παρὰ πολὺ τὸ κάνιστρον εἰς αὐτήν.

Ὁ Εὐλάμπιος ἐξηκολούθει κατασκευάζων κάνιστρα, ἅτινα καὶ ἐπώλει ἀμέσως· ἀλλ' ἤδη ἀναλαβὼν παντάπασι τὰς δυνάμεις του, εἶπεν εἰς τὸν γεωργὸν καὶ τὴν σύζυγόν του.

— Ἰκανὸν καιρὸν σὰς ἐδώσαμεν βάρος, καὶ τώρα πρέπει νὰ ἀναλάβωμεν τὴν ὁδοιπορίαν μας, ἀλλ' ὁ γεωργὸς λαμβάνων τὴν χεῖρα αὐτοῦ.

— Καὶ ποίαν δυσἀρέσκειαν, τῷ εἶπεν, ἔχεις μετ' ἡμᾶς, φίλτατε Εὐλάμπιε; Νομίζω ὅτι δὲν σοῦ ἐδώσαμεν κάμμιαν ἀφορμὴν παραπόνων, διατί λοιπὸν θέλετε νὰ ἀναχωρήσητε τώρα; Δὲν ἔπρεπεν, Εὐλάμπιε, νὰ μᾶς λυπήσητε τόσον.

Καὶ ἡ καλὴ δὲ σύζυγος τοῦ γεωργοῦ σπογγίζουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ τοῦ περιζώματός της·

— Μείνατε ἰδῶ, εἶπε· δὲν βλέπετε; Ὁ χειμὼν πλησιάζει καὶ τὰ φύλλα ἤρχισαν νὰ κιτρινίζουν ἐπάνω εἰς τὰ δένδρα καὶ νὰ πίπτουν εἰς τὴν γῆν· θέλεις πάλιν νὰ πέσης ἀρρώστος, κύριε Εὐλάμπιε;

Ὁ Εὐλάμπιος εὐχαριστῶν ἐκ καρδίας τὸν καλὸν γεωργὸν καὶ τὴν σύζυγόν του, ἐβεβαίωσεν αὐτοὺς ὅτι εἶχε σκοπὸν νὰ ἀναχωρήσῃ μόνον καὶ μόνον μὴ διδῇ εἰς αὐτοὺς ἐνόχλησιν.

— Δὲν μᾶς ἐνοχλεῖτε διόλου, ἀπήντησεν ὁ γεωργός, καθόσον μάλιστα σεῖς τώρα δύνασθε νὰ ἐκβάλλητε τὰ ἐξοδά σας μετ' τὸ παρεπάνω.

— Καὶ ὀλίγην ἐργασίαν μᾶς ἔχαμεν ἕως τώρα ἡ καλὴ μας Μαρία; ἐπρόσθεσεν ἡ σύζυγος τοῦ γεωργοῦ. Ἄν εὐαρεστήσαι, κύριε Εὐλάμπιε, νὰ κατασκευάζῃς κάνιστρα, εἶναι πολλοὶ οἱ ὅποιοι

τά ζητοῦν. Ὑπῆγα τὴν περασμένην Κυριακὴν εἰς φιλικὴν μας οἰκίαν, ἐπῆρα δὲ μαζὶ μου καὶ τὸ ὠραῖόν σου κάνιστρον, τὸ ὁποῖον μὲ ἐπρόσφερες, καὶ ὅλοι ἐθαύμασαν μὲ πόσῃ ἐπιτηδειότητι εἶναι κατεσκευασμένον· ἔχουν δὲ σκοπὸν νὰ ἐλθουν νὰ παραγγείλουν παρόμοια. Νὰ ἴδῃς πόσον πολλὴν ἐργασίαν θὰ ἔχῃς τὸν χειμῶνα.

Ὁ Εὐλάμπιος καὶ ἡ Μαρία ἱστερῆσαν νὰ μείνωσι μετὰ τῶν καλῶν φίλων των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'.

*Ὁ Εὐλάμπιος καὶ ἡ Μαρία διέρχονται ἐντεχνεῖς
ἡμέρας εἰς τὸν οἶκον τοῦ γεωργοῦ.*

Ὁ Εὐλάμπιος καὶ ἡ θυγάτηρ του ἔμειναν εἰς τὰ εὐάερα δωμάτιά των, ἀλλ' εἰς τὸ ἔξῃς ἔζων κατ' ἰδίαν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν των. Ἠγόρασαν δὲ τινα ἐπιπλα τῶν ὁποίων εἶχον ἀνάγκην διὰ τὸν χειμῶνα καὶ τινα σκεύη τοῦ μαγειρείου. Πόσον δ' ἔχαιρεν ἡ Μαρία ἐπανελθοῦσα καὶ αὐθις εἰς τὴν ἐστίαν καὶ ἀναλαβοῦσα νὰ μαγειρεύῃ ἡ ἰδία τὸ γεῦμά των!

Ἐνῶ δ' ὁ μὲν Εὐλάμπιος ἐπλεκε τὰ κάνιστρά

του, ἡ δὲ Μαρία πλησίον του καθημένη ἐνησχολεῖτο εἰς τὴν βελόνην, εἰς διαφόρους ἐδίδοντο συνδιαλέξεις, ἀναπολοῦντες τὰ θλιβερά συμβεβηκότα των· ἐπέρων δὲ πολλάκις τὰς ἐσπέρας των καὶ εἰς τοὺς γείτονάς των. Ὁ γεωργὸς καὶ ἡ σύζυγός του καὶ πάντες οἱ ἐν τῷ οἴκῳ ἤκουον, μετὰ θαυμασμοῦ καὶ μετὰ μεγάλης εὐχαριστήσεως, τοὺς συνετοὺς λόγους τοῦ Εὐλαμπίου καὶ τὰς διδακτικωτάτας διηγήσεις του, καὶ οὕτω λίαν εὐαρέστως παρῆλθεν ὁ δριμύτατος χειμῶν.

Πλησίον τοῦ οἴκου τοῦ γεωργοῦ ὑπῆρχεν ἐκτεταμένη γῆ, χρησιμεύουσα ἄλλοτε ὡς κῆπος, νῦν δ' ἀκαλλιέργητος διετελοῦσα. Ὁ γεωργὸς παντάπασιν εἰς τοὺς ἀγρούς του ἐνασχολούμενος, παρημέλησε τὸν κῆπον, καθόσον μάλιστα οὐδεμίαν γνῶσιν τῆς κηπεύας εἶχεν. Ὁ Εὐλάμπιος ἀναλαβὼν τὸν κῆπον τοῦτον, ἔκαμεν ἤδη προετοιμασίας κατὰ τὸ φθινόπωρον, καὶ ἅμα ὅτε παρῆλθεν ὁ χειμῶν καὶ ἡ χιὼν διελύθη, ἤρχισε κατὰ τὴν ἀνοιξιν νὰ ἐργάζεται μετὰ τῆς Μαρίας ἀπὸ πρωίας μέχρις ἐσπέρας. Ἐκαμε δὲ διαφόρους πρασιάς δι' ὅσπρια, λαχανικὰ καὶ ἄλλα χορταρικά, ἡ δὲ Μαρία τὸν παρεκάλεσε νὰ διαχωρίσῃ μέρος αὐτοῦ καὶ διὰ τὰ προσφιλῆ τῆς ἀνθη, καὶ ἤδη ἤρχισαν νὰ ἀνθῶσι τὰ ῥόδα, τὰ κρίνα καὶ τὰ ἱα· ὁ κῆπος ἐντὸς ὀλίγου ἀνεφάνη μεγαλο-

πρεπέστατος καὶ μοναδικὸς καθ' ἅπασαν τὴν περιοχὴν ἐκείνην.

Ὁ γέρον κηπουρὸς ἀνέλαβεν ἅπασαν τὴν καλὴν αὐτοῦ διάθεσιν, καὶ ἤρχισεν ἤδη τὰς προτέρας του παρατηρήσεις εἰς τὰ ἄνθη καὶ τὰ φυτὰ, πάντοτε δ' εἶχε διδακτικόν τι καὶ νέον νὰ εἰπῇ δι' αὐτά.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἀνοίξεως ἡ Μαρία ἀνεζήτησε τὰ προσφιλέ της ἱα μεταξὺ τῶν περικυκλούντων τὸν κήπον ἀκανθωδῶν φραγμῶν. Ἦυρε δὲ μετὰ μεγάλης δυσκολίας ὀλίγα μὲν, ἀλλ' ὠραιότατα καὶ εὐωδέστατα, ἐξ ὧν καὶ κατασκευάσασα ἀνθοδέσμην, τὴν προσέφερε κατὰ τὴν πρώην συνήθειάν της εἰς τὸν πατέρα της, ἀκτινοβολοῦσα ἐκ τῆς χαρᾶς.

— Τέλος πάντων ἦυρες τὰ ἀγαπητά σου ἱα, φιλτάτη μου κόρη, τῇ εἶπεν ὁ Εὐλάμπιος. «Ὁ ζητῶν εὐρίσκει». Ἀλλὰ ποῦ, ποῦ τὰ ἦυρες; ἐπρόσθεσε. Μεταξὺ τῶν ἀκανθῶν, ὅπου τὸ ἄνθος τοῦτο εὐαρεστεῖται νὰ βλαστήνῃ. Μεγάλην δ' ἐκ τούτου δυνάμεθα καὶ ἡμεῖς νὰ ἀρυσθῶμεν διδασκαλίαν. Τίς τὸ ἤλπιζε, κόρη μου, μετὰ τὰς δεινὰς περιπετείας, τὰς ὁποίας ὑπέστημεν, νὰ εὐρωμεν τὴν εὐτυχίαν μας εἰς τὴν ἔρημον ταύτην κοιλάδα; Ναι, ναι, εἰς ὅποιανδήποτε δυσχερῆ θέσιν καὶ ἂν εὐρίσκηται τις, ὑπάρχουσι καὶ εἰς αὐ-

τὸν ἡδοναὶ ὑπὸ ἀκάνθας κρυπτόμεναι. Ὑπάρχει εἰς αὐτοὺς ἀνεκτίμητος θησαυρὸς, ἡ καθαρὰ συνειδήσεις, τὸν ὁποῖον στεροῦνται πάντες σχεδὸν οἱ ἐν τοῖς λεγομένοις ἀγαθοῖς τοῦ κόσμου ἐντροφῶντες. Διάμενε ἐνάρετος καὶ φρονίμη, κόρη μου, καὶ εἰς ὅποιανδήποτε θέσιν καὶ ἂν εὐρεθῇς, πάντοτε θὰ ἐξαντλής ἐκ τῆς καρδίας σου τὴν καθαρωτέραν καὶ ἀχραινεστέραν εὐχαρίστησιν.

Χωρικὴ τις ἐλθοῦσα πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς συζύγου τοῦ γεωργοῦ, ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς καὶ τὸν υἱὸν της. Ὁ παῖς περιήρχετο ἐντὸς τῆς οἰκίας, εὐρών δὲ τὴν θύραν τοῦ κήπου ἀνοικτὴν, εἰσῆλθεν ἐντὸς αὐτοῦ, καὶ τότε πρῶτον βλέπων τὰ ῥόδα, ὥρμησεν εἰς τὴν ἀπέναντι ῥοδὴν, διὰ τῶν δύο χειρῶν σπεύδων νὰ ἐκγυμνώσῃ αὐτήν· ἀλλ' αἱ ἀκανθαὶ σκληρῶς τὸν ἐκέντησαν, καὶ ὁ παῖς ἀγρίας ἐξέβαλε φωνάς. Ἡ μήτηρ τοῦ παιδίου καὶ ἡ σύζυγος τοῦ γεωργοῦ ἔτρεξαν ἀμέσως εἰς τὸν κήπον, τὰς ἠκολούθησαν δὲ καὶ ὁ Εὐλάμπιος καὶ ἡ θυγάτηρ του. Ἐκεῖ δὲ πλησίον τῶν θάμνων εὗρον τὸν παῖδα αἵματωμένον τὰς χεῖρας ἔχοντα καὶ κλαίοντα, συγχρόνως δὲ καὶ καταρώμενον τὰ κακοποιὰ ἐκεῖνα ἄνθη.

Τῆς εὐκαιρίας δὲ τότε δραττόμενος καὶ ὁ Εὐλάμπιος·

— Ἴδού πῶς εἴμεθα, εἶπε, καὶ ἡμεῖς οἱ μεγά-

λοι, ὡς παιῖα. Καθὼς τὸ ῥόδον, οὕτω καὶ ἐκάστη τῶν ἡδονῶν περικυκλοῦται ἀπὸ ἀκάνθας, καὶ ἡμεῖς οἱ μωροὶ ἀπρονοήτως πίπτομεν εἰς αὐτάς. Ὁ εἷς παραδίδεται εἰς τὴν μέθην, ὁ ἕτερος εἰς τὴν ἀκρασίαν, ὁ ἄλλος εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον, διὰ τῶν ὁποίων ὀλέθρια εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς ἐπάγομεν κακὰ, καὶ ἔπειτα κλαίμεν καὶ ὀδυρόμεθα, μεμφομένοι τὰς ἡδονάς. Μὴ πλανᾶσθε ἀπὸ τῆν ωραιότητα τῶν ῥόδων! Ὁ ἄνθρωπος ἔχει αἰσθησὶν καὶ λογικόν, δὲν πρέπει λοιπόν νὰ ἀκούῃ καὶ νὰ παραδίδηται τυφλῶς εἰς τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰς ὀρέξεις του, ἀλλὰ νὰ ὀδηγῇται πάντοτε ἀπὸ τὴν φρόνησιν.

Κατὰ τινα ἡμέραν τῆς ἀνοιξέως — ἦτο δὲ Κυριακὴ — ἡ Μαρία κατέβη μετὰ τοῦ πατρὸς τῆς εἰς τὸν νέον κήπον· τὸν πρῶτον δ' ἐν αὐτῷ εἶδε κρίνον, ὅστις ἤνοιξε καὶ ἔλαμπε μετὰ τῶν ἄλλων ἀνθέων εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου. Ἀμέσως δὲ προσεκάλεσε τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ, οἵτινες πρὸ πολλοῦ ἐπεθύμουν νὰ ἴδωσιν ἀνοικτὸν κρίνον καὶ πάντες θαυμάζοντες ἔλεγον·

— Πόσον ὡραῖον! πόσον λευκὸν καὶ πόσον καθαρόν καὶ ἄνευ κηλίδος εἶναι αὐτὸ τὸ ἄνθος!

— Ναί, ναί, ἐπρόσθεσε καὶ ὁ Εὐλάμπιος μετὰ συγκινήσεως! Διατί ὁμῶς καὶ ἡ καρδία ὅλων τῶν ἀνθρώπων νὰ μὴ ᾔηται οὕτω καθαρὰ καὶ ἀμό-

λυντος; Καὶ πόσον εὐάρεστος ἡ καθαρὰ καρδία εἶναι καὶ εἰς τὸν Θεόν καὶ εἰς τοὺς ἀγγέλους του! «Καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοὶ ὁ Θεός,» ἐφώναζεν ὁ προφητάναξ Δαβὶδ ἐν τῷ μέσῳ τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου του.

— Καὶ πόσον ἴσος καὶ ὀρθὸς εἶναι! εἶπεν ὁ γεωργός.

— Εἶναι ὡς δάκτυλος, ὑπέλαβεν ὁ Εὐλάμπιος, ὁ ὁποῖος μᾶς δεικνύει τὸν οὐρανὸν καὶ μᾶς ἀνενθυμίζει ὅτι ἐκεῖ, ἐκεῖ ἐπάνω ὀφείλομεν νὰ προσηλόνωμεν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μας. Καὶ ὅλα δ' ἐν γένει τὰ φυτὰ ζητοῦν νὰ ἀνυψωθῶσιν εἰς τὰ ἄνω, μόνος ὁ ἄνθρωπος, τὸ εὐγενὲς τοῦτο δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, ζητεῖ νὰ ἔρπῃ ἐπὶ τῆς γῆς ὡς σκώληξ, οὐτιδανῶς κυλιόμενος εἰς τὰς ἡδονὰς τοῦ προσκαίρου τούτου κόσμου.

Ἄλλοτε δ' ὁ Εὐλάμπιος ἐνησχολεῖτο ἐν τῷ κήπῳ μεταφυτεύων ἄνθη τινά, ἡ δὲ θυγάτηρ του κατεγίνετο ἀποσπῶσα τὰ κακὰ καὶ ἄχρηστα χόρτα.

— Τοιαύτην διπλὴν ἐνασχόλησιν ὀφείλομεν, κόρη μου, νὰ ἔχωμεν καθ' ὅλον τὸν βίον μας, εἶπεν ὁ Εὐλάμπιος. Ἡ καρδία μας εἶναι κήπος τὸν ὁποῖον ὁ Θεός μᾶς ἐχάρισε, παραγγέλλων ὁμῶς νὰ φροντίζωμεν δι' αὐτήν. Ναί, ναί! Πάντοτε πρέπει νὰ ἐνασχολώμεθα νὰ φυτεύωμεν τὸ

καλὸν ἐντὸς αὐτῆς, νὰ ἀποσπῶμεν δὲ καὶ νὰ ἐκ-
ριζώνωμεν τὸ κακόν.

Τρεῖς ἀνοίξεις ὁ Εὐλάμπιος καὶ ἡ Μαρία διηλ-
θον ἐν τῷ ἀγροκτηπίῳ τοῦ γεωργοῦ, μετὰ ζέσεως
παραδιδόμενοι εἰς τὴν ἐργασίαν, ἥτις εἶναι κυ-
ρίως ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς,
συγχρόνως δὲ καὶ εἰς διδακτικὰς ἐνασχολούμε-
νοι συνδιαλέξεις, ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς ἀθώας τινὰς
διασκεδάσεις. Καὶ οὕτω μὲν διάγοντες ἐλησμό-
νησαν σχεδὸν τὰ παρελθόντα δεινὰ τῶν, ἀλλ'
ὅτε ἐπανῆλθε τὸ φθινόπωρον, καὶ τὰ φύλλα ἤρ-
χισαν νὰ πίπτωσιν ἀπὸ τὰ δένδρα, δριμύτατος δὲ
χειμῶν ἠπειλεῖ τὴν καταστροφὴν τοῦ κήπου,
ἐπαισθητῶς ἐβλέπε καὶ ὁ Εὐλάμπιος ὅτι καὶ αἱ
δυνάμεις αὐτοῦ ἐξέλιπον, καὶ πολλάκις σπου-
δαίαν ἐν ἑαυτῷ κακοδιαθεσίαν ἠσθάνετο. Καὶ ναὶ
μὲν ἔκρυπτε τὸ κακόν ἀπὸ τὴν θυγατέρα του,
μὴ θέλων νὰ λυπήσῃ αὐτήν, ἀλλὰ τοιαύτας ἀνε-
μίγνυε μελαγχολικὰς ἐκφράσεις εἰς τὰς περὶ
τῶν ἀνθέων παρατηρήσεις του, ὥστε πολλάκις
σκληρῶς κατεσπαράσσετο ἡ καρδιά τῆς εὐαισθη-
του Μαρίας.

Ἡθελήσεν ἡ Μαρία νὰ κόψῃ κατὰ τὸ φθινό-
πωρον ῥόδον, τὸ ὅποιον ἐβράδυνε νὰ ἀνοίξῃ ἐγ-
καίρως, ἀλλὰ τὰ φύλλα ἔπεσον αἰφνης ἀπὸ τῶν
χειρῶν τῆς καὶ διεσκορπίσθησαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

— Τοιοῦτος εἶναι καὶ ὁ ἄνθρωπος, κόρη μου,
εἶπεν ὁ Εὐλάμπιος. Εἰς τὴν νεότητά μας ὁμοιά-
ζομεν τὸ ῥόδον, τὸ ὅποιον ἐξέρχεται ἐκ τοῦ κά-
λυκός του ἀνθηρόν καὶ ἀκμαῖον, ὅταν ὁμοίως
παρέλθῃ ὁ χρόνος, πίπτομεν καὶ ἡμεῖς ὡς τὰ
φύλλα τῶν δένδρων. Ἔχε δὲ πρὸ πάντων κατὰ
νοῦν, κόρη μου, ὅτι ποτὲ ἡ νέα δὲν πρέπει νὰ με-
γαλοφρονῇ διὰ τὴν ὠραιότητα τοῦ σώματος, ἥ-
τις εἶναι προσωρινή, καὶ εἰς διαφόρους ὑπόκει-
ται περιπετείς· ζῆτει δὲ πάντοτε τὴν ὠραιότητα
τῆς ψυχῆς — τὴν ἀρετὴν — ἥτις εἶναι αἰώνια.

Ἐσπέραν τινὰ ὁ Εὐλάμπιος ἀναβὰς ἐπὶ κλί-
μακος, ἔκοπτε μῆλα ἐκ τοῦ δένδρου, ρίπτων αὐτὰ
εἰς κἀνίστρον ὑπὸ τῆς Μαρίας κρατούμενον.

— Πῶς φουᾷ θλιβερά ὁ ἀνέμος τοῦ φθινοπώ-
ρου, εἶπεν, εἰς ὅλον τὸν κήπον, καὶ πῶς διασκορ-
πίζει τὰ ξηρὰ φύλλα καὶ παίζει καὶ μετὰ τὰ ἰδικά
μου λευκὰ μαλλία! Ναί, ναί, καὶ τὸ ἰδικόν μου
φθινόπωρον ἦλθε, Μαρία, θὰ ἔλθῃ δὲ καὶ τὸ ἰδι-
κόν σου. Προσπάθει, τέκνον μου, νὰ γεμίῃσαι
καὶ σὺ ἀπὸ καρποῦς καθὼς αὐτὸ τὸ δένδρον, καὶ
νὰ ἀρέσῃς διὰ τῶν πράξεών σου εἰς τὸν Θεόν,
τὸν μόνον κύριον τοῦ μεγάλου κήπου τοῦ κόσμου.

Βλέπων δὲ πρὸς τούτοις τὴν Μαρίαν φυτεύου-
σαν σπόρους τινὰς διὰ τὴν ἐρχομένην ἀνοιξιν·

— Τοιουτοτρόπως, κόρη μου, τῇ εἶπε, μίαν ἡ

μέραν θά βάλουν καὶ ἡμᾶς εἰς τὸ χῶμα, ἀλλὰ μὴ ταράττεισαι. Καθὼς ὁ σπόρος μετὰ τινα χρόνον κινούμενος ἐντὸς τοῦ χῶματος, ἀνυψοῦται εἰς ὦραϊον ἄνθος ἀνωθεν τοῦ ἐδάφους, καὶ θριαμβευτικῶς ἐξέρχεται ἐκ τοῦ τάφου του, οὕτω κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς κρίσεως θά ἐξέλθωμεν καὶ ἡμεῖς ἐκ τοῦ τάφου μετὰ δόξης καὶ μεγαλοπρεπείας. Τὰ ἄνθη, Μαρία μου, τὰ ὅποια θά φυτεύσης μίαν ἡμέραν ἐπὶ τοῦ τάφου μου ὅταν ἀποθάνω, ἃς σὲ χρησιμεύσουν ὡς εἰκὼν τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς.

Ἡ Μαρία προσήλωσε θλιβερόν βλέμμα ἐπὶ τὸν πατέρα τῆς· δύο μεγάλα δάκρυα ἔπεσον ἀπὸ τῶν βλεφάρων τῆς. Κατετρόμαξε δὲ, καὶ ζοφεραὶ προαισθήσεις κατέλαβον τὴν τετραγμένην καρδίαν τῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

Ἀσθένεια τοῦ Εὐλαμπίου.

Κατὰ τὴν ἐναρξιν τοῦ χειμῶνος, ὅστις ἐριμὺς ἐνέσκηψε τὸ ἔτος τοῦτο, καὶ διὰ πυκνοτάτης χιό-

νος ἐκαλυψε τὰ ὄρη καὶ τὰς πεδιάδας, ὁ Εὐλάμπιος ἔπεσε βαρέως ἀσθενῶν. Ἡ Μαρία ἠθέλησε νὰ προσκαλέσῃ τὸν ἱατρὸν τῆς πλησιεστέρας πόλεως, καὶ ὁ καλὸς γεωργὸς ἔσπευσε νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῆς, ζεύξας καὶ αὐθις τὸ ἅμαξιδίον του. Ὁ ἱατρὸς διέταξε φάρμακά τινα· ἡ δὲ Μαρία παρακολουθήσασα αὐτὸν κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του, τὸν ἠρώτησεν ἂν ἤλπιζε ταχεῖαν τὴν ἀνάρρωσίν του.

Ὁ ἱατρὸς παρέστησεν ὅτι οὐδένα μὲν ἄχρι τοῦδε διέτρεχε κίνδυνον, ἀλλ' ὅτι ἡ ἀσθένειά του ἠπείλει ὅτι ἐμελλε νὰ μετατραπῇ εἰς φθίσιν, καὶ τότε οὐδεμία ἐλπίς σωτηρίας ὑπῆρχε, κατὰ τὴν ἡλικίαν του ταύτην μάλιστα. Ἡ Μαρία ἔγινεν ὡς παράφορος τοὺς λόγους τούτους ἀκούσασα, ἔκλαυσε δὲ καὶ ἐθρήνησε πικρῶς, ἀλλ' ἀκολούθως σπογγίσασα τὰ δάκρυά τῆς, ἠγωνίσθη νὰ λάβῃ φαιδρότερον ἦθος, εἰσερχομένη εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ πατρὸς τῆς, ὡς μὴ θέλουσα νὰ ἀνησυχῇσῃ αὐτόν.

Μετὰ ἀπεριγράπτου δὲ φιλοστοργίας ἡ Μαρία περιποιεῖτο τὸν πατέρα τῆς κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀσθενείας του. Δὲν περιέμενε νὰ τῇ δώσῃ παραγγελίαν τινά, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του ἀνεγίνωσκε καὶ τὰς τελευταίας αὐτοῦ θελήσεις, ὅλην δὲ τὴν νύκτα ἠγρύπνει εἰς τὸ προσκεφάλαιόν

του. Καὶ ᾔθελσαν μὲν νὰ τὴν ἀποσπᾶσωσιν ἐκ τῆς θέσεως ταύτης, λέγοντες ὅτι οὕτω ᾔθελεν ἀσθενῆσαι καὶ ἐκείνη, ἀλλὰ μόλις ἐστερξε νὰ κοιμηθῇ ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, σπανίως ὁμῶς κλείουσα τὸ ὄμμα. Ἄν ὁ Εὐλάμπιος ἔβηχεν, αὐτὴ ἐξιππάζετο καὶ προσήλωνε τὸ οὖς· ἂν ἐκινεῖτο ὀλίγον, ἀνεγειρομένη αὐτὴ ἐδάδιζεν ἀκροποδητὶ θέλουσα νὰ ἴδῃ εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκετο· ἡ ἰδίᾳ δὲ προητοίμαζε καὶ ἔιδεν εἰς αὐτὸν τὴν τροφὴν του, ὥς ἡ μήτηρ φροντίζει διὰ τὸ βρέφος τῆς, ἀνεσῆκονε τὸ προσκεφάλαιόν του, τῷ ἀνεγίνωσκε, καὶ ἀκαταπαύστως ὑπὲρ αὐτοῦ ἐδέετο. Συχνάκις δὲ βλέπουσα αὐτὸν εἰς βύθισιν, προσήρχετο εἰς τὴν κλίνην του, καὶ τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀνατείνουσα, ἀνυστέναζε καὶ πικρῶς κλαίουσα·

— Θεέ μου, ἀνέκραζεν, ἄφες, σὲ καθικετεύω, ἄφες ἀκόμη ἐπὶ τινα ἔτη τὸν πατέρα μου εἰς τὴν γῆν!

Καὶ μέχρι μὲν τοῦ μεσονυκτίου ἐργαζομένη ἡ καλὴ Μαρία, εἶχε κάμει οἰκονομίᾳς τινὰς, ἀλλ' ἤδη καὶ τὸν τελευταῖον ἐξώδευσεν ὀβολόν, προμηθεύουσα εἰς τὸν πατέρα τῆς πᾶν ὅ,τι ἐθεώρει κατάλληλον πρὸς ἀνακούφισιν αὐτοῦ.

Ἀνέλαβε κατὰ τι ὁ εὐσεβὴς γέρων, ἀλλὰ μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ προαισθανθῇ ὅτι δὲν ᾔθελεν ἀποφύγει κατὰ τὴν τελευταίαν του ταύτην ἀσθέ-

νειαν. Ἦτο δ' ἥσυχος καὶ καρτερικὸς, καὶ μετὰ συγχινητικῆς γαλήνης ἤρχισε νὰ λαλήῃ περὶ τοῦ ἐπικειμένου θανάτου του.

Ἄλλ' ἡ Μαρία — Σιώπα, πάτερ μου, τῷ εἶπε πικρῶς κλαίουσα· καὶ νὰ τὸ συλλογισθῶ μόνον ὅ,τι με λέγεις, θὰ παραφρονήσω. Τί θὰ κάμω ἐγὼ τότε μόνη μου, ἀγαπητέ μου πάτερ; εἰς ποῖον με ἀφίνεις; Τί θὰ κάμῃ ἡ ταλαίπωρος Μαρία σου, μόνη καὶ παντέρημος εἰς τὸν κόσμον;

— Μὴ κλαίης, κόρη μου, τῇ εἶπεν ὁ Εὐλάμπιος, ἐκτείνων πρᾶως τὴν χεῖρα πρὸς αὐτήν· Ἐχεις, έχεις καλὸν πατέρα εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐκεῖνος θὰ φροντίσῃ περὶ σοῦ, ἐκεῖνος θὰ σὲ προστατεύσῃ ὅταν ἐγὼ λείψω ἀπὸ τὸν κόσμον. Ἐν μόνον τὸ ὅποῖον με λυπεῖ τώρα εἶναι πῶς σὺ θὰ ζῇς, πῶς θὰ ἐξοικονομήσῃς τὰ ἀναγκαῖά σου... Καὶ μετὰ μικρὰν σιωπὴν,

— Τὰ πτηνὰ, ἐπρόσθεσεν, εὐρίσκουν τὴν τροφὴν των, καὶ σὺ δὲν θὰ ἐξοικονομηθῇς; Διόλου ἐπιθυμίας δὲν έχεις καὶ με τὸ ὀλίγον ἀρκεῖσαι. Δι' ἐν μόνον κήδομαι τὴν ὥραν ταύτην, Μαρία. Νὰ διαμένῃς πάντοτε εὐσεβής, καλὴ καὶ ἀθώα, ὥς ἦσο ἄχρι τοῦδε. Δὲν γνωρίζεις ἀκόμη, κόρη μου, πόσον κακὸς καὶ διεστραμμένος εἶναι ὁ κόσμος, καὶ πόσον μεγάλη ἡ διαφθορὰ τοῦ ἀνθρώπου.

Θὰ ζητήσουν, τέκνον μου, νὰ διαφθεύουν, ναί,

καὶ τὰ ἰδιόκ σου ἤθῃ, καὶ νὰ σὲ καταστήσουν δυστυχῆ εἰς ὅλην σου τὴν ζωὴν. Θὰ σὲ περιγελάσουν, ἂν θελήσης νὰ λαλήσης εἰς αὐτοὺς περὶ φόβου Θεοῦ, περὶ συνειδήσεως, περὶ τῶν θείων ἐντολῶν, περὶ αἰωνιότητος! Φεῦγε τοὺς τοιοῦτους, κόρη μου! Φεῦγε πρὸς τοῦτοις καὶ ἐκείνους οἵτινες θέλοντες νὰ σὲ ἀποπλανήσουν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἁμαρτίας, θὰ σὲ κολακεύσουν, καὶ θὰ ἐκθειάσουν τὰ προτερήματά σου, ὁμῶς, τὰς χάριτάς σου. Καταφρόνει τοὺς λόγους αὐτῶν, καὶ φεῦγε τὴν συναναστροφὴν τῶν τοιοῦτων. Ὁ δαίμων πολλάκις κρύπτεται ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ ἀγγέλου, καὶ ὁ ὄφις κοιμάται ὑπὸ τὰ ἄνθη. Διατήρει, διατήρει πάντοτε τὸ ἱερὸν αὐτὸ ἐρύθημα τῆς ἀθωότητος ἐπὶ τοῦ προσώπου σου, καὶ ἂν ποτὲ κακὸς ἢ ἄπρεπος λόγος, ἢ ἄτακτον κίνημα προσβάλλῃ τὴν σεμνότητά σου, τὸ ἱερὸν τοῦτο πῦρ ἅς ἀναπλέγῃ τὰς παρειάς σου, καὶ ἅς ᾔῃαι ὡς ὁ φύλαξ ἀγγελὸς σου. Καὶ μετὰ μικρὰν σιωπὴν·

—Ναί, ναί, κόρη μου, ἐπρόσθεσεν ὁ πατήρ, ἐγγάραξον εἰς τὸν νοῦν σου τοὺς τελευταίους τούτους λόγους τοῦ ἀποθνήσκοντος πατρός σου. Πρόσεχε μήτε νὰ λέγῃς, μήτε νὰ πράττῃς, μήτε νὰ συλλογίζῃσαι, μήτε νὰ ἀκούῃς ὅσα ἠδύναντο νὰ σὲ κάμουν νὰ ἐρυθριάσῃς ἂν τὰ ἐγνώριζαν ὁ πατήρ σου. Ὅσον οὕπως οἱ ὀφθαλμοί μου θὰ κλεί-

σουν διὰ παντός, καὶ ἐγὼ δὲν θὰ φροντίζω, δὲν θὰ ἐπαγρυπνῶ πλέον ἐπὶ σέ, ἀλλὰ συλλογίσου ὅτι ὁ οὐράνιος πατήρ σου σὲ ἐπιβλέπει πάντοτε, καὶ ἀκαταπαύστως διερευνᾷ τὰ ἐνδόμυχα τῆς καρδίας σου. Καὶ ἂν φοβῇσαι μὴ κακὸν τι πράττουσα δυσαρεσῇς ἐμὲ τὸν ἐπίγειον πατέρα σου, πόσον μᾶλλον πρέπει νὰ τρομάζῃς μὴ δυσαρεστήσῃς ἐκείνον τὸν ἐν οὐρανοῖς πατέρα σου!

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

Θάνατος τοῦ Εὐλαμπίου.

Ὁ ἐφημέριος τοῦ χωρίου ἐκείνου, ἀνὴρ εὐπαίδευτος καὶ ἐνάρετος, συχνάκις ἤρχετο πρὸς ἐπισκεψιν τοῦ Εὐλαμπίου, περὶ διαφορῶν μετ' αὐτοῦ συνδιαλεγόμενος ἀντικειμένων, καὶ ἤδη παρηγορῶν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀσθενειάν του. Ὁ δ' Εὐλάμπιος βλέπων ὅτι ἡ νόσος αὐτοῦ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἐχειροτέρευε, καὶ τὴν ἐλευσινὴν αὐτοῦ φοβούμενος θίσειν, ἐζήτησεν ἀφ' ἑαυτοῦ νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ χριστιανικά του καθήκοντα, ἐξομολογούμενος καὶ μεταλαμβάνων τῶν ἀχράντων μυστηρίων. Ἡ

Μαρία ἔγινεν ὡς παράφορος ἐκ τῆς λύπης τῆς, καὶ χεῖμαρρος δακρύων ἔρρευσεν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς, ὅτε εἶδε πραγματοποιούμενους τοὺς φόβους τῆς καὶ ἐγγὺς τὴν ἐπαπειλοῦσαν αὐτὴν συμφορὰν τῆς.

Ὁ Εὐλάμπιος ἐπέρασεν ἡσυχῶς τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἀλλ' ἅπαντες ἔβλεπον ὅτι ἐπλησίασε τὸ τέλος αὐτοῦ. Ἡ Μαρία οὐδὲ στιγμήν ἤθελε νὰ τὸν ἀφήσῃ μόνον· ὁ δὲ γεωργὸς καὶ ἡ καλὴ σύζυγός του, ἀγαπῶντες καὶ σεβόμενοι αὐτόν ὡς τὸν καλῆτερον φίλον των, καὶ μακαρίζοντες τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐνεφανίσθη εἰς τὸν οἶκόν των, ζωηροτάτην ἔδειξαν κατὰ τὴν ἀσθενειάν του συμπάθειαν, δεκάκις τῆς ἡμέρας εἰς τὸν κοιτῶνα αὐτοῦ εἰσερχόμενοι, πότε ὁ εἷς, καὶ πότε ὁ ἄλλος, καὶ ἐρωτῶντες περὶ τῆς ὑγείας του· ἡ δὲ Μαρία τάνάπαλιν ἡρώτα αὐτοὺς καθ' ἐκάστην. — Δὲν θαρρεῖτε ὅτι θὰ γλυτώσῃ;

— Ἀλλοίμονον! Τί νὰ σὲ τὰ κρύπτωμεν, κόρη μου; τῇ εἶπεν ἐπὶ τέλους ἡ σύζυγός τοῦ γεωργοῦ· βέβαια δὲν θὰ ἐξαναῖδῃ πλέον τὰ δένδρα μὲ τὰ φύλλα των.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δ' ἐκείνης μετὰ φρίκης ἡ Μαρία ἔρριπτε τὰ βλέμματα ἐντὸς τοῦ κήπου. Βλέπουσα δὲ τὰς ἀμυγδαλίας καὶ τὰ ἄλλα δένδρα νὰ ἀνοίγωσιν,

— Οἶμοι! εἶπε, τὰ δένδρα καὶ ὅλη ἡ φύσις ἤρχισαν νὰ ἀναγεννῶνται, καὶ μόνος ὁ πατήρ μου δὲν ἔχει πλέον ἐλπίδα! Τί εἶπα; Δὲν ἔχει πλέον ἐλπίδα; Καὶ ἐλησμόνησα ὅσα μὲ εἶπεν ὁ ἴδιος κατὰ τὰς τελευταίας του στιγμὰς; ἐλησμόνησα τοὺς θεσπισίους λόγους τοὺς ὁποίους πολλάκις μὲ ἀνέφερνεν ὁ πατήρ μου ὅτι εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· «Ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων... ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν».

Περὶ τὴν τρίτην ἐποθινὴν ὥραν τῆς ἐπιούσης ὁ Εὐλάμπιος εἶπεν εἰς τὴν θυγατέρα του·

— Μαρία μου! Αἰσθάνομαι βάρος καὶ στενοχωρίαν. Ἀνοιξε ὀλίγον τὸ παράθυρον.

Ἡ νύξ ἦτο ἀσέληνος, ἀλλ' οἱ ἀστέρες ἔλαμπον μετὰ ἀφάτου καλλονῆς.

— Κύτταξε, κύτταξε, Μαρία, πόσον ὠραῖος εἶναι ὁ οὐρανός! Τί εἶναι τῶνόντι τὰ φθαρτὰ ἀνθη, τὰ ἄνθη, τὰ ὁποῖα ἐν ἀκαρεῖ γεννῶνται καὶ μαραίνονται ἀπέναντι τῶν λαμπρῶν καὶ ἀφθάρτων τούτων ἀστέρων! Ἐκεῖ, ἐκεῖ πορεύομαι νῦν! Πόσον μεγάλη, πόσον ζωηρὰ εἶναι ἡ χαρὰ μου! Σὺ δὲ, Μαρία μου, πρόσεχε, πρόσεχε τὰ διαθήματά σου, πρόσεχε μὴ παρεκτραπῆς ἀπὸ τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, διὰ νὰ σὲ παραδεχθῶμεν καὶ ἐγὼ καὶ ἡ μήτηρ σου εἰς τοὺς οὐρανοὺς ὡς ἀξίαν θυγατέρα μας.

Καὶ τοῦτο λέγων ὁ Εὐλάμπιος ἔπεσεν ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἀπεκοιμήθη γλυκὺν καὶ ἡσυχὸν ὕπνον... Ἡ Μαρία ὑπέλαβεν ὅτι ἐλειποθύμησεν ὥς μὴ ἰδοῦσα ἄχρι τοῦδε ἀνθρώπου ἀποθνήσκοντα, οὐδ' ἐνόμιζεν ὅτι ἦτο τοσοῦτον ἐγγὺς τὸ τέλος του. Καὶ πάλιν ὁμως ὑπὸ μεγάλου τρόμου κατασχεθεῖσα, ἀφύπνισε τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ πάντες δ' ἔτρεξαν πλησίον τῆς κλίνης τοῦ γέροντος. Πληροφορηθεῖσα δ' ἡ Μαρία ὅτι ὁ πατὴρ αὐτῆς ἀπεδίωξε, πεσοῦσα κατὰ πρόσωπον, ἔσφιγξε τὸ πτώμα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, ἡσπάσθη τὸ ὠχρὸν πρόσωπόν του, καὶ ἤνωσε τὰ δάκρυά της μετὰ τοῦ ἰδρώτος τοῦ θανάτου.

— Πάτερ μου! ἀγαθέ μου πάτερ! ἀνέκραξε τί νὰ σοὶ ἀνταποδώσω δι' ὅσα ἔπραξες δι' ἐμέ; Ναί, σέ εὐχαριστῶ ἀπειράκις διὰ πᾶσαν λέξιν, διὰ πᾶσαν νοουθεσίαν, τὴν ὁποίαν τὰ θνήσκοντα χεῖλή σου μοὶ ἀπέτειναν! Μετὰ βαθυτάτης μου εὐγνωμοσύνης ἀσπάζομαι τὰς χεῖράς σου, τὰς ὁποίας ἐψύχρανε καὶ ἀπεξήρανεν ὁ θάνατος... τὰς χεῖρας ταύτας αἱ ὁποῖαι μὲ ἔκαμαν τόσον καλὸν — αἱ ὁποῖαι ἐκοπίασαν τόσον δι' ἐμέ — αἱ ὁποῖαι μὲ ἐπεριποιήθησαν τόσον εὐγενῶς καὶ φιλοστόργως. Ναί, πόσον καὶ αἱ πρὸς ἐμέ λόγοι σου καὶ αἱ πράξεις σου ἦσαν καλαὶ καὶ σωτηριώδεις! Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ δι' ὅσα ἔπραξες δι'

ἐμέ, καὶ συγχώρησόν με, πάτερ μου, ἂν εἴτε ἐκ χρουφότητος, εἴτε ἐξ ἀδυναμίας σέ προσέκρουσα ἢ ἠπειθήσα εἰς τι κατὰ τὴν μικρὰν ἡλικίαν μου!... ὦ Θεέ μου! σέ καθικετεύω, ἀντάμειψον τὸν πατέρα μου διὰ τὴν μεγάλην ἀγάπην τὴν ὁποίαν εἶχεν εἰς ἐμέ καὶ διὰ τὰς τόσας εὐεργεσίας του. Ἀλλοίμονον! Διὰ τί ἡ ψυχὴ μου νὰ μὴ ἐμπορῇ νὰ σέ ἀκολουθήσῃ, πάτερ μου; Εἴθε δέ, ὦ Θεέ μου, καὶ ὁ ἰδιὸς μου θάνατος μίαν ἡμέραν νὰ ᾔῃαι ὁμοιος μὲ τὸν τοῦ δικαίου! Ναί, ναί, ἡ ἐπὶ τῆς γῆς ζωὴ μας εἶναι πρόσκαιρος, προσωρινή. Ὑπάρχει δὲ παράδεισος καὶ ἄλλη ζωὴ αἰωνία, παντοτεινή. Καὶ τοῦτο θὰ ᾔῃαι εἰς τὸ ἔξῃς ἡ μόνη μου παρηγορία.

Πάντες οἱ περιεστῶτες ἔχυσαν δάκρυα. Καὶ διὰ παραινέσεων μὲν καὶ νοουθεσιῶν ἡ καλὴ σύζυγος τοῦ γεωργοῦ ἀπέσπασε τὴν Μαρίαν ἐπὶ τέλους ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ πατρὸς τῆς, ἀλλ' αὕτη ἐπέμεινε τὴν ἀκόλουθον νύκτα νὰ ἀγρυπνήσῃ παρὰ τῷ πατρὶ τῆς. Ἀδιαλείπτως δὲ προσηύχετο καὶ ἔκλαιε μέχρι τῆς ἑσπέρας. Πρὶν δὲ κλείσωσι τὸ φέρετρον, ἡσπάσθη καὶ αὐθις ἐπαιλημμένως τὸν πατέρα τῆς.

— Διὰ τελευταίαν φορὰν σέ βλέπω, πάτερ μου, εἶπε: Πόσον ὠραῖον εἶναι τὸ πρόσωπόν του!... Νομίζει τις ὅτι μειδιᾷ καὶ ὅτι λάμπει ἤδη διὰ

τῶν ἀκτίνων τῆς οὐρανίου λαμπρότητος!...
Χαῖρε! χαῖρε! φίλτατε πάτερ!

Καὶ μετὰ βίας ἀπέσπασαν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ πτώματος τοῦ πατρὸς τῆς.

Ἀνθοδέσμη ἐκ ποικίλων ἀνθῶν, τὴν ὁποίαν ἡ Μαρία ἰδίαις χερσὶ κατεσκεύασεν, ἐτίθη εἰς τὰς χεῖρας τοῦ νεκροῦ· κατὰ πᾶν δ' εἰς τὸ φέρετρον κτύπημα τοῦ σφυρίου βέλος θανάτου διεπέρα τὴν καρδίαν τῆς ταλαιπώρου κόρης, καὶ ἡ σύζυγος τοῦ γεωργοῦ ἠναγκάσθη ἐπὶ τέλους νὰ τὴν μεταφέρῃ εἰς ἕτερον δωμάτιον, παρακαλοῦσα αὐτὴν νὰ ἀναπαυθῇ στιγμιαίως ἐπὶ τῆς κλίνης, διὰ νὰ ἀναλάβῃ τὰς δυνάμεις τῆς.

Κατὰ τὴν κηδεῖαν ἡ Μαρία φέρουσα μέλαιναν ἐσθῆτα ἦν ἐδανείσθη παρὰ τινος χωρικῆς νεάνιδος, ἡκολούθησε τὸ σῶμα τοῦ πατρὸς τῆς. Ἦτο δὲ καὶ αὕτη πελιδνὴ καὶ ὠχρὰ ὡς ὁ θάνατος, πάντες δ' ἐκινουῦντο εἰς οἶκτον, ἐλεινολογοῦντες τὴν ἡδὴ καὶ ἀπὸ πατρὸς ὀρφανισθεῖσαν νεάνιδα.

Ὁ Εὐλάμπιος ἐτάφη εἰς τὸ νεκροταφεῖον τοῦ χωρίου μετὰ τινος παρατάξεως, καὶ ἀξιόλογος ἐκ τοῦ προχείρου ἐπικήδειος λόγος ἐξεφωνήθη ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ ἱερέως οὕτω προοιμισθεύοντος·

« Ἐάν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐάν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. »

Ἀκολούθως δ' ἐλάλησε περὶ τῆς ἀξιομιμήτου ὑπομονῆς καὶ καρτερίας, διὰ τῆς ὁποίας ὁ καλὸς γέρων ὑπέφερε τὰ δεινὰ τῆς προσκαίρου ζωῆς, καὶ περὶ τοῦ λαμπροῦ παραδείγματος, το ὁποῖον ἀφήκεν εἰς τοὺς γνωρίσαντας αὐτόν, εἶτα δ' ἀπέτεινε λόγους παραμυθητικούς εἰς τὴν τοιοῦτου καλοῦ πατρὸς στερηθεῖσαν ὀρφανὴν, καὶ τέλος ὑψοποίησεν ἐπ' ὀνόματι τοῦ θανόντος τοὺς καλοὺς γεωργοὺς διὰ τὴν ἀγάπην τὴν ὁποίαν τῷ ἔδειξαν, καὶ παρεχάλεσεν αὐτοὺς νὰ λάβωσι θέσιν πατρὸς καὶ μητρὸς εἰς τὴν ἐγκαταλειφθεῖσαν θυγατέρα του.

Ἡ Μαρία δὲν ἔλειπε νὰ πορεύηται συχνάκις εἰς τὸ νεκροταφεῖον, καθ' ὅσον τῇ ἐπέτρεπον αἱ περιστάσεις τῆς, καὶ ἱκανὴν ἐκεῖ ἔμενεν ὥραν κλαίουσα καὶ προσευχομένη.

— Εἰς κἀνὲν ἄλλο μέρος, ἔλεγε, δὲν δέομαι οὕτω θερμῶς ὅσον ἐπὶ τοῦ τάφου. Εἰς τὸ ἐξῆς ἐγὼ εἶμαι ξένη ἐπὶ τῆς γῆς. Ναί, τὸ βλέπω καὶ τὸ αἰσθάνομαι ὅτι ξένοι καὶ πάροικοι καὶ παρεπίδημοι εἵμεθα εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, καὶ ὅτι ἄλλην καλὴν ζωὴν περιμένομεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

Νῆαι θλίψεις τῆς Μαρίας.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ἡ Μαρία κατέστη ἐρμαιοὺν βαθυτάτης θλίψεως, καὶ τὰ προσφιλέα ἀνθή τῆς οὐδεμίας εἰς αὐτὴν παρείχον εἰς τὸ ἐξῆς εὐχαρίστησιν, ἀπεναντίας δὲ μάλιστα καὶ αὐτὰ καὶ τὰ λοιπὰ δένδρα τῇ ἐφαίνοντο ὅτι ἀπώλεσαν τὰ ζωηρὰ χρώματά των, καὶ διὰ ζοφεροῦ ἐκαλύφθησαν πέπλου. Καὶ κατεπράυνε μὲν κατὰ τι ὁ καιρὸς τὴν λύπην τῆς, ἀλλὰ νέαι θλίψεις καὶ αὐθις ἐπῆλθον ἐπὶ τὴν ταλαίπωρον νεάνίδα.

Μεγάλαι μεταβολαὶ ἐγένοντο εἰς τὸν οἶκον τοῦ γεωργοῦ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τῆς.

Νυμφεύσας οὗτος τὸν μονογενῆ υἱὸν του — χρηστὸν καὶ ἡσυχον νεανίαν — παρεχώρησεν εἰς αὐτὸν τὸ ὑποστατικόν του. Καὶ ἦτο μὲν ἡ νέα νύμφη ἱκανῶς ὡραία καὶ πλουσία, ἀλλὰ λίαν κενόδοξος οὖσα διὰ τὴν καλλονὴν τῆς, εἶχε πρὸς τούτοις καὶ ἀκατανόητον εἰς τὸ ἀργύριον πάθος. Τοσοῦτον δὲ βαθύα ἰχνη ἐνεχάραιτον ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς ἡ ἀλαζονεία καὶ ἡ φιλαργυρία τῆς, ὥστε καίτοι ὡραία, οὐχὶ μόνον δὲν εἴλκυεν, ἀλλὰ καὶ ἀπέκρουε τὰ βλέμματα τῶν ἄλλων. Ὅτε ἐβλεπεν ὅτι τοῦτο ἡ ἐκεῖνο εὐηρέσκει τοὺς γονεῖς

τοῦ συζύγου τῆς, ἐκείνη τὸ ἀπεστρέφετο, καὶ βεβιασμένη κατὰ τὰς συμφωνίας νὰ τρέφῃ αὐτοὺς, μεγάλην κατὰ τοῦτο μετεχειρίζετο γλισχρότητα καὶ φειδωλίαν, ἀριθμοῦσα, οὕτως εἰπεῖν, τὰς ἐμβουκονίας τοῦ στόματός των, καὶ κατὰ τὰ ἄλλα δὲ κακῶς πρὸς αὐτοὺς ἐφέρετο.

Οἱ καλοὶ γέροντες ἀπεσύρθησαν ἤδη εἰς τὰ παρακείμενα δωμάτια, ἅτινα εἶχον παραχωρήσει πρὶν εἰς τὸν Εὐλάμπιον καὶ τὴν θυγατέρα του, καὶ σπανίως πλέον ἐφαίνοντο εἰς τὰ ἰδικά των, ἅτινα ἀφέθησαν εἰς τε τὸν υἱὸν καὶ τὴν νύμφην των.

Ἐξίσου δ' ἡ νέα σύζυγος ἐφέρετο καὶ πρὸς τὸν ἄνδρα τῆς, μεταχειριζομένη πάντοτε βαναύσους καὶ βαρβάρους λέξεις ὅτε ἐλάλει μετ' αὐτοῦ, καὶ ἑκατοντάκις τῆς ἡμέρας ἐπιπλήττουσα αὐτὸν διὰ τὴν μεγάλην προῖκα τὴν ὁποίαν τῷ ἔφερεν. Ἐκεῖνος δὲ φύσει καλοκάγαθος ὢν, προετίμα μάλλον νὰ πάσχη καὶ νὰ σιωπᾷ, ἢ νὰ διαφωνῇ καὶ νὰ διαμάχῃται μετὰ τῆς συζύγου του. Τὸ δ' ἀστείον ὅτι οὐδ' ἐπέτρεπεν αὐτὸν νὰ συχνάζῃ εἰς τοὺς γονεῖς του, φοβουμένη μὴ διδῇ τι εἰς αὐτοὺς κρυφίως, καὶ οὕτω κατασπαταλᾷ, ὥς ἔλεγε, τὴν προῖκά τῆς, καὶ μόλις ὁ δυστυχὴς υἱὸς τελειόνων τὸ ἑσπέρας τὴν ἐργασίαν του ἐτόλμα νὰ ἐπισκέπτηται αὐτούς. Τοὺς εὗρισκε δὲ σχεδὸν

πάντοτε θλιβερώς καθημένους τὸν ἕνα πλησίον τοῦ ἄλλου, μετ' αὐτῶν δὲ καὶ οὗτος καθημένος, ἤρχιζε νὰ διηγῆται τὰ πάθη του.

— Ναί, ναί, ἔλεγεν ὁ πατήρ, αὐτὰ πάντοτε γίνονται ὅταν δὲν λαμβάνῃ κανεὶς τὰ μέτρα του. Ἡ κυρία μήτηρ σου ἐξεθαμβώθη ἀπὸ τὰ θέληγτρα τῆς μεγάλης περιουσίας, καὶ ἡ εὐγενεία σου, υἱέ μου, ἀπὸ τὰς ὠραίας παρειάς, καὶ ἐγὼ κακῶς, κάχιστα ἔπραξα νὰ σὰς ἀκούσω. Δικαίως λοιπὸν καὶ οἱ τρεῖς μας παιδευόμεθα τώρα. Διατί νὰ μὴ ἀκολουθήσωμεν τὰς συμβουλὰς τοῦ καλοῦ ἐκείνου ἀνθρώπου, τοῦ Εὐλάμπιου; Ὁ φρόνιμος ἐκεῖνος γέρων δὲν ἐνέκρινε διόλου αὐτὸν τὸν γάμον ὅταν ἐκάμαμεν λόγον περὶ τούτου ἐνόσω ἔζη. Ἐνθυμοῦμαι ὅλους τοῦ τοῦς λόγους, καὶ χιλιάκις ἔκτοτε τὸ ἐσυλλογίσθην.

Τὸ ἐνθυμεῖσαι ἀκόμη, φιλτάτη; εἶπες μίαν ἡμέραν; Εἴκοσι χιλιάδες δραχμαὶ εἶναι ὠραία ποσότης!

— Ὁραία ποσότης; Ὁχι, ὄχι, σοὶ ἀπεκρίθη ὁ Εὐλάμπιος. Τὰ ἀνθη τοῦ κήπου ἐκτὶ κατὰ ἔμπροσθεν τοῦ παραθύρου σου εἶναι μυριάκις ὠραιότατα. Ἴσως θέλεις, κυρία μου, νὰ εἶπῃς ὅτι εἶναι χονδρὰ καὶ βαρεῖα ποσότης; Ἀλλὰ τότε χρειάζονται ἰσχυροὶ ὦμοι διὰ νὰ τὴν σηκώσουν καὶ νὰ μὴ κόψουν εἰς τὴν γῆν, ὥστε νὰ μὴ καταντήσῃ

ὅς τις τὴν φέρει νὰ γίνῃ χαμερπὲς ζώοριον. Διατί κυττάζετε τόσον τὰ χρήματα; Ἐδοκιμάσατε ἕως τώρα κάμμίαν ἑλλειψιν, κάμμίαν ἐνδειαν; Ἐξ ἐναντίας μάλιστα δὲν ἔχετε μὲ τὸ παρεπάρων ὅλα σας τὰ χρειώδη, ὅλα σας τὰ ἀναγκαῖα; Προσέξατε καλὰ! Τὰ πλούτη καίουν καὶ φλογίζουν τὴν καρδίαν. Ἡ βροχὴ, ἡ ὁποία προξενεῖ τόσον καλόν, ἡ ὁποία εἶναι τόσον ἀναγκαῖα, δὲν καταστρέφει τὰ τρυφερώτερα ἀνθη ὅταν πίπτῃ μὲ πολλὴν ἀφθονίαν;

Αὐτοί, αὐτοί εἶναι οἱ ἴδιοι λόγοι τοῦ Εὐλάμπιου, καὶ νομίζω ὅτι τὴν ὥραν ταύτην ἤχοῦν εἰς τὰ ὠτά μου ἀκόμη.

Καὶ σὺ, υἱέ μου, καὶ σὺ δὲν μᾶς ἔλεγες ἄλλοτε; Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι εἶναι ὠραία καὶ δροσερὰ ὡς τριαντάφυλλον καὶ τί σὲ ἔλεγεν ὁ μακαρίτης Εὐλάμπιος; Τὸ τριαντάφυλλον δὲν εἶναι ὠραῖον μόνον εἰς τὴν ὄψιν, ἀλλὰ διασχύνει καὶ τερπνοτάτην εὐωδίαν, πρὸς τούτοις δὲ παρέχει καὶ κηρίον καὶ μέλι ἐξαίρετον, τὸ ὁποῖον αἱ μέλισσαι συνάγουν ἀπὸ αὐτό· τὰ δὲ φύλλα τοῦ χρησιμεύουν εἰς ἡμᾶς· νὰ κάμνωμεν ῥοδοζάχαριν καὶ ῥοδόσταμον καὶ ῥοδέλαιον, καὶ μὲ τὴν ῥίζαν δὲ καὶ τὸν κορμόν του περικοσμοῦμεν πολυτελέστατα ἐπιπλα. Ἡ ὠραιότης, φίλε, ὅταν λείπῃ ἡ ἀρετὴ, εἶναι τριαντάφυλλον τεχνιτόν, ἀθλία παρομοίωσις

μέ τὸ φυσικὸν τριαντάφυλλον, χωρὶς εὐωδίαν, χωρὶς μέλι καὶ κηρίον.

Αὐτὰ μὰς εἶπεν ὁ καλὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ἀλλ' ἡμεῖς δὲν ἠθελήσαμεν νὰ τὸν ἀκούσωμεν. Καὶ τώρα δικαίως πάσχομεν. Ὅ,τι τότε μὰς ἐφαίνετο μεγάλη μας εὐτυχία, τώρα εἶναι μεγάλη μας δυστυχία. Ὁ Θεὸς μόνον νὰ μὰς βοηθήσῃ νὰ ὑποφέρωμεν μὲ ὑπομονήν, διότι θεραπεία πλέον δὲν ὑπάρχει.

Καὶ ἡ ταλαίπωρος δὲ Μαρία ἐπάσχεν ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους. Ἐπειδὴ οἱ γέροντες γονεῖς μετεβιβάσθησαν εἰς τὰ ἄλλα δωμάτια, ἐξ ἀνάγκης αὕτη κατέφυγεν εἰς τὸν μεγαλήτερον οἶκον. Καὶ ὑπῆρχον μὲν ἕτερα καλὰ δωμάτια, ἀλλ' ἐκ κακίας ἢ νέας σύζυγος τῇ παρεχώρησε τὸ ἀθλιέστερον πάντων. Καὶ κατὰ τὰ ἄλλα δὲ τῇ ἐφέρετο λίαν ἀπανθρώπως καὶ σκληρῶς, καὶ δὲν εἴλεπε νὰ τὴν ἐπιπλήττῃ καθ' ἐκάστην καὶ νὰ τὴν ἐνοχοποιῇ κατὰ πᾶσαν περίστασιν. Οὐδέποτε ἡ Μαρία ἐργάζετο καλῶς καὶ ὅλα τὰ περὶ αὐτὴν κακῶς εἶχον. Ἡ ταλαίπωρος ὀρφανὴ ἐβλεπεν ὅτι κατεφρονεῖτο καὶ ὅτι ἦτο βάρος ἐν τῷ οἴκῳ. Ὁ γεωργὸς καὶ ἡ σύζυγός του οὐδεμίαν παρηγορίαν ἠδύναντο νὰ τῇ δώσωσιν. Ἦρχουν εἰς αὐτοὺς τὰ ἴδια δεινά των! Καὶ πολλάκις μὲν ἀπεφάσισε νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς οἰκίας ταύτης, ἀλλὰ ποῦ νὰ

καταφύγῃ ἢ τάλαινα; Δὲν εἴλεψε δὲ νὰ ἀναφέρῃ τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν καλὸν ἐφημέριον τοῦ χωρίου, ἀλλ' οὗτος·

—Τὸ βλέπω, κόρη μου, τῇ εἶπεν, ὅτι ἡ θέσις σου δὲν εἶναι πλέον εἰς αὐτὸ τὸ ὑποστατικόν. Ὁ καλὸς πατήρ σου σὲ ἔδωκεν ἀξιόλογον ἀνατροφὴν, καὶ σὲ ἔμαθε πῶς νὰ κυβερνᾷς οἶκον, ἐξ ἐναντίας δὲ εἰς τὸ ὑποστατικόν ζητοῦν ἀπὸ σὲ δουλικὰς καὶ χωρικὰς ἐργασίας, καὶ σὲ ἐπιφορτίζουν μὲ ἔργα ὑπὲρ τὰς δυνάμεις καὶ τὴν κατάστασίν σου, καὶ ὁμῶς ἐπὶ τοῦ παρόντος σὲ συμβουλεύω, τέκνον μου, νὰ μὴ ἀναχωρήσῃς εἰσέτι καὶ νὰ περιτρέχῃς ἐδῶ καὶ ἐκεῖ χωρὶς νὰ ἔχῃς προητοιμασμένον κἀνὲν σχέδιον.

Τὸ βλέπεις καὶ σὺ λοιπόν, φιλτάτῃ Μαρία, ὅτι εἶναι ἀκόμῃ ἀνάγκη νὰ μένης αὐτοῦ, νὰ ἐξακολουθῇς νὰ ἐργάζῃσαι ὅσον δύνασαι, καὶ νὰ παρακαλῇς τὸν Πανάγαθον Θεὸν νὰ σοὶ ἀποκαλύψῃ κἀνὲν μέσον κατάλληλον διὰ τὴν σφαῖραν εἰς τὴν ὁποίαν σὲ προσδιώρισε. Καὶ ἐγὼ δὲ θὰ προσπαθῶ νὰ σοὶ εὕρω χάμμιαν θέσιν παρά τινι τιμίᾳ καὶ χριστιανικῇ οἰκογενείᾳ. Ἡσύχασε λοιπόν, κόρη μου, καὶ ρίψε τὰ θάρρῃ σου εἰς τὸν Θεόν. Ἐξακολούθει ἐπιμελῶς τὴν ἐργασίαν σου, ἔσο καρτερικὴ εἰς τὰς δοκιμασίας τὰς ὁποίας ἡ Πρόνοια σοὶ πέμπει καὶ τὰ πάντα θὰ ὑπάγουν καλῶς.

Ἡ Μαρία εὐχαριστήσασα τὸν καλὸν ἱερέα διὰ τὰς ὥραιας αὐτοῦ συμβουλὰς, τῷ ὑπεσχέθη ὅτι ἤθελεν ἀκολουθήσει αὐτάς.

Τὸ μόνον δὲ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον ἡ Μαρία ἐπεθύμει νὰ καταφεύγῃ ἦτο ὁ τάφος τοῦ πατρὸς της, ὡραιότατην δὲ ῥοδὴν ἐκεῖ φυτεύσασα.—'Αλλοῖμονον! ἔλεγε, διατί νὰ μὴ δύναμαι νὰ μένω ἐδῶ διὰ πάντα, νὰ τὴν ποτίζω μὲ τὰ δάκρυά μου, καὶ τότε πόσον ὥραϊα θὰ πρασινίσῃ καὶ θὰ ἀνθίσῃ!

Τὸ φυτὸν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἦτο καταστόλιστον διὰ πρασίνων φύλλων, καὶ οἱ ἐρυθροὶ κάλυκες τοῦ ἤρχισαν νὰ ἡμιανοίγωνται.

—'Ο πατήρ μου, εἶπεν, ὀρθῶς ἐλάλησε λέγων ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ὁμοιάζει μὲ τὴν ῥοδὴν. Ἐπὶ τινὰ χρόνον φαίνεται γυμνὴ καὶ ξηρὰ, καὶ μόνον ἀκανθαὶ ἐπ' αὐτῆς φαίνονται, ἀλλ' ἂν περιμείνωμεν μὲ ὑπομονήν, ἔρχεται ὁ καιρὸς κατὰ τὸν ὁποῖον καλύπτεται μὲ ἀφθονα φύλλα καὶ μὲ μεγαλοπρεπὴ ῥόδα. Ἴδου ἡ ἐποχὴ τῶν ἀκανθῶν καὶ δι' ἐμέ, ἀλλὰ δὲν ἀποθαῤῥύνομαι, δὲν ἀπελπίζομαι. Ναί, ναί! Ἔχω ἅπασαν τὴν πεποιθήσιν μου εἰς τοὺς λόγους σου, πάτερ μου! Ἴσως θὰ ἐκπληρωθῇ τὸ τῆς παροιμίας καὶ εἰς ἐμέ. «Ὁ καιρὸς φέρει τὰ ῥόδα!»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Ἡ Μαρία διώκεται ἐκ τοῦ θρονοῦ τοῦ πατρὸς.

Ἐφθασεν ἡ εἰκοστὴ τοῦ Ἰουλίου μηνός, ἡ ἐπέτειος ἡμέρα τῆς γεννήσεως τοῦ πατρὸς τῆς Μαρίας. Καὶ μέχρι' μὲν τοῦδε ἡ ἡμέρα αὕτη ἦτο πρόξενος εὐτυχίας εἰς τὴν νέαν, ἀλλὰ τὴν σήμερον μετὰ δακρύων εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡ δυστυχίας κόρη ἀσπάζεται τὴν διὰ χρυσῶν ἀκτίνων εἰσδύσασαν ἐντὸς τοῦ δωματίου αὐγὴν αὐτῆς.

Καὶ ἄλλοτε μὲν ἡ Μαρία, κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, νέαν τινὰ ἐπεφυλάσσετο νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸν πατέρα της εὐχαρίστησιν, ὅτε μὲν προσφέρουσα εἰς αὐτὸν μνήμης ἕνεκα ἔργον τι, ὅπερ ἰδίαις χερσὶ κρυφίως κατεσκεύαζεν, ὅτε δὲ τῷ προητοιμάζεν ἐξαιρετὸν τι φαγητὸν καὶ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος ἔθετε φιάλην ἀξιολόγου οἶνου ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἣτις ἦτο καταστόλιστος δι' εὐωδιστάτων ἀνθῶν. Τὴν αὐτὴν δὲ περιποίησιν ἠθέλησε νὰ τῷ δείξῃ καὶ τώρα! . . . Εἶχον δ' οἱ κάτοικοι τοῦ τόπου τὴν συνήθειαν κατὰ τοιαύτας ἐπετείους ἡμέρας νὰ καλύπτωσι μὲ ἀνθὴ τὸν τάφον τῶν τελευτησάντων προσφιλῶν ὑποκειμένων

των, καὶ συχνάκις ἐξήτουν ἀνθὴ παρὰ τῆς Μαρίας, ἣτις καὶ εὐχαρίστως παρείχεν εἰς αὐτάς. Ἡ ὀρφανὴ κόρη ἠθέλησεν ὁμοίως δι' ἀνθέων νὰ κοσμήσῃ τὸν τάφον τοῦ πατρὸς τῆς.

Κατὰ πρῶτον δ' ἔπεσεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τῆς τὸ ὠραῖον κήνιστρον, τὸ πρόξενον τῶν συμφορῶν τῶν, ὅπερ καὶ πληρώσασα ἀνθέων καὶ φύλλων χλωρῶν, ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ πατρὸς τῆς. Τὰ δάκρυά τῆς πίπτοντα ἐπὶ τῶν φύλλων ἦσαν ὡς σταγόνες δρόσου ἐπ' αὐτῶν.

— Πάτερ μου, καλέ μου πάτερ, εἶπε, με ἀνθὴ ἐρρῶντισαι τὰ πρῶτα βήματα τοῦ βίου μου, ἀνθὴ καὶ ἐγὼ θὰ σοὶ ἀνταποδώσω διὰ τὰς ἀπείρους πρὸς ἐμὲ εὐεργεσίας σου, καὶ με αὐτὰ τοῦλάχιστον θὰ κοσμήσω τὴν τελευταίαν σου κατοικίαν.

Καὶ ἀφῆκε τὸ κήνιστρον ἐπὶ τοῦ τάφου. Οὐδόλως δ' ἐφοβεῖτο μὴ ἐγγίσωσιν ἢ αὐτὸ, ἢ τὰ ἀνθὴ τῆς, ἀπεναντίας δὲ μάλιστα μετ' εὐχαριστήσεως μεμιγμένης μετὰ λύπης τὴν ἐθεώρουν αἱ χωρικάι, καὶ ἐκ βάθους καρδίας συγχαίρουσαι τὴν εὐσεβῆ ταύτην νέαν διὰ τὴν φιλοστοργίαν τῆς. «Ὁ Θεὸς νὰ μακαρίσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ πατρὸς τῆς,» ἔλεγον.

Ἄλλὰ νέα συμφορὰ ἐπίκειται ἐπὶ τὴν πολυπαθὴ νέαν.

Τὴν ἑπαύριον, καθ' ἣν ὥραν οἱ γεωργοὶ ἐπέ-

στρεφον ἐκ τοῦ ἀγροῦ, παρατηρήθη ὅτι τεμάχιον πανίου, ὅπερ εἶχον ἀπλώσει κατὰ τὸν κήπον διὰ νὰ στεγνώσῃ, ἀφηρέθη. Ἡ νέα γεωργὸς ἔμαθε τὸ πρᾶγμα περὶ τὸ ἑσπέρας. Δόλια δὲ πάντοτε φρονούσα καὶ μηδεμίαν θέλουσα νὰ κάμῃ ἔρευναν περὶ τοῦ πράγματος, ἀβασανίστως ἐρρίψεν ἅπασαν τὴν ὑποψίαν αὐτῆς ἐπὶ τὴν ταλαίπωρον Μαρίαν.

Ὁ Εὐλάμπιος δὲν ἀπέκρυψε τὴν ἱστορίαν τοῦ δακτυλιδίου εἰς τοὺς φιλοξενήσαντας αὐτὸν γεωργοὺς, ἀπρονοήτως δὲ καὶ ὁ υἱὸς δὲν ἔλειψε νὰ τὴν ἀναφέρῃ εἰς τὴν νέαν του σύζυγον. Ὅτε δὲ περὶ τὸ ἑσπέρας ἐπέστρεψεν ἡ Μαρία εἰς τὸν οἶκον μετὰ τῶν ἄλλων ἐργατριῶν, φέρουσα δίκρανον εἰς τὸν ὦμον καὶ ποτιστήριον εἰς τὴν χεῖρα, ἡ νέα γεωργὸς ἐξεληθοῦσα ἐκ τοῦ μαγειρείου μανιώδης, ὡς λέαινα, ἤρχισε νὰ τὴν ἐπιπλήττῃ λίαν βαναύσως καὶ νὰ ζητῇ τὸ πανίον παρ' αὐτῆς.

Ἡ Μαρία ἀπήντησε μετριοφρόνως ὅτι ἀδύνατον ἦτο νὰ ἔλαβεν αὐτὴ τὸ πανίον, διότι ὅλην τὴν ἡμέραν ἔλειπεν ἐνασχολουμένη εἰς τὸν ἀγρὸν μετὰ τῶν ἄλλων.

Τί παράδοξον δὲ, ἐνόσω ὁ γεωργὸς ἐνησχολεῖτο εἰς τὸ μαγειρεῖον, ξένος νὰ ἐπέρασεν ἐκεῖθεν καὶ νὰ τὸ ἐκλείψῃ;

— Σιώπα! Σιώπα! Αὐτὰ νὰ τὰ λέγῃς εἰς τὸν κλήδονα, κλέπτρισ, ἀνεφώνησε μετὰ λύσσης ἡ γεωργός... Τί; Νομίζεις ὅτι δὲν γνωρίζω τὴν ὑπόθεσιν τοῦ δακτυλιδίου, καὶ ὅτι ἀπέφυγες τὴν ἰσόβιον φυλάκισιν διὰ τὰ ἰδικά μου κρίματα βέβαια, διὰ νὰ σὲ ἔχω ἐγὼ εἰς τὴν κεφαλὴν μου μὲ τὰς κατασκοπίας καὶ τὰς κλεψίας σου; Πήγαινε, πήγαινε· νὰ φύγῃς ἀμέσως ἀπὸ ἐδῶ. Ἐγὼ τόπον εἰς τὸν οἶκόν μου δὲν ἔχω διὰ τοιαῦτα ἀθλία ὄντα.

— Εἶναι ἀργά, καὶ δὲν δύνασαι νὰ τὴν διώξῃς αὐτὴν τὴν ὥραν, τῇ εἶπεν ὁ σύζυγός της. Ἄφῃσέ τὴν τοῦλάχιστον νὰ συνδειπνήσῃ μαζί μας. Ὅλην τὴν ἡμέραν εἰργάσθη διὰ ἡμᾶς εἰς τὸν καύσωνα τοῦ ἡλίου, καὶ ἄς μείνῃ κἂν ἕως τὸ πρωί.

— Ὅχι, ὄχι! Ἀμέσως, αὐτὴν τὴν ὥραν, αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ φύγῃ, ἀνέκραξεν ἡ ἐριννὺς, καὶ σὺ, καὶ σὺ νὰ σιωπᾷς, ἡ πηγαίνω τώρα καὶ παίρνω δαυλὸν ἀνημμένον καὶ σοῦ τὸν ἐμπήγω εἰς τὰ ῥωθούνια. Τοιαύτας δὲ βαρβάρους καὶ βαναύσους ἐκφράσεις ἔφερεν ἡ νέα σύζυγος μετὰ τῆς προικὸς της ἐκ τοῦ πατρικοῦ τοῦ οἴκου, καὶ συχνάκις ταύτας μετεχειρίζετο ἀποτεινομένη εἰς τὸν σύζυγον καὶ τοὺς περὶ αὐτὴν. Ὁ νέος βλέπων ὅτι ἡ μεσολάβησις τοῦ ἡθέλε χειροτερεύσει τὸ

κακόν, ἐσιώπησεν. Ἡ δὲ Μαρία μὴ δυναμένη ἄλλως νὰ πράξῃ, ἔβαλε τὰ μόνα αὐτῆς φορέματα ἐντὸς λευκοῦ ῥινομάκτρου, καὶ ὑπὸ τὴν μασχάλην της λαβοῦσα τὴν μικρὰν αὐτῆς δέσμην, ὑψαρίστησε τοὺς κυρίους της δι' ὅλας τὰς πρὸς αὐτὴν εὐεργεσίας των, διεμαρτυρήθη καὶ αὖθις ὅτι οὐδεμίαν εἰδήσιν εἶχε περὶ τοῦ κλεφθέντος πράγματος... ὅτι ἦτο πάντῃ ἀθῶα, καὶ ἐζήτησε τὴν ἀδειαν ὥς μεγάλην χάριν νὰ τὴν ἀφήσῃ νὰ ἀποχαιρετήσῃ τοὺς γέροντας γονεῖς.

— Ἀ! Ἀ! Ἐχεις τὴν ἀδειαν, εἶπεν ἡ νέα σύζυγος εἰρωνικῶς, ὅμοιος τὸν ὅμοιον βέβαια, καὶ νὰ μοῦ ἔκαμνες τὴν χάριν νὰ μοῦ τοὺς ἐπαιρνες μαζί σου. Δὲν ἐξεύρω πῶς αὐτὸς ὁ χάρος τοὺς ἐξέχασε καὶ δὲν ἤλθε νὰ τοὺς περιμαζεύσῃ.

Ἀκούσαντες τοὺς λόγους τούτους οἱ καλοὶ ἐκεῖνοι γέροντες ἐκλαυσαν. Δὲν ἐλειψαν δὲ νὰ παρηγορήσωσι τὴν Μαρίαν ὅσον ἠδύναντο καὶ συνάξαντες ἔδωσαν εἰς αὐτὴν τὰ ὀλίγα χρήματα ἅτινα εἶχον ἐναποτεταμιευμένα, συγχείμενα εἰς ὀλίγας δραχμάς.

— Ὑπαγε εἰς τὸ καλόν, ἀγαπητέ μας Μαρία, τῇ εἶπον μετὰ δακρύων, καὶ ὁ Θεὸς νὰ ᾔῃ μετὰ σοῦ. Αἱ εὐχαὶ καὶ αἱ εὐλογίαι τὰς ὁποίας σὲ ἔδωσεν ὁ πατήρ σου κατὰ τὴν τελευταίαν τοῦ ὥραν εἶναι θησαυρὸς ὁ ὅποιος θὰ σοὶ ἀποκαλυ-

φθῇ μίαν ἡμέραν. Ἐνθυμοῦ τοὺς λόγους μας. Ναί, ναί, μίαν ἡμέραν θὰ ᾔσαι εὐτυχῆς, Μαρία.

Τὴν μικρὰν δέσμην τῆς φέρουσα ἡ νεᾶνις ἀνέβη τὸν πρὸς τὸ κοιμητήριον φέροντα στενὸν ἀνήφορον, διευθυνομένη εἰς τὸ μνήμα τοῦ πατρὸς τῆς. Ἦτο δ' εἰσέτι εἰς τὸ δάσος, ὅτε ἐσήμανεν ὁ κώδων τῆς ἐσπέρας, ἀλλ' οὐδόλως ἀπεδειλίασε, περιπλανωμένη οὕτω μόνη εἰς τὸ σκότος καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν τάφων, μέχρις οὗ ἐπὶ τέλους ἐπλησίασεν εἰς τὸν τοῦ πατρὸς τῆς. Ἡ σελήνη ἐρρίπτε τὰς ἀσθενεῖς τῆς εἰσέτι ἀκτῖνας ἐπὶ τῶν ῥόδων τοῦ τάφου καὶ ἐπὶ τοῦ κανίστρου, βαθυτάτη δὲ σιωπὴ ἦτο διακεχυμένη πέριξ αὐτῆς καὶ ὁ ἐσπερινὸς ἀνεμὸς ἐφύσα πράεως διὰ μέσου τῶν κλάδων καὶ ἐκίνει τῇδε κάκεισε τὰ φύλλα τῆς ῥοδῆς.

— Οἱμοὶ! πάτερ μου, ἀνεβόησεν ὑψηλοφώνως ἡ Μαρία, πικρὰ χύνουσα δάκρυα· διατί δὲν ζῆς; διατί δὲν εἶσαι εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ ἴδῃς τί πάσχει πάλιν ἡ προσφιλέης σου κόρη, καὶ εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκεται αὐτὴν τὴν ὥραν; Καλῆτερα ὁμως, καὶ σὲ εὐχαριστῶ, Θεέ μου, ὅτι δὲν ζῇ διὰ νὰ μὴ δοκιμάσῃ καὶ ἐκεῖνος τὴν νέαν μου ταύτην συμφορὰν. Ναί, πάτερ μου, εἶσαι εὐτυχῆς τὴν ὥραν ταύτην, διότι κάμμιαν δὲν αἰσθάνεσαι θλίψιν. Διατί νὰ μὴ ᾔμαι καὶ ἐγὼ πλησίον σου;...

Ἄνοιξε, τάφε, καὶ παράλαβέ με πλησίον τοῦ ἀγαπητοῦ μου πατρὸς.

Καὶ ἡ δυστυχὴς κόρη ἔπεσεν ὡς ἀναίσθητος ἐπὶ τοῦ μνήματος τοῦ πατρὸς τῆς. Μετὰ μικρὸν δὲ συνελθοῦσα εἰς ἑαυτήν.

— Ποῦ εἶμαι; ἀνέκραξεν ἐκ νέου. Ναί, ναί, ὅταν ἡ σελήνη διὰ τῶν σιδηρῶν κιγκλίδων ἐρρίπτε τὰς ἀκτῖνάς τῆς ἐντὸς τῆς φυλακῆς μου ἔζης ἀκόμη, πάτερ μου! καὶ τώρα τὰς ρίπτει ἐπὶ τοῦ τάφου σου. Ἄλλοτε, ὅταν μὲ ἐθεώρουν ὡς ἐνοχον, καὶ μὲ ἐδίωκον ἀπὸ τὸν οἶκόν μας σὲ εἶχα πλησίον μου, πάτερ μου, εἶχα τὸν καλῆτερον φίλον μου, τὸν ἀσφαλέστατον προτάτην μου, καὶ τώρα δὲν ἔχω κανένα, ἐνοχος δὲ καὶ πάλιν θεωρουμένη, περιπλανῶμαι εἰς τὰ ξένα, καὶ εἶμαι μόνη εἰς τὸν κόσμον. Μὲ διώκουν ἀκόμη καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν γωνίαν ὅπου εὕρισκον παρηγορίαν ἐρχομένη καὶ κλαίουσα ἐπὶ τοῦ τάφου σου.

Ἄλλὰ σὺ, Θεέ μου, ἀνεβόησε καὶ αὖθις ἡ Μαρία, πίπτουσα ἐπὶ τῶν γονάτων, σὺ γενοῦ μοι ἱλεως καὶ ρίψον εὐμενὲς βλέμμα ἐπὶ τὴν ταλαίπωρον ὀρφανὴν, τὴν κλαίουσαν ἐπὶ τῆς κόνεως τοῦ πατρὸς τῆς. Οἴκτιρόν με, Κύριε! Ἐν καιρῷ μεγάλης θλίψεως καὶ στενοχωρίας, σὺ εἶσαι ὁ μόνος βοηθὸς ἡμῶν. Τεῖνον καὶ εἰς ἐμὲ τὸν πανίσχυρον βραχίονά σου!

Καὶ τώρα τί νὰ κάμω; εἶπεν ἐγειρομένη, ποῦ νὰ ὑπάγω; ποῦ νὰ περάσω τὴν νύκτα; Ἡ ὥρα εἶναι περασμένη καὶ δὲν τολμῶ νὰ κτυπήσω κάμμιαν θύραν...

Λίθος κεκαλυμμένος διὰ χόρτου ἔκειτο παρὰ τῷ τάφῳ τοῦ πατρὸς της.

— Ἐδῶ, εἶπεν, ἔδῶ εἰς τὸν τάφον τοῦτον θὰ περάσω τὴν νύκτα μου πλησίον τοῦ πατρὸς μου. Ἴσως διὰ τελευταίαν μου φορὰν βλέπω τὰ μέρη ταῦτα... Ἴσως δὲν θὰ ἐξαναῖδω πλέον τὸν τόπον τοῦτον... Αὐριον πρὶν ἐξημερώσῃ, θὰ ἀναχωρήσω μετὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, καὶ θὰ ὑπάγω ὅπου ἡ χεὶρ τοῦ μετὰ δὴγῇ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'

Ἡ Θεία Πράοις ἔρχεται πρὸς βοήθειαν τῆς Μαρίας.

Ἡ Μαρία ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ λίθου διανυκτερεύουσα καὶ κρύπτουσα τὸ πρόσωπόν της διὰ τοῦ καθύγρου ὑπὸ τῶν δακρύων της ρινομάκτρον. Ἐπαλλε δὲ σφοδρῶς ἡ καρδία της, καὶ ἐνδομύχως προσπύχετο μετὰ μεγάλης ζέσεως.

— Θεέ μου, ἔλεγεν ἐκ βάθους καρδίας στενάζουσα, σὺ πέμψον μοι τὸν ἄγγελόν σου διὰ νὰ μοὶ δείξῃ ποῖον δρόμον νὰ λάβω.

Αἰφνης δὲ τῇ ἐφάνη ὅτι γλυκεῖά τις φωνὴ τὴν ἐκάλει διὰ τοῦ ὀνόματός της.

— Μαρία! Μαρία!

Αὕτη δὲ τοὺς καταπεπονημένους ἀνυψώσασα ὀφθαλμούς της, ὑπὸ μεγάλου κατεσχέθη τρόμου. Χαρίεν τι σχῆμα ἴστατο ἐνώπιόν της. Αἱ ἀκτῖνες τῆς σελήνης περιεκάλυπτον αὐτὸ ὡς οὐράνιον σέλας, ὥραϊον ὡς ὁ ἄγγελος, θαυμασία δ' ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἀνέλαμπε χάρις. Αἱ παρειαὶ αὐτοῦ ἦσαν ἐρυθραὶ ὡς τὰ ῥόδα τοῦ Μαΐου, ξανθοὶ καὶ κεχρυσωμένοι πλόκαμοι ἐπλημμύρουν τὴν ἐρασμίαν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους τοῦ, μακρὰ δὲ καὶ λευκοτάτη ὡς ἡ χιών ἰσθῆς ἐκάλυπτε διὰ πτυχῶν τὸ ῥαδινόν σῶμά του.

Ἡ Μαρία ἀνεσκίρτησε καὶ πεσοῦσα ἐπὶ τῶν γονάτων ἀνεβόησε τρέμουσα.

— Θεέ μου! Τί βλέπω; Ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ ἔρχεται πρὸς βοήθειάν μου;

— Φιλτάτη Μαρία! εἶπε τὸ φαινόμενον σχῆμα. Ὅχι! Ὅχι! Ἐγὼ δὲν εἶμαι ἄγγελος, εἶμαι ἄνθρωπος ὡς καὶ σὺ, καὶ ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὴν δέησίν σου, καὶ μετὰ στίλλει τώρα εἰς βοήθειάν σου. Κύτταξέ με, δὲν με γνωρίζεις ἀκόμη;

— Θεέ μου! άνέκραξαν ή Μαρία, ή δεσποσύνη Χαρίκλεια, και πώς εύρέθης εδώ, εις τους τρομερούς αυτούς τόπους, κατ' αυτήν την ώραν της νυκτός, και τόσον μακράν από τον οίκόν σας;

Ή Χαρίκλεια άνεγείρασα μεθ' όρμης την Μαρίαν, την έσφιγγεν εις τās άγκάλας της, και άσπαζομένη αυτήν φιλοστοργως.

— Άγαπητή μου φίλη, άγαπητή μου άδελφή, τή ειπε, μέγα, μέγα άμάρτημα έπράξαμεν, και κακώς σε άντημείψαμεν δια την ευχαρίστησιν την όποιαν μās έδωσες μίαν ήμέραν με αυτό τό ώραϊόν σου κάνιστρον. Ή άθωότης σου όμως άνεκαλύφθη, και όλοι μας θέλομεν νά επανορθώσωμεν τό κακόν τό όποιον σεδ' εκάμαμεν. Συγχώρησόν μας, Μαρία.

— Παύσε νά όμιλῃς ούτω, εύγενεστάτη κυρία, απекρίθη ή Μαρία μετα συγκινήσεως· σεις μās έφέρθητε πάντοτε με μεγάλην αγαθότητα και εύμένειαν. Ποτέ, ποτέ έγώ δέν έφύλαξα πάθος ούτε κατὰ σεδ, ούτε κατὰ των εύγενών γονέων σου· απεναντίας μάλιστα με μεγάλην μου εύγνώμοσύνην δέν έπαυσα νά ένθυμώμαι τās μεγάλας πρós ήμās ευεργεσίας σας. Έν δέ μόνον με έλύπησε και μοδ' έσπάραξε την καρδίαν· ότι με ένομίσατε ότι ήμην άχάριστος και είχα κακά ιδιώματα. Άλλο δέν ήθελα εις τον κόσμον είμῃ

Η Χαρίκλεια συναντῶσα τὴν Μαρίαν.

νά φανῇ ἡ ἀθωότης μου. Ὁ Θεός εἰσήκουσε τὴν δέησίν μου! Εὐλογητὸν λοιπὸν τὸ ὄνομα τοῦ Ὑψίστου!

Ἡ καλὴ Χαρίκλεια ἐκράτει ἐπὶ πολὺ τὴν Μαρίαν εἰς τὰς ἀγκάλας της, καὶ ἔκλαιον ὁμοῦ. Εἴτα δὲ ῥίψασα τὸ βλέμμα εἰς τὸν τάφον τοῦ Εὐλαμπίου, ἤνωσε τὰς χεῖρας καὶ μετὰ βαθυτάτης ἀνεδόησε συγκινήσεως.

— Ἀξιόλογε ἄνερ, σὺ, τὸν ὅποιον πάντες ἡγάπησαν καὶ ἐσεβάσθησαν διὰ τὰ προτερήματά σου καὶ διὰ τὴν ἀθωότητα τῆς καρδίας σου... σὺ, ὅστις πολλάκις μὲ ἐπεριποιήθης κατὰ τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν, καὶ ὡς τελευταῖον δῶρον κατὰ τὴν ἐπέτειον ἡμέραν τῆς γεννήσεώς μου μοὶ ἐπρόσφερες τὸ ὀλέθριον αὐτὸ κἀνίστρον, τὸ ὅποιον κεῖται ἐπὶ τοῦ τάφου σου, διατί δὲν ζῆς, ὥστε νὰ ἴδω τὸ εὐγενὲς πρόσωπόν σου καὶ γονυπετῆς νὰ σοῦ ζητήσω συγχώρησιν διὰ τὰ δεινὰ τὰ ὅποια σοὶ ἐπιφέραμεν; Ἀ! Θεέ μου! Διατί νὰ ἐπισπεύσωμεν τόσον εἰς τὴν κρίσιν μας, διατί νὰ μὴ δείξωμεν δισταγμὸν τινα καὶ ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ἀκεραιότητος καὶ τῆς εἰλικρινείας τοῦ καλοῦ τούτου ἀνθρώπου; Ναί, ναί, θὰ ἐζηβέθαια ἀκόμη εὐτυχὴς καὶ τιμώμενος παρὰ πάντων. Συγχώρησόν μας, ἀξιόλογε ἄνθρωπε, καὶ οἱ ὑπόσχομαι ἐδῶ τώρα ἐπ' ὀνόματι τῶν γονέων

μου νὰ ἀνταποδώσωμεν μὲ πολλὰς ἀμοιβὰς καὶ εὐεργεσίας εἰς τὴν κόρην σου Μαρίαν τὸ διπλάσιον τῶν συμφορῶν καὶ τῶν θλίψεων, τὰς ὁποίας εἰς αὐτὴν ἐπιφέραμεν. Ναί, ναί, συγχώρησόν μας... συγχώρησόν μας.

— Ποτὲ, ποτὲ, εὐγενῇ μου κυρία, ἀνεφώνησεν ἡ Μάρια, ὁ πατήρ μου δὲν ἐφύλαξε τὸ ἐλάχιστον πάθος, δὲν ἐμνησιμάκησε καθ' ὁμῶν. Κατὰ πάσαν δὲ πρωΐαν καὶ ἑσπέραν εἰς τὰς προσευχὰς μας συμπεριλαμβάνομεν καὶ τὸ ἰδικόν σας ὄνομα, καὶ διετηρήσαμεν ἀκολούθως τὴν συνήθειαν τὴν ὁποίαν εἰχομεν ὅτε ἡμεῖθα εἰς τὸ ὑποστατικόν σας. Ἠδὲ τότε, ναί, καὶ ἠυλόγησε τοὺς κυρίους του καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν του ὥραν.

— Μάρια, μοὶ εἶπε, μικρὸν τι πρὶν ἀφήσῃ τὴν γῆν ταύτην τοῦ κλαυθμῶνος· Μάρια, εἶμαί ὑπερβίβαιος ὅτι οἱ κύριοί μου μίαν ἡμέραν θὰ ἀναγνωρίσουν τὴν ἀθωότητά σου, καὶ θὰ σὲ ἀνακαλέσουν πάλιν πλησίον των. Θὰ εἶπῃς τότε καὶ εἰς τοὺς ἀξιοτίμους γονεῖς καὶ εἰς τὴν χαριτόβρυτον Χαρίκλειαν, τὴν ὁποίαν βρέφος οὖσαν πολλάκις ἔφερα εἰς τὰς χεῖράς μου, ὅτι ἀείποτε ἡ καρδιά μου μέχρι τοῦ θανάτου μου διετήρησεν ἀκραιφνῇ αἰσθήματα σεβασμοῦ, ἀγάπης, καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς αὐτούς. Αὐτὰ μὲ εἶπε, τὸ ὁμολογῶ ὑψηλῶς, κατὰ τὴν τελευταίαν του ὥραν.

Ἡ διήγησις δ' αὕτη τῆς Μαρίας πικρότερα ἀπέσπασε δάκρυα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς εὐγενοῦς νεάνιδος.

— Ἐλθέ, Μάρια μου, εἶπεν, ἃς καθήσωμεν ὁμοῦ ἐπὶ τοῦ λίθου τούτου, ἐκ τοῦ ὁποίου σὲ ἐσῆκωσα. Δὲν βαστάῃ ἡ καρδίᾳ μου νὰ ἀποσπασθῶ ἀπὸ τὸν τάφον τοῦ καλοῦ πατρός σου· ναι, τὸν θεωρῶ ὡς ἱερὸν βωμόν, εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ἐρχώμεθα ὁμοῦ, Μάρια μου, νὰ προσφέρωμεν τὰς σπονδὰς μου, καὶ τὴν ὥραν ταύτην μὲ φαίνεται ὅτι ἡ μακαρία αὐτοῦ ψυχὴ ἵσταται ἀνωθεν ἡμῶν καὶ μᾶς εὐλογεῖ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ'.

Πῶς ἡ Χαρίκλεια ἐρέθη εἰς τὸ κοιμητήριον.

— Ὁφθαλμοφανῶς ὁ Θεὸς σὲ προσατεύει, Μάρια μου, εἶπεν ἡ Χαρίκλεια, καὶ ἡ πρόνοια αὐτοῦ ὡς ἐκ θαύματος μὲ διεύθυνεν ἐδῶ πρὸς βοήθειάν σου, καὶ πρέπει νὰ σοὶ διηγηθῶ λεπτομερῶς τὸ πρᾶγμα διὰ νὰ ἴδῃς ὅτι δάκτυλος Θεοῦ ἐμφιλογώρησεν.

Ἀφότου ἀνεγνωρίσαμεν, φιλτάτη μου Μάρια, ὅτι ἦσο ἀθώα εἰς τὸ ἐγκλημα, τὸ ὁποῖον ἀδίκως σοὶ προσήψαμεν, μοῦ ἔφυγε παντάπασιν ἡ ἡσυχία, καὶ πολλάκις κατὰ τὴν νύκτα ἐξεσπαζόμενη, ἀναφέρουσα τὸ ὄνομά σου, καὶ ἐγειρομένη ἐκ τῆς κλίνης μου πικρὰ ἔχυνον δάκρυα. Οἱ γονεῖς μου δὲν ἔλειψαν νὰ σὲ ἀναζητήσουν πανταχοῦ, ἀλλ' ἀνωφελῶς.

Κατὰ πρόνοιαν βέβαια ὁ πατήρ μου παρέλαβε τινὰς τῶν συγγενῶν μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των καὶ ἐξήλθομεν εἰς περιήγησιν τῶν μερῶν τούτων. Τὸ ἑσπέρας ἡ μήτηρ μου μὲ τὰς λοιπὰς κυρίας ἐπρότειναν νὰ διασκεδάσουν μὲ τὰ χαρτία. Μὴ εὐαρεστουμένη ἐγὼ διόλου εἰς τὸ χαρτοπαίγιον, τὸ ὁποῖον ὄχι μόνον δὲν εὐρίσκω διασκεδαστικόν, ἀλλ' ἀπεναντίας μάλιστα καὶ ψυχικῶς καὶ σωματικῶς τὸ θεωρῶ ὡς βλαβερὸν καὶ ἐπιζήμιον εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἀπενωρίς παραλαβοῦσα τὴν θυγατέρα τοῦ δασοφύλακος ἐξήλθον εἰς τὸν περίπατον. Ὡραῖον δὲ καὶ τερπνὸν θέαμα παρίστα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου ὁ δῦων ἥλιος ὀπισθεν τῶν ὀρέων καὶ ἡ ἑσπέρα ἦτο δροσερὰ καὶ εὐάρεστος.

Σκοπὸν ἔχουσαι μετὰ τῆς συνοδοιπόρου μου νὰ περάσωμεν μέρος τῆς ἑσπέρας εἰς τὸν περίπατον, εἰσῆλθομεν καὶ εἰς τὸ χωρίον τοῦτο, εἰς τὸ τέλος τοῦ ὁποίου κεῖται ἡ ἐκκλησία καὶ τὸ

νεκροταφείον. Οἱ ἐπικηδεῖται λίθοι ἐφωτίζοντο ὑπὸ τῶν τελευταίων ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, καὶ ἐγὼ ἐνησοχολήθην εἰς τὴν παιδιόθεν κατέχουσάν με κλίσιν νὰ ἀναγινώσκω τὰς ἐπὶ τῶν τάφων ἐπιγραφάς· εὐλικρινές δὲ πολλάκις χύνω δάκρυον ὅταν βλέπω τὰ καλύπτοντα νέους καὶ νέας μνήματα, οἵτινες πρόωρα ἠρπάγησαν ὑπὸ τοῦ σκληροῦ θανάτου.

Ἄφοῦ ἀνέγνωσα τὰς πλείστας τῶν ἐπιγραφῶν, ἡ θυγάτηρ τοῦ δασοφύλακος μοι εἶπε.

— Τώρα νὰ σοὶ δείξω καὶ ὠραῖον καὶ ἱξοχον — τὸν τάφον πτωχοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος οὔτε μνημεῖον ἔχει, οὔτε ἐπιγραφὴν, τὸν ὁποῖον ὁμως ἡ θυγάτηρ του ὑπὸ εὐσεβοῦς φιλοστοργίας κενουμένη, ἐκόσμησε μὲ μεγάλην εὐφυλίαν καὶ χάριν. Κύτταξε ἐκεῖ κάτω, κυρία, βλέπεις τὴν ὠραίαν ἐκείνην τριανταφυλλίαν, καὶ τὸ ὠραῖον ἐκαῖνο κἀνιστρον; Εἶναι ὁ τάφος τοῦ γέροντος.

Ὡς ὑπὸ τινος προαισθήσεως ὠθουμένη ἔτρεξα ἀμέσως, καὶ πόσον ἐξεπλάγην ἀναγνωρίσασα τὸ κἀνιστρον, τὸ ὁποῖον κυρίως ἦτο πρόξενον τῆς συμφορᾶς· τὸ ἐξήτασα πλησιέστερα, καὶ ἦτο, ναί, αὐτό· τὰ ἀρχτικὰ γράμματα τοῦ ὀνόματός μου δὲν μοι ἀφιναν πλέον τὴν ἐλαχίστην περὶ τούτου ἀμφιβολίαν.

Ἐρώτησα τότε τὴν συνοδοιπόρον μου περὶ σοῦ

καὶ περὶ τοῦ πατρός σου, καὶ παρ' αὐτῆς ἔμαθον ὅτι κατοικεῖτε εἰς τὸ ὑποστατικόν καλοῦ τινος γεωργοῦ τοῦ χωρίου, ὅτι ὁ πατήρ σου ἐσχάτως ἀσθενήσας ἀπεβίωσε, καὶ πόσον σὺ λυπεῖσαι διὰ τὸν θάνατόν του. Ἐτρεξα δ' εὐθὺς εἰς τὸν ἱερέα τοῦ χωρίου, ὁ ὁποῖος ἤκουσα ὅτι εἶναι πολὺ καλὸς καὶ σὲ περιποιεῖται, καὶ αὐτὸς μοι ἐπεβαίωσε τὰ πάντα, καὶ μοι εἶπε πολλὰ καλὰ διὰ σέ. Ἦθελα νὰ σπεύσω εἰς τὸν οἶκον τοῦ γεωργοῦ, ἀλλ' ἡ νύξ εἶχε προχωρήσει· Τί νὰ κάμω; εἶπα εἰς τὸν ἱερέα, εἶναι πολὺ ἀργά, πρὸς τούτοις δὲ καὶ ἡμεῖς ἀναχωροῦμεν αὖριον πολλὰ πρωΐ.

Ὁ ἱερεὺς προσκαλέσας τότε τὸν ἐν τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ διατρίβοντα δημοδιδάσκαλον, τὸν παρεκάλεσε νὰ τρέξῃ ἀμέσως εἰς τὸ ὑποστατικόν τοῦ γεωργοῦ καὶ νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

— Τὴν ἀθλίαν ἐκείνην ξένην; εἶπεν ὁ δημοδιδάσκαλος, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπάγω νὰ τὴν ζητήσω εἰς τὸ ὑποστατικόν. Τώρα, τώρα ἐνῶ ἐδιόρθονα ἐκεῖ ἐπάνω τὸ ὠρολόγιον τῆς ἐκκλησίας, τὴν εἶδα ὅτι ἐπέρασιν ἀπὸ ἐκείνον τὸν ἀνήφορον, καὶ εἶναι ἐξάπαντος, εἰς τὸν τάφον τοῦ πατρός της καὶ τὸν κλαίει. Ἡ ταλαίπωρος! Ἄν δὲν πάθῃ τίποτε ἀπὸ τὴν λύπην της, καὶ δὲν ὑπάγῃ νὰ εὕρῃ τὸν πατέρα της τὸν ὁποῖον θρηνεῖς, βέβαια, βέβαια θὰ χάσῃ τὸ λογικόν της.

Ὁ ἱερεὺς ἠθέλησε νὰ με συνοδεύσῃ ἕως ἐδῶ, ἀλλ' ἐγὼ τὸν παρεκάλεσα νὰ με ἀφήσῃ νὰ ἔλθω μόνη νὰ σὲ εὕρω, διὰ νὰ σὲ ἐναγκαλισθῶ χωρὶς μάρτυρα καὶ νὰ ἀφίθῃ εἰς ὅλην τὴν διάχυσιν τῆς καρδίας μου. Ἐνταῦτ' οὖν τὸν παρεκάλεσα νὰ ὑπάγῃ εἰς τοὺς γονεῖς μου καὶ νὰ τοὺς ἐκβάλῃ ἀπὸ πᾶσαν ἀνησυχίαν περὶ ἐμοῦ, λέγων ποῦ εὐρίσκομαι αὐτὴν τὴν ὥραν.

Ἰδοὺ, φιλιτάτη μου Μαρία, πῶς εὐρέθην ἐδῶ. Αὐτὸ τὸ κάνιστρον ἦτο ἡ αἰτία τοῦ ὀλέθρου σας, αὐτὸ πάλιν ὁ Θεὸς ἠυδόκησε νὰ μᾶς συνενώσῃ ἐκ νέου ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ πατρὸς σου. Ἀνεξερεύνητοι τινόντι αἱ βουλαι τοῦ Κυρίου!

—Ναί, εἶπεν ἡ Μαρία, συνενοῦσα τὰς χεῖρας καὶ ἀνατείνουσα πρὸς τὸν οὐρανὸν βλέμμα πλη-
ρες εὐγνωμοσύνης, ὁ Θεὸς ἐπραξε ταῦτα πάντα, κατανυχθεὶς ἀπὸ τὰ δάκρυα καὶ τὰ δεινά μου. Ναί, ναί! Πόσον καλὸς, πόσον εὐμενὴς εἶναι εἰς ἐμὲ, πόσον μὲ ἀγαπᾷ. Λέγουν ὅτι δὲν στέλλει πλέον τοὺς ἀγγέλους τοῦ πρὸς βοήθειαν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐγὼ πάλιν ἐξ ἰδίας μου πείρας λέγω ὅτι στέλλει ἀκόμη ἀγγέλους εἰς τοὺς δυστυχεῖς, στέλλει ψυχὰς ἐκλεκτάς, ψυχὰς, πλήρεις φιλανθρωπίας καὶ εὐσπλαγχνίας, μεγάλας καὶ εὐγενεῖς, ὥς εἶναι ἡ δεσποσύνη Χαρίκλεια. Ναί, ὁ Θεὸς διευθύνει τὰ βήματά των καὶ τοὺς ὁδηγεῖ

ὅπου ἡ παρουσία των πρόκειται νὰ ἐπιφέρῃ τὴν παρηγορίαν καὶ τὴν ἐλπίδα ὡς ἄγγελος.

Ἡ Χαρίκλεια διακόψασα τὴν ὀρφανὴν·

—Μοὶ μένει ἀκόμη νὰ σοὶ εἰπῶ, φιλιτάτη μου Μαρία, τί καθ' ἅπασαν αὐτὴν τὴν διήγησιν με φέρει εἰς θαυμασμόν καὶ μοὶ ἐμπνέει βαθύτατον σέβας εἰς τὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ, ὅστις δι' ἀοράτου καὶ δι' ἀκατανοήτου νήματος ὁδηγεῖ καὶ διευθύνει τὰ διαβήματά μας.

Ἡ Αἰκατερίνα, ὁ μεγαλύτερος βέβαια ἐχθρὸς τὸν ὁποῖον εἶχες, δὲν γνωρίζεις πόσον ἀγῶνα κατέβαλε διὰ νὰ με κάμῃ νὰ ἐκβάλω ἀπὸ τὸν νοῦν μου, ἀπὸ τὴν καρδίαν μου τὴν μνήμην σου, διὰ νὰ διατηρῇ ἐκείνη καλῆτερα τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν ἀπαρχῆς κατεῖχε πλησίον μου. Πᾶν δ' ἐπὶ τούτῳ βδελυρὸν καὶ ἀπαίσιον μέσον ἐφεῖρε διὰ νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὸν σκοπὸν τῆς, καί, νὰ σὲ τό εἰπῶ, φιλιτάτη μου, ὁ μιὰρὸς σκοπὸς τῆς ἐφαίνετο ὅτι ἐπετύγγανε, καὶ ὁμως ἀκριβῶς τὰ ψεύδη καὶ ἡ καχία τῆς, ὥς θὰ ἴδῃς ἀκολούθως, τὴν ἔκαμαν νὰ χάσῃ ἅπασαν τὴν εὐνοϊάν μας καὶ τὴν θέσιν τῆς.

Ἡθέλησε διὰ παντός νὰ σὲ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ ἐμὲ, καὶ θριαμβεύουσα ἤδη διότι ἐβλίπε τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ δόλου τῆς, ἐρρίψε καταφρονητικῶς τὸ κάνιστρον εἰς τοὺς πόδας σου, ἀγνοοῦσα ἡ τὰ-

λαινα ὅτι αὐτὸ τοῦτο ἤθελε μοὶ χρησιμεύσει ὡς μέσον νὰ σὲ ἀνακαλύψω. Τωόντι, τωόντι, ὅσοι ρίπτουν τὰ θάρρη καὶ τὴν πεποίθησίν των εἰς τὸν Θεὸν δὲν ἔχουν νὰ φοβηθῶσι τίποτε ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς των. Οἱ κακοὶ σκάπτουν λάκκον διὰ τοὺς ἄλλους, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐμπίπτουν οἱ ἴδιοι ἐντὸς αὐτοῦ

Καὶ τώρα εἶπέ με, φίλη, ἐξηκολούθησε λέγουσα ἡ Χαρίκλεια, τί σὲ ἤλθε τόσον ἄργα νὰ ἐπισκεφθῇς τὸν τάφον τοῦ πατρός σου, καὶ πόθεν προήρχοντο αὐτὰ τὰ μεγάλα σου δάκρυα τὰ ὅποια πρό ὀλίγου ἔχυνες;

Ἡ Μαρία διηγηθεῖσα εἰς τὴν Χαρίκλειαν διὰ τίνος βαναύσου καὶ ἀπανθρώπου τρόπου ἀπεδιώχθη ἐκ τοῦ ὑποστατικοῦ τοῦ γεωργοῦ, συνεκίνησεν αὐτὴν ἐπὶ μᾶλλον.

—Ναί, ναί, ἀνεφώνησεν ἡ Χαρίκλεια, ὁ Θεὸς κῦδόκησε νὰ ἔλθω ἐδῶ καθ' ἣν ὥραν εὕρισκεις εἰς μεγίστην ἀπορίαν καὶ ἀμηχανίαν καὶ ἐξήτεις διὰ πικρῶν δακρύων καὶ δεήσεων νὰ σοὶ πέμψῃ τὴν ἐξ ὕψους βοήθειάν του. Βλέπεις λοιπὸν ἐναργέστατα ὅτι ὁ Θεὸς στρέφει πρὸς τὸ καλὸν ἡμῶν τὸ κακὸν τὸ ὅποion θέλουν νὰ μᾶς κόμνουν οἱ μαγαλῆτερον ἐχθροὶ μας. Ἡ κακὴ ἐκείνη γεωργὸς σὲ ἐδίωξεν ἀπὸ τὸν οἶκόν της διὰ νὰ σὲ καταστρέψῃ, νὰ ἐπιφέρῃ τὸν παντελῆ ὀλεθρὸν σου,

καὶ ἀπεναντίας σὲ ἔρριψεν εἰς τὰς ἰδικὰς μου ἀγκάλας καὶ τὰς τῶν γονέων μου, οἵτινες τὴν ὥραν ταύτην σὲ περιμένουν, καὶ οἵτινες θὰ φροντίσουν διὰ τὴν εὐτυχίαν σου καλῆτερα καὶ ἀπὸ τὴν ἰδίαν των κόρην.

Ἀλλὰ καὶρός νὰ ἀναχωρήσωμεν, καὶ βέβαια οἱ γονεῖς μου θὰ ἀνησυχοῦν τώρα. Ἐλθε λοιπὸν, Μαρία μου. Εἰς τὸ ἐξῆς θὰ εἴμεθα ὁμοῦ πλέον, καὶ αὔριον τὸ πρῶτ' ἀναχωροῦμεν διὰ τὸν οἶκόν μας.

Ἡ Μαρία φανταζομένη ὅτι πιθανῶς δὲν ἐμελλε νὰ ἐπαναλθῇ τὸν προσφιλεῖν τάφον τοῦ πατρός της, δυσκόλως ἠδύνατο νὰ ἀποσπασθῇ ἐκεῖθεν, καὶ μετὰ σπαραξικαρδίου κραυγῆς τὸν ἀπεχαιρέτησε.

—Σπεῦσον, σπεῦσον, καλὴ μου Μαρία, τῇ εἶπεν ἡ Χαρίκλεια· λάβε μαζὶ σου καὶ αὐτὸ τὸ κάμιστρον πρὸς παρήγορον ἀνάμνησιν τοῦ ἀξιολόγου πατρός σου. Ἀντὶ τοῦ ωραίου, ἀλλ' ἀσθενοῦς τούτου δείγματος τῆς οὐκίας σου εὐσεβείας, θὰ τῷ ἀνεγείρωμεν μόνιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς μνημεῖον, ἐκ τοῦ ὁποῖου θὰ εὐαρεστηθῇς τὰ μέγιστα. Ἐλθε λοιπὸν, καὶ δὲν διστάζω ὅτι εἶσαι ἀνυπόμονος καὶ σὺ νὰ μάθῃς τὴν ἱστορίαν τοῦ δακτυλιδίου. Θὰ σὲ τὴν διηγηθῶ δὲ ἐνῶ βαδίζομεν καθ' ὁδόν.

Ἡ σελήνη ἀνυψωθείσα ἤδη ἐφώτιζε διὰ τοῦ

ἀργυροῦ φωτός της τὴν πορείαν τῶν δύο νεανίδων, αἵτινες προΐβαινον ἀγκαλοχρατούμεναι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ΄.

Τὸ ἀνενριθεῖν δακτυλιδίων.

Σιωπηλαὶ αἱ δύο νεάνιδες προσήρχοντο ὡς δύο ἐπουράνια Χερουβείμ, εἰς ἰδίους ἐκάστη παραδομένη συλλογισμούς· ἀλλ' ἡ Χαρίκλεια τὴν σιωπὴν διακόψασα·

—Νὰ σοὶ διηγηθῶ τώρα, εἶπε, φιλότατη μου, τὴν ἱστορίαν τοῦ δακτυλιδίου.

Πέρυσι βαρὺς ἦτο ὁ χειμὼν καὶ κατὰ τινα νύκτα μεγάλη ἐνέσκηψε καταιγίς. Γνωρίζεις δὲ τὴν ὑψηλὴν ἀπιδίαν εἰς τὸν οἶκόν μας, ἡ ὁποία ἐγήρασε πολὺ καὶ δὲν ἔχαμε σχεδὸν καρπὸν πλέον. Τόσον δ' ἐκλονίσθη ἀπὸ τὴν θύελλαν καὶ τὴν καταιγίδα τῆς νυκτός ἐκείνης, ὥστε πᾶσαν στιγμὴν ἐπαπηλεῖτο ἡ πτώσις της. Ὁ πατὴρ μου διέταξε νὰ τὴν κόψωσιν.

Οἱ γονεῖς μου, οἱ δύο μικρότεροι ἀδελφοὶ καὶ πάντες οἱ ἄλλοι οἱ ἐν τῷ οἴκῳ, μικροὶ καὶ μεγά-

λοι, παρευρέθησαν εἰς τὴν ἐγχείρισιν ταύτην τοῦ δένδρου, ἧτις ἐμελλε νὰ γίνῃ μετὰ μεγάλης προσοχῆς, ἐπὶ φόβῳ μὴ διὰ τῆς πτώσεώς του ἐπιφέρῃ βλάβην τινὰ καὶ εἰς τὰ ἄλλα δένδρα.

Ἡ γραῖα ἀπιδία ἔπασε μετὰ μεγάλου πατάγου καὶ χρότου, καὶ οἱ δύο νεώτεροι ἀδελφοί μου ἔτρεξαν ἀμέσως εἰς τὴν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ δένδρου εὐρισκομένην φωλεάν κίχλης, τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ ἐπωφθαλμίων.

—Ἄ! Τί εἶναι τοῦτο; ἀνεφώνησεν ὁ Γεώργιος, κύτταξε, κύτταξε, Δημήτριε, τί εἶναι αὐτὸ τὸ ὅποῖον λάμπει μὲ τόσην λάμψιν ἀνάμεσα εἰς τὰ κλαδία, εἰς τὰ ὁποῖα σχηματίζεται ἡ φωλεά!

—Νομίζει κανεὶς ὅτι εἶναι χρυσίον καὶ ἀδάμαντες, ἀπεκρίθη ὁ Δημήτριος.

Προσελθοῦσα δὲ τότε μετὰ μεγάλης περιεργείας καὶ ἡ Αἰκατερίνα, ἐβόρηξε δυνατὴν κραυγὴν, λέγουσα·

Ἄ! Χριστέ μου! Εἶναι τὸ δακτυλίδιον! Καὶ θανατηφόρος ὡχρότης ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν της.

Οἱ δὲ παῖδες λαβόντες τὸ δακτυλίδιον, ἔφεραν αὐτὸ εἰς τὴν μητέρα των μετὰ μεγάλων κραυγῶν χαρᾶς καὶ ἀλαλαγμοῦ.

—Ναί, ναί, αὐτὸ εἶναι, ἀνέκραξεν ἡ μήτηρ.

Ἄ! ἐνάρετε Εὐλάμπιε, καὶ σὺ, δυστυχὴς Μαρία, πόσον σὰς ἠδίκησαμεν! Χαίρω βέβαια διότι ἡμεῖς

τὸ δακτυλίδιον, χιλιάκις ὁμῶς ἐπρωτίμων νὰ ἐπαναεὐρώ τὸν καλὸν κηπουρὸν καὶ τὴν θυγατέρα του. Μὲ μεγάλην δ' εὐχαρίστησιν ἐδίδα αὐτὸ τὸ δακτυλίδιον διὰ νὰ ἐπανορθώσω τὸ κακὸν τὸ ὁποῖον τοὺς ἐκάμαμεν.

— Ἀλλὰ πῶς, πῶς, ἡρώτησα ἐγὼ, τὸ δακτυλίδιον νὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν φωλεάν των πτηνῶν εἰς τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν τοῦ δένδρου; Τοῦτο μὲ φαίνεται πολὺ παράξενον τῇ ἀληθείᾳ!

— Πολὺ εὐκόλον εἶναι νὰ τὸ καταλάβωμεν, εἶπεν ὁ γέρον κληγὸς Ἀντώνιος, ὁ ὁποῖος ἀνεσκίρτα καὶ ἐκλαίεν ἀπὸ τὴν χαρὰν του, διότι ἐβλεπε τὴν ἀθωότητά σας. Βέβαια, βέβαια, ὁ γέρον Εὐλάμπιος καὶ ἡ κόρη του Μαρία δὲν ἤδύναντο νὰ κρύβουν αὐτὸ τὸ δακτυλίδιον εἰς τὴν φωλεάν τῆς κίχλης. Τὸ δένδρον εἶναι πολὺ ὑψηλὸν καὶ πῶς νὰ ἀναβοῦν εἰς τὴν κορυφὴν του; Πρὸς τοῦτοις δὲ καὶ ὅ,τι κακὸν νὰ βάλῃ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ταλαίπωρος Μαρία ἐφυλακίσθη, καθὼς καὶ ὁ πατήρ της, ἀμέσως ὅταν ἐκβῆκεν ἀπὸ τὸν οἶκον, ὥστε ποῦ θὰ εὕρισκον καιρὸν νὰ ἐλθουν ὀπίσω καὶ νὰ ἀναβοῦν τόσον ὑψηλὰ εἰς τὸ δένδρον καὶ νὰ κρύβουν τὸ δακτυλίδιον;

Ἴδου λοιπὸν πῶς ἔχει τὸ πρᾶγμα!

Αὐτὰ τὰ σῶλια πτηνὰ, αἱ κίχλαι, αἱ ὁποῖαι κατασκευάζουν τὰς φωλεὰς των εἰς τὰς κορυφὰς

τῶν δένδρων, ἐπραξαν τὴν κλοπὴν. Δὲν πιστεύετε πόσον μεγάλον πάθος ἔχουν δι' ὅ,τι λάμπει, καὶ πόσον μανιωδῶς ζητοῦν νὰ μεταφέρουν εἰς τὴν φωλεάν των ὅ,τι λάγῃ εἰς αὐτὰ ἐκ τοῦ εἴδους τούτου. Πιθανὸν δὲ, ἢ καλῆτερα νὰ εἶπω, βεβαιότατον εἶναι κἀνὲν ἀπὸ αὐτὰ τὰ πτηνὰ νὰ ἤρπασε τὸ δακτυλίδιον καὶ νὰ τὸ μετέφερεν εἰς τὸ ὑψηλὸν αὐτὸ δένδρον, καὶ κρῖμα μόνον νὰ γηράσω εἰς τὴν τέχνην τοῦ κυνηγοῦ καὶ νὰ μὴ τὸ φαντασθῶ ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ οὕτω. Βέβαια, βέβαια ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ στείλῃ σκληρὰν δοκιμασίαν εἰς τὸν παλαιὸν φίλον μου, τὸν Εὐλάμπιον, καὶ τὴν δυστυχῆ κόρην του, τὴν Μαρίαν.

— Πολλὰ καλὰ τὸ ἐαυτολογίσθης, κυνηγέ Ἀντώνιε, εἶπεν ἡ μήτηρ μου. Τώρα καὶ ἐγὼ ἀρχίζω νὰ τὸ ἐννοῶ. Ἐνθυμοῦμαι, ἐνθυμοῦμαι ὅτι συχνάκις ἐβλεπα αὐτὰ τὰ πτηνὰ νὰ πετοῦν ἀπὸ τὸ δένδρον εἰς τὸ παράθυρόν μου, τὸ ὁποῖον καὶ ἦτο τῶνόντι ἀνοιχτόν τὴν ἡμέραν ὅταν ἐγάρθῃ τὸ δακτυλίδιον. Ἡ τράπεζα ἐπὶ τῆς ὁποίας τὸ εἶχα βάλει ἦτο ἐμπρὸς εἰς τὸ παράθυρον ὅταν ἐκβῆκα ἀπὸ τὸν κοιτῶνά μου ἐκλείσσει τὴν θύραν καὶ ἐπέραςα προσωρινῶς εἰς τὸ ἄλλο δωμάτιον. Βέβαια, βέβαια κἀμμία ἀπὸ αὐτὰς τὰς κίχλας μὲ τὰ διαπεραστικά των ὀμμάτια παρετήρησε τὸ δακτυλίδιον ἀπεπάνω ἀπὸ τὸ δένδρον καὶ

τὸ μετέφερε μετ' ὁρμήν της εἰς τὴν φωλεάν της.

Ὁ πατήρ μου ἐγένεν ἄλλος ἐξ ἄλλου ἀπὸ τὴν ἀγανάκτησίν του, ὅταν εἶδε τὴν ἀθωότητά σας. Πόσον περίλυπος εἶναι ἡ ψυχὴ μου, εἶπε, διὰ τὰ βάσανα τὰ ὅποια τόσον ἀδίκως ὑπέφεραν, καὶ ἄλλην παρηγορίαν δὲν εὐρίσκω εἰμὴ ὅτι ἔχομεν ἐλευθέραν τὴν συνειδήσιν μας ὅτι δὲν ἐγιναν ὅλα αὐτὰ ἐξ οἰκείας μας προαιρέσεως, ἀλλὰ προήλθον ἐξ ἀγνοίας μας, ἢ μάλλον ἐξ ἀπρονοησίας μας. Δὲν θὰ ἡσυχάσω ὁμῶς διόλου, καὶ πόσῃν εὐχαρίστησιν θὰ δοκιμάσω ἂν δυνηθῶ νὰ τοὺς ἐπαναεύρω, νὰ ἀποδώσω εἰς αὐτοὺς τὴν τιμὴν των καὶ νὰ τοὺς ἱκανοποιήσω.

Ἐνῶ δὲ ὅλοι εἴχομεν μεγάλην χαρὰν τὴν ὥραν ἐκείνην, μόνη ἡ Αἰκατερίνα ἴστατο μετ' ἡττωμένον πρόσωπον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐφαίνετο ἡ ταραχὴ τὴν ὁποίαν ἡσθάνετο ἀπὸ τὸν ἐλεγχον τῆς ἐνόχου συνειδήσεώς της. Στραφείς δὲ πρὸς αὐτὴν ὁ πατήρ μου.

— Δόλιε ὄφι, τῇ εἶπε, πῶς νὰ πλάσῃς τοσαῦτα ψεύδη ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν κυρίων σου καὶ νὰ μᾶς κάμῃς νὰ πράξωμεν τοιαύτην παρανομίαν! Πῶς ἡ βέβηλος καρδίᾳ σου νὰ καταντήσῃ εἰς τόσῃν οὐτιδανότητα, ὥστε νὰ ἐπιφέρῃς τοιαύτας συμφορὰς ἐπὶ κεφαλῇς ἐκείνου τοῦ γέροντος καὶ τῆς ἀθώας θυγατρὸς τοῦ;

— Προσκαλέσατε ἀμέσως τοὺς κλητῆρας, ἐπρόσθεσεν ὁ πατήρ μου εἰς τοὺς περὶ αὐτόν, ὅ,τι ἔκαμες, πρέπει καὶ σὺ νὰ πάθῃς.

Συλλάβετε, εἶπεν, εἰς δύο ἐξ αὐτῶν ἐλθόντας, τὴν ἀθλίαν αὐτὴν, καὶ ἀπαγάγετέ την εἰς τὴν φυλακὴν· πρέπει, ναί, πρέπει νὰ ὑποστῇ ὅλα τὰ δεινὰ, τὰ ὅποια ἐπέφερον εἰς τὴν δυστυχὴ ἐκείνην νέαν· νὰ συναχθοῦν δὲ καὶ ὅλα της τὰ πράγματα καὶ ὅσα χρήματα ἔχει διὰ νὰ δοθοῦν μίαν ἡμέραν πρὸς ἀποζημίωσιν εἰς ἐκείνους, εἰς τοὺς ὁποίους ἐγένεν ἀφορμὴ νὰ στέρηθῶσι τὰ ἰδικά των.

Πρώτην φορὰν εἶδα τὸν πατέρα μου τόσον παρωγισμένον· καὶ πάντες δὲ οἱ περιεστῶτες βλέποντες τὴν Αἰκατερίναν συρομένην ὑπὸ τῶν κλητῆρων εἰς τὴν φυλακὴν.

— Πρέπει, πρέπει νὰ τιμωρηθῇ ἡ ἀθλία, ἔλεγον, βέβαια, βέβαια, ὁποῖος σκάπτει τὸν λάκκον τοῦ ἄλλου, πίπτει ὁ ἴδιος εἰς αὐτόν.

— Ἐξεύρετε, ἐξεύρετε, εἶπεν ἄλλη τις ὑπηρέτρια πρὸς τὰς ὁμοδόλους της, τί τὴν ἔκαμε νὰ φερθῇ κατ' αὐτόν τὸν τρόπον; Ἐθύμωσε πολὺ διατὶ ἡ κυρία μας νὰ χαρίσῃ τὸ ὥραϊόν ἐκεῖνο φόρεμα εἰς τὴν Μαρίαν, καὶ διὰ τοῦτο ἐπλάσεν αὐτὸ τὸ ψεῦμα ὅτι τὴν εἶδεν ὅτι ἐκράτει τὸ δακτυλίδιον ἐνῶ κατέβαινε τὴν κλίμακα· καὶ ἀφοῦ μίαν φορὰν τὸ ἐκβάλει ἀπὸ τὸ στόμα της, δὲν ἦτο

πλέον τρόπος νὰ τὸ λάβῃ ὀπίσω. Τὸ ψεῦδος εἶναι τοῦ διαδόλου, καὶ ὁποῖος τὸ μεταχειρίζεται λαμβάνει πλέον τὴν σφραγίδα ἐκείνου καὶ γίνεται ἰδικὸς του.

Ὁ δ' ἀμαξηλάτης φέρων εἰσέτι εἰς τοὺς ὤμους τὸν πέλεκυν διὰ τοῦ ὁποῖου ἐκοψε τὸν δένδρον.

— Πρέπει νὰ ἐλπίζωμεν, εἶπεν, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς θὰ διορθωθῇ, εἰδὲ μὴ θὰ εὕρῃ τῶν παθῶν τῆς τὸν τάραχον.

«Πᾶν δένδρον, ἐπρόσθεσε, τὸ ὁποῖον δὲν κάμνει καλὸν καρπὸν, κόπτεται καὶ εἰς τὸ πῦρ ρίπτεται.»

Ἄμα δ' ὅτε, Μαρία μου, ἐπρόσθεσαν ἡ νεᾶνις; διεδόθη ἡ φήμη ὅτι εὗρέθη τὸ δακτυλίδιον, σωρηδὸν ἔτρεξαν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη, ἐξετάζοντες πῶς ἔχει τὸ πρᾶγμα, καὶ εἰλικρινῇ χύνοντες δάκρυα πρὸς ἀνάμνησιν σου.

— Ἄδικα, ἄδικα! ἔλεγον, ἔπαθε τόσα ἡ ταλαίπωρος ἐκείνη νέα! Πόσον λανθάνονται οἱ ἄνθρωποι εἰς τὰς κρίσεις των, καὶ μόνος ὁ Θεὸς εἶναι ὁ ἀλάνθαστος δικαστής!

Ἴδου, φιλτάτη μου Μαρία, πῶς εὗρέθη τὸ δακτυλίδιον!

Καὶ οὕτω συνομιλοῦσαι ἡ Χαρίκλεια καὶ ἡ ὀρφανὴ ἐφθασαν εἰς τὴν θύραν τοῦ οἴκου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'.

Εἰργινῆς ἐποδοχὴ τῆς Μαρίας.

Ὁ πατὴρ τῆς Χαρίκλειας μετὰ τῆς συζύγου καὶ τῶν φίλων του ἐκάθηντο εἰς μεγαλοπρεπῆ θάλαμον τῆς πλησιοχώρου πόλεως, ἐπαναλαμβάνοντες καὶ οὗτοι τὴν ἱστορίαν τοῦ δακτυλιδίου, καὶ χαίροντες μὲν διὰ τὴν εὕρεσιν τῆς Μαρίας, συλλυπούμενοι δ' αὐτὴν διὰ τὸν θάνατον τοῦ χρηστοῦ καὶ ἐναρέτου πατρὸς τῆς. Τοσοῦτον δὲ ζωηρῶς ὁ καλὸς ἱερεὺς ἐξέφρασεν εἰς αὐτοὺς τὰ περὶ τὸν εὐσεβεῆ γέροντα καὶ τὴν θυγατέρα του, ἀναφέρων πόσον ἀφ' ἐνὸς ἐκεῖνοσ' διατῆρει σέβας καὶ ἀγάπην εἰς τοὺς ἀρχαίους δεσπότας του, καὶ πόσῃ ἡ Μαρία εἶχεν ἀφοσίωσιν εἰς τὸν πατέρα τῆς, ὥστε συνεχίνας πάντας μέχρι δακρύων, πρὸ πάντων δὲ τὴν μητέρα τῆς Χαρίκλειας, ἣτις καὶ μετὰ παλμῶν καρδίας περιέμενε τὴν ἐλευσίν τῆς.

Καὶ ἰδοὺ ἡ Χαρίκλεια παρουσιάζεται εἰς τὴν αἴθουσαν, διὰ τῆς μιᾶς μὲν χαιρὸς κρατοῦσα τὴν κόρην τοῦ Εὐλαμπίου, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας τὸ κάναιστρον, πάντες δ' ἡγέρθησαν πρὸς ὑποδοχὴν αὐτῶν, ἐγκαρδίως συγχαίροντες τὴν Μαρίαν.

— Ταλαίπωρος νέα! εἶπε πρῶτος ὁ πατήρ τῆς Χαρικλείας, διὰ τῆς χειρὸς λαμβάνων αὐτὴν πόσον ὠχρὰ καὶ καταπεπονημένη φαίνεσαι! Ἡμεῖς ὁμῶς, ἡμεῖς ἀπὸ ἀπρονοησίαν μας εἴμεθα ἡ μόνη αἰτία, ὥστε αἱ παρειαὶ σου νὰ χάσῃσι τὸ χρῶμά των καὶ ἡ θλίψις πρόωρα νὰ ἐντυπωθῇ ἐπὶ τοῦ νεαροῦ μετώπου σου! Συγχώρησόν μας, καὶ μὴ διατάζης ὅτι θὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἐπαναφέρωμεν ἐπὶ τοῦ προσώπου σου τὰ χρώματα τὰ ὁποῖα ἔχασες. Ὁ μέγας κήπος καὶ ὁ ἀμπελῶν, Μαρία, τὰ ὁποῖα ὁ πατήρ σου ἐνέμετο ἐπὶ μισθώσει μετὰ τοῦ οἴκου καὶ τῶν περὶ αὐτόν, εἰς τὸ ἐξῆς εἶναι ἰδιοκτησία σου, καὶ ἡ Χαρίκλεια θὰ σοὶ ἐγχειρίσῃ τὸ περὶ τούτου τακτικὸν συμβόλαιον.

— Ἐλθὲ καὶ εἰς τὰς ἰδικὰς μου ἀγκάλας, Μαρία μου, εἶπεν ἡ εὐγενὴς μήτηρ τῆς Χαρικλείας, φιλοστόργως περιπτυσσομένη αὐτήν.

Καὶ ἐκβάλλουσα ἀπὸ τοῦ δακτύλου τῆς τὸ δακτυλίδιον — τὸ πρόξενον τῶν τηλικούτων συμφορῶν τῆς νεάνιδος.

— Φιλτάτη μου κόρη, εἶπεν εἰς τὴν νέαν ὀρφανήν, ἡ ἀθωότης καὶ ἡ ἀρετὴ σου ὁμολογῶ ὅτι εἶναι πολὺ τιμαλφέστερα κειμήλια παρὰ τὸν λαμπρὸν τοῦτον ἀδάμαντα· εἶσαι λοιπὸν πλουσία ἀπὸ πολυτιμοτέρους θησαυροὺς, καὶ ὁμῶς μὴ κατα-

φρονήσης καὶ τὸν λίθον τοῦτον, καὶ δέχθητι αὐτὸν ὡς ἱκανοποιήσιν τρόπον τινὰ διὰ τὴν ἀδικίαν τὴν ὁποίαν ὑπέστης, καὶ ὡς δεῖγμα μητρικῆς φιλοστοργίας πρὸς σέ.

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἔβαλε τὸ δακτυλίδιον εἰς τὸν δάκτυλον τῆς νεάνιδος.

Πικρὰ ἄχρι τοῦδε ἔχυσε δάκρυα ἡ νεάνις, ἄλλου ὁμῶς εἰδους δάκρυα ἔρρεον νῦν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς. Ἐκπληκτος διαμένουσα ἐπὶ τῇ τοσαύτῃ εὐτυχίᾳ τῆς δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὴν συγκίνησιν τῆς καρδίας τῆς — ἥτις ἦτο ὡς βάρος δυσβάστακτον εἰς αὐτήν, οὐδ' ἀπλὴν λέξιν ἐξέβαλεν ἀπὸ τοῦ στόματός τῆς, ἔκλαιε δὲ μόνον, καὶ ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἠθελε νὰ δεχθῇ τὸ προσφερόμενον δῶρον.

— Λάμβανε, λάμβανε πάντοτε, τέκνον μου, τὰ δῶρα τὰ ὁποῖα σοὶ προσφέρονται, εἶπέ τις τῶν παρακαθημένων. Ὁ Θεὸς τοὺς ἐχάρισε πλοῦτη, διότι ἐγνώριζεν ὅτι ἔχουν εὐγενῆ καρδίαν καὶ θὰ χάμουν καλὴν χρῆσιν αὐτῶν.

— Μὲ συγχωρεῖς, κύριε, εἶπεν ἡ μήτηρ τῆς Χαρικλείας, γενναιότης δὲν ὑπάρχει κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, ἀλλ' εἶναι ἀμοιβή, ἀποζημίωσις, διότι ἐφέρθημεν τόσον ἀδίκως εἰς τὴν καλὴν αὐτὴν νέαν.

Τὸ δακτυλίδιον ἐκβαλοῦσα ἐκ τοῦ δακτύλου

της καὶ κρατοῦσα εἰς τὴν τρέμουσαν αὐτῆς χεῖρα ἡ ἀπλὴ καὶ μετριόφρων νεανίς, καὶ περὶ τοῦ πρακτέου ἀποροῦσα, ἱστρεῖσε τοὺς ὠραίους αὐτῆς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν ἱερέα, ὥσαναί ἐρωτῶσα αὐτὸν τί ὤφριτε νὰ πράξη.

— Ναί, Μαρία, πρέπει νὰ τὸ δεχθῇς αὐτὸ τὸ δακτυλίδιον. Ἀφοῦ σοὶ τὸ ἐχάρισαν, δὲν εἶναι βέβαια τῆς ἀξιοπρεπείας των νὰ τὸ λάβουν ὀπίσω. Ἀπὸ τὸ σημερινὸν δὲ παράδειγμα ὀφθαλμοφανῶς πάντας βλέπομεν ὅτι ὅσον βάσιμος καὶ ἂν μᾶς παρουσιάζεται ὑποψία περὶ τινος πράγματος, πολλάκις ἀπατώμεθα εἰς τὰς κρίσεις μας· τότε δὲ διὰ τῆς γενναιότητός των αἱ εὐγενεῖς ψυχαὶ σπεύδουν νὰ ἐπανορθώσωσι τὸ λάθος εἰς τὸ ὁποῖον ὡς ἄνθρωποι ἔπεσον· εἰς σὲ δὲ, τέκνον μου, κατὰ γράμμα βλέπομεν ἐκπληρούμενον τὸ θεῖον ἐκεῖνο λόγιον· «Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου ἵνα εὖ σοι γένηται.» Ἴδου ὁ Θεὸς φωτίζει τὰς εὐγενεῖς αὐτὰς ψυχὰς νὰ σὲ ἀνταμείψωσι γενναίως διὰ τὴν μεγάλην ἀφοσίωσιν καὶ τὴν εὐσεβεῖ φιλοστοργίαν τὴν ὁποίαν ἔδειξες εἰς τὸν πατέρα σου. Λάβε λοιπὸν εὐχαρίστως τὰ δῶρά των, καὶ ὡς σὲ εἶδομεν ἕως τῶρα φιλόστοργον καὶ καρτερικὴν εἰς τὰς συμφοράς σου, οὕτω καὶ εἰς τὸ ἐξῆς προσπάθει νὰ φαίνῃσαι ἐπίσης μετριόφρων, ἐνταύτῳ δὲ καὶ εὐγνώμων εἰς τε

τὸν Θεόν, τὸν δοτῆρα παντός ἀγαθοῦ, καὶ εἰς τοὺς φιланθρώπους εὐεργέτας σου.

Ἡ Μαρία ἐκράτησε τὸ δακτυλίδιον μετὰ δακρύων εὐγνωμοσύνης, ἀλλ' οὐδ' ἐλαχίστην λέξιν ἠδυνήθη νὰ ἐκβάλῃ ἀπὸ τῶν χειλέων της.

Ἡ δὲ καλὴ Χαρίκλεια κρατοῦσα ἄνὰ χεῖρας τὸ κἀνιστρον, ἵστατο πλησίον τῆς Μαρίας, ζωηροτάτην αἰσθανομένη χαρὰν, διότι ἐβλεπε τοὺς γονεῖς της οὕτως εὐγενῶς πρὸς αὐτὴν φερομένους.

Ναί! Εἰς τὰ βλέμματα τῆς Χαρίκλειας ἐφαίνετο ἐξωγραφημένη ἡ ἀγαθὴ αὐτῆς ψυχὴ καὶ ἅπασα ἡ ἀγάπη τὴν ὁποίαν ἠσθάνετο πρὸς τὴν Μαρίαν· ὁ δ' ἱερεὺς, ὅστις πολλάκις παρετήρησε πόσον οἱ νέοι κακῶς βλέπουσι καὶ δυσαριστοῦνται διὰ τὴν πρὸς τὰ ξένα τέκνα ἀγάπην καὶ τὰς περιποιήσεις τῶν γονέων των, συνεκινήθη τὰ μέγιστα διὰ τὴν ἀπερίγραπτον οἰκειότητα τῆς Χαρίκλειας, καὶ λαβὼν πάλιν τὸν λόγον.—Ὁ Θεός, εἶπε, νὰ ἀνταμείψῃ καὶ τοὺς εὐγενεῖς γονεῖς καὶ τὴν ἐπίσης μεγαλόφρονα θυγατέρα των διὰ τὰς εὐεργεσίας τὰς ὁποίας οὕτω γενναίως ἐπιδαψιλεύουσιν εἰς τὴν ὀρφανήν. Καὶ ἠτοιμάζετο νὰ ἀπέλθῃ, ἀλλ' ἡ μήτηρ τῆς Χαρίκλειας διατάξασα νὰ ἐτοιμασθῇ τὸ δείπνον, παρεκάλεσε καὶ τὸν ἱερέα νὰ μείνῃ μετ' αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Ἀξιοσημειώτατον ἐπεισόδιον.

Δείπνον μεγαλοπρεπές παρετέθη, οὗ τινος ἐπισήμως συμμετίσχε καὶ ἡ Μαρία, ἥτις καὶ καθ' ἑαυτὴν ἔλεγε μετὰ κατανύξεως·

«Ὁ Θεὸς νὰ ἀνταμείψῃ τὰς εὐγενεῖς ταύτας ψυχὰς διὰ τὴν μεγαλόφρονα πρὸς ἐμὲ περιποίησίν των! Ποία τωόντι ἦτο ἀπόψε πρὸ ὀλίγων ὥρων ἡ θλίψις καὶ ἡ συντριβὴ τῆς καρδίας μου! Ἀφοῦ εἰργάσθην ἐπιπόνως ὅλην τὴν ἡμέραν μὲ διώκουν τὴν νύκτα ἀναιτίως ἀπὸ τὸν οἶκον τοῦ καλοῦ ἐκείνου γεωργοῦ, καὶ τώρα μοὶ προσφέρεται συμπόσιον μεταξὺ τῆς ἐκλεκτῆς ταύτης κοινωνίας. Σὲ εὐχαριστῶ, Οὐράνιε Πάτερ, διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ ἀπειρον εὐγένειάν σου.

Ἡ Μαρία ἐτίθη κατὰ τὸ δείπνον μεταξὺ τῆς μητρὸς καὶ τῆς Χαρικλείας. Καὶ δὲν ἤθελε μὲν νὰ παραδεχθῇ τὴν ἐντιμον ταύτην θέσιν, ἀλλ' ἡ μήτηρ μετὰ φιλοστόργου μειδιάματος τῇ εἶπεν· «Ἐπειδὴ κῦρομεν εἰς σὲ ὅχι κόρην ἄσωτον, ἀλλὰ κόρην ἐγκαταλελειμμένην, δίκαιον εἶναι νὰ σοὶ προσφέρωμεν τὸ συμπόσιον τοῦτο διὰ νὰ ἑορτάσωμεν τὴν ἐπάνοδόν σου, καὶ δικαίως σοὶ παρέχο-

μεν τὴν θέσιν ταύτην. Καὶ λαβοῦσα διὰ τῆς χειρὸς τὴν Μαρίαν τὴν ἐκάθισεν εἰς τὸν προσδιορισθέντα δι' αὐτὴν τόπον.

Προηγῆθη ἡ συνήθης πρὸ τοῦ φαγητοῦ προσευχή, — καὶ ἡ ἀρίστη αὕτη συνήθεια τοῦ προσεύχεσθαι κατὰ τὸ γεῦμα ὑπῆρχε τότε καὶ κατὰ τὰς ὑψηλοτέρας οἰκογενείας τῆς κοινωνίας, ἣν ὁμως κακῶς ποιοῦντες παραβλέπουσιν τινες τὴν σήμερον — καὶ ὁ γέρων κυνηγὸς Ἀντώνιος προσεκλήθη νὰ ἐπιστατήσῃ εἰς τὸ δείπνον, ὅστις καὶ αὐτοπροαιρέτως οὐ μικρὸν ἐδοήθησεν εἰς τὴν διανομὴν τῶν ἐδεσμάτων. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δ' ἴστατο ὀπισθεν τῆς ἐδρας τῆς Μαρίας σπογγίζων συχνάκις τοὺς ὀφθαλμούς του τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον. Ἡ ἡλικία δὲ καὶ τὸ ἐκτακτον τῆς περιστάσεως τῷ παρῆχον τὸ ἐλεύθερον νὰ ἀναμιγνύηται εἰς τὴν συνδιάλεξιν των.

— Τὸ βλέπεις, δεσποσύνη Μαρία, ὅτι ἀλήθευσαν οἱ λόγοι τοὺς ὁποίους εἶπα καὶ εἰς σὲ καὶ εἰς τὸν πατέρα σου ἐκεῖ κάτω εἰς τὸ δάσος; τώρα ὅλα ὑπάγουν καλὰ καὶ ἀξια. Τὸ δυστύχημα μόνον εἶναι ὅτι καὶ ὁ παλαιὸς μου ἀπὸ τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν φίλος δὲν ὑπάρχει ἔδω τώρα νὰ χαρῇ καὶ ἐκεῖνος τὴν μεγάλην μας αὐτὴν εὐτυχίαν.

Τί χαρὰν θὰ ἐδοκίμαζεν ὁ καθόμενος ὁ Εὐλάμπιος νὰ ἔβλεπε τὴν κόρην του, τὸν μόνον ἐπὶ γῆς

θησαυρόν του μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρός της, νὰ ἀναγνωρίζεται ἀθάνα καὶ νὰ ἀπολαμβάνη τώρα τόσας τιμὰς! Πιστεύσατέ με! Ὅσον τὸ λογαριάζω, δὲν ἐμπορῶ νὰ τὸ ἐννοήσω τί ἦτο νὰ μὴ τὸν ἀφήσῃ ὁ Θεὸς νὰ ζήσῃ ἀκόμη αὐτοὺς τοὺς ὀλίγους μῆνας! Ἄν ἀπέθνησκειν ἀπὸ τὴν μεγάλην χαρὰν του, τότε ἄλλος ὁ λόγος· διατί ὁμως νὰ μὴ λάβῃ αὐτὴν τὴν χαρὰν! Ἀκατανόητα πράγματα!

— Μὲ αὐτοὺς τοὺς λόγους σου, φίλε Ἀντώνιε, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ ἱερεὺς, δεικνύεις τὴν εὐλκρίνειάν σου καὶ τὴν καλὴν καρδίαν σου. Πρέπει ὁμως νὰ συλλογιζώμεθα καλῆτερα καὶ νὰ φέρωμεν τὰ βλέμματά μας πλεον ὑψηλὰ ἀπὸ αὐτὸν τὸν κόσμον, ὅπου ἡ ζωὴ μας εἶναι τὸ ἐλάχιστον μέρος, καὶ τὸ ἀθλιέστερον τῆς ὅλης διαρκείας μας. Ἡ γῆ αὕτη δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ τὸ πρόθυρον, τὰ προπύλαια ἄλλου κόσμου, καὶ ἡ ζωὴ τὴν ὁποίαν διάγομεν ἐδῶ κάτω εἶναι ὡς ἀρχὴ καὶ ἐναρξίς ἄλλης ζωῆς — καλῆτερας ὑπάρξεως. Ἄν θεωρῶμεν τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὴν παροῦσάν του ὑπαρξίν μόνον, πρέπει νὰ ἐλθωμεν εἰς ἀπορίαν, εἰς ἀμηχανίαν περὶ πολλῶν πραγμάτων, τὰ ὅποια δὲν συμφωνοῦν μὲ τὴν ἀπειρον σοφίαν, τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ. Ἄλλ' ἂν φέρωμεν τὰ βλέμματά μας πρὸς τὸν

οὐρανόν, τότε, ναί, τότε μεγάλην λαμβάνομεν παρηγορίαν καὶ ἐννοοῦμεν κάλλιστα τὰς ἀσυμφωνίας καὶ τὰς ἀντιφάσεις τῆς παρούσης ζωῆς.

Οὕτω τώρα καὶ μετὰ τὸν Εὐλάμπιον καὶ τὴν θυγατέρα του. Ἡ Μαρία βλέπει ὅτι ὅλα τῆς τὰ παθήματα ἱκανοποιοῦνται τρόπον τινὰ μὲ εὐγενῆ καὶ μεγαλόδωρον τρόπον, ὁ Εὐλάμπιος δὲ κατὰ κακὴν μοῖραν ἀποθνήσκει δυστυχῆς, ἀποδιωγμένος καὶ καταφρονούμενος ἀπὸ τοὺς προστάτας του, τοὺς ὁποίους οὐδὲ στιγμὴν ἔπαυσε νὰ ἀγαπᾷ εὐλκρινῶς καὶ νὰ σέβηται, καὶ τὸ χειρίστον εἰς τὴν πατρικὴν του καρδίαν, ἐκπνέει ἀφίνον τὴν θυγατέρα του εἰς τὴν ἐσχάτην ἐνδειαν καὶ ἀπελπισίαν. Ἄν δὲν ὑπῆρχεν ἄλλη ζωὴ, τοιαύτη ἀνομοιότης εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν δεινῶν μας, φαίνεται φανερά ἀδίκια καὶ μάς ταραττεῖ βέβαια τὸν νοῦν, καθὼς τὸ ἔπαθε καὶ ὁ καλὸς αὐτὸς γέρων.

Ἄλλ' ὑπάρχει, ὑπάρχει ἄλλη καλῆτέρα ζωὴ. Ναί! ὑπάρχει ἄλλος κόσμος εἰς τὸν ὁποῖον περιμένομεν νὰ ἐπιτύχωμεν τὸν σκοπὸν τῶν μόχθων μας· ἐκεῖ καὶ ὁ ἐν τῷ ἀθλίῳ τούτῳ κόσμῳ ἀδικηθεὶς γέρων περιμένει πολὺ καλῆτεραν ἀμοιβήν, καὶ ἐκεῖ ἀπὸ τοῦδε, ἡ καρδία μου μὲ τὸ λέγει, ἐν τῷ μέσῳ τῆς οὐρανίου λαμπρότητος ἀπολαμβάνει ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ μεγαλητέραν χαρὰν

καὶ εὐδαιμονίαν, καὶ τολμῶ τώρα νὰ εἶπω ὅτι εἰς ἐκεῖνον κατὰ μέγα μέρας ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς τὴν παροῦσαν. Καὶ ἐπειδὴ βλέπω ὅτι συνεκινήθητε ἐκ τῶν λόγων μου, ἐπιτρέψατέ μοι, κύριοι, νὰ σᾶς διηγηθῶ τὸ ἀκόλουθον περιστατικόν.

Ὁ μακαρίτης Εὐλάμπιος μὲ ἐκάλεσε νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ κατὰ τὴν ἀσθενειάν του. Καὶ ναὶ μὲν εἶχεν ἅπασαν αὐτοῦ τὴν πεποιθήσιν εἰς τὸν Πανάγαθον Θεόν, ἀλλὰ καὶ μεγάλως ἐλυπεῖτο καὶ ἐκήδετο διὰ τὸ μέλλον τῆς ἀγαπητῆς του κόρης. Τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκτάκτως μὲ ἐπροσέκαλεσεν ἦτο πολὺ πρῶτος καὶ γαλήνιος. Μοὶ ἐξέτεινε δὲ τὴν χεῖρα ἐξωθεν τῆς κλίνης του, καὶ μοὶ εἶπε·

— Τώρα, πνευματικέ μου, ἡ καρδιά μου ἀνεκουφίσθη ἀπὸ τὸ μέγα βάρος της. Συλλογιζόμενος διὰ τὴν κόρην μου, ἰδεήθην, ἰδεήθην ὅλην τὴν νύκτα δι' αὐτὴν τόσον, ὅσον δὲν τὸ ἔκαμα εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν. Παράδοξος δὲ γαλήνη καὶ παρηγορία διεχύθη ἐντὸς τῆς ψυχῆς μου. Οὐρανία, ναὶ, μοὶ ἐπῆλθε προαίσθησις ὅτι ὁ εὐγενὴς προστάτης μου καὶ ἡ σύζυγός του θὰ λάβουν τόπον πατρός εἰς τὴν θυγατέρα μου.»

Οὕτω μοὶ ἐλάλησεν ὁ εὐσεβὴς γέρον, ἐπρόσθεσεν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἤδη μανθάνω μετὰ μεγάλου θαυμασμοῦ ὅτι ἦτο ἡ νύξ κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ κα-

ταιγὶς ἐκλόνισε τὸ δένδρον, ἐκ τοῦ ὁποῖου καὶ τὸ δακτυλίδιον ἀνεκαλύφθη καὶ τῆς Μαρίας ἡ ἀθωότης ἀπεδείχθη.

Ὁ Θεὸς λοιπὸν εἰσέηκουσε τότε τὴν δέησιν τοῦ εὐσεβοῦς γέροντος, καὶ αἱ εὐχαὶ καὶ δεήσεις αὐτοῦ ἐπετάχυναν τὴν σωτηρίαν τῆς θυγατρὸς του.

Μὴ νομίζετε, κύριοι, ὅτι ἀπλὴ σύμπτωσις ἢ τυφλὴ τύχη, ἐπρόσθεσεν ὁ ἱερεὺς μετὰ συγχινήσεως, μᾶς συνήνωσε σήμερον, ἐγὼ ἀπεναντίας εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ἡ θεία Πρόνοια ἔφερεν ἐμὲ τὸν ξένον, αὐτὴν τὴν ὥραν, ἐν τῷ μέσῳ τῆς εὐγενοῦς ταύτης συντροφίας διὰ νὰ σᾶς φανερώσω ἐν πάσῃ ἐλλικριεῖα τί ὁ ἐνάρετος Εὐλάμπιος μοὶ διεκοίνωσεν εἰς τὴν κλίνην τοῦ θανάτου του. Πόσον μεγάλα καὶ θαυμαστά εἶναι τὰ ἐλέη σου, Κύριε!

Ναὶ, ναὶ, καθὼς ὁ Πανύψιστος Θεὸς εἰς τὴν καρδίαν πάσης μητρὸς διέχυσε τὴν φιλοστοργίαν, τὸ φίλτρον πρὸς τὰ τέκνα της, οὕτω καὶ ἐκεῖνος ἔχει μεγάλην ἀγάπην καὶ φιλοστοργίαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐπαγρυπνεῖ δι' αὐτοὺς μὲ περισσότερον φίλτρον παρ' ὅσον οἱ γονεῖς διὰ τὰ τέκνα των. Εἴθε δὲ νὰ ζήσωμεν καὶ νὰ ἀποθάνωμεν πάντες μετὰ τῆς πεποιθήσεως ὅτι ἐκεῖ ἐπάνω ὑπάρχει πατρικὴ καρδιά δι' ἡμᾶς!

— Ναὶ, ναὶ, εἴμεθα πεπεισμένοι, ἀνέκραξαν

πάντες οἱ συνδαιτυμόνες, ὅτι ἐκεῖ ἐπάνω ὑπάρχει
Θεὸς κηδόμενος ὑπὲρ τῶν δημιουργημάτων του!

— Καὶ τώρα, εἶπεν ἡ μήτηρ τῆς Χαρίκλειας,
εἶναι ἀργά, καὶ ἐπειδὴ αὐριον ἀναχωροῦμεν πολ-
λὰ πρῶτ, χρεῖα νὰ λάβωμεν ὀλίγην ἀνάπαυσιν.

Πάντες δὲ μετὰ κατανύξεως καὶ μετὰ φιλο-
φρονήσεων ἀπεχωρίσθησαν. Καὶ ὁ μὲν ἱερεὺς ἀ-
πῆλθεν εἰς τὰ ἴδια, οἱ δὲ λοιποὶ ἀπεσύρθησαν εἰς
τὰς κλῖνας των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ'.

Ἐπισκεψίς εἰς τὸ ὑποστατικὸν τοῦ γεωργοῦ.

Ἄμα ὑπέφωξεν ἡ αὐγὴ τῆς ἐπαύριον, πάντες
ἐνησχολήθησαν εἰς τὰς προετοιμασίας τῆς ἀνα-
χωρήσεως, ἡ δὲ Χαρίκλεια μετ' ἄλλης τινὸς νεά-
νιδος, ἀνηκούσης εἰς τὰς συνοδευούσας τοὺς
γονεῖς τῆς οἰκογενείας, ἔρριψαν ἅπασαν τὴν
προσοχὴν των εἰς τὴν Μαρίαν.

Ἡ Μαρία ἐν τῷ πατρικῷ μὲν οἴκῳ ἐνεδύετο
ἀπλούστατα κατὰ τὸ σύνηθες γυναικεῖον ἐνδυμα,
ἀλλ' εἰς τὸ ὑποστατικὸν τοῦ γεωργοῦ μετέβαλε

τὰ φορέματά της κατὰ τὸν χωρικὸν τρόπον, μὴ
θέλουσα νὰ φαίνεται ὅτι ἐξέχει δηθεν τῶν ἄλ-
λων. Ἡ ἄλλη νεάνις, τὸ αὐτὸ σχεδὸν ἀνάστημα
καὶ τὴν ἡλικίαν τῆς Μαρίας ἔχουσα, τῇ ἐδώρησε
κατ' αἵτησιν τῆς Χαρίκλειας, μίαν τῶν ἐσθῆτων
της, ἣτις ἦτο νέα ἀκόμη. Ἡ Μαρία κατ' ἀρχάς
ταπεινοφρονοῦσα δὲν ἠθέλησε νὰ τὴν παραδεχθῇ,
ἀλλ' ἡ Χαρίκλεια ἐπέμενε νὰ τὴν λάβῃ.

— Εἰς τὸ ἐξῆς, τῇ εἶπε, δὲν θὰ χωρισθῶμεν
πλέον, πρέπει λοιπὸν νὰ ἐνδύεσαι κομψότερα.

Μετὰ ἀξιοπεριέργου ἀμίλλης ἐνδύσασαι αἱ δύο
νεάνιδες τὴν Μαρίαν, μετήγαγον αὐτὴν εἰς τὴν
μεγάλην αἴθουσαν, ὅπου ἦτο ἤδη ἑτοιμον τὸ
πρόγευμα. Καὶ κατ' ἀρχάς μὲν ἐθαύμασαν ἅπαν-
τες, βλέποντες τὴν ξένην ταύτην, ἀλλ' ἀμέσως
συγχαρέντες αὐτὴν, ἐψευφήμησαν καὶ εἰς τὴν γε-
νομένην μεταβολὴν κατὰ τὴν ἐνδυμασίαν της.

Μετὰ τὸ πρόγευμα ἐπανέλαβον τὴν ὁδοιπορίαν
των. Ἡ Μαρία ἐκάθησεν ἐντὸς τῆς ἰδίας ἀμάξης
μετὰ τῆς Χαρίκλειας πλησίον τῶν γονέων, οἵτι-
νες καὶ ἠθέλησαν νὰ ἐπισκεφθῶσι τὸ ὑποστατι-
κὸν τῶν καλῶν γεωργῶν, κινούμενοι ἐκ περιερ-
γείας νὰ ἴδωσι τοὺς ἀγαθοὺς τούτους ἀνθρώ-
πους, τοὺς ὑποδεχθέντας τοσοῦτον φιλοφρόνως
τὸν Εὐλάμπιον μετὰ τῆς θυγατρὸς του. Καθ' ὁ-
δὸν δ' ἠρώτησαν τὴν Μαρίαν περὶ τῆς θέσεώς

των, ἥτις καὶ δὲν ἀπέκρυψεν ὅτι ἦσαν εἰς ἐλπεινὴν κατάστασιν, προσθέτουσα ὅτι οὐδεμίαν πλέον ἐλπίδα βελτιώσεως εἶχον κατὰ τὸ ὀδυνηρὸν γῆρας των.

Ἡ ἔλευσις τῆς μεγαλοπρεποῦς ἀμάξης εἰς τὸ ὑποστατικὸν μεγάλην ἐνεποίησεν ἐντόπωσιν εἰς τὸ χωρίον, καὶ πολλοὶ ἐκ περιεργείας συνεσωρεύθησαν περὶ αὐτῆς.

Ὅτε δ' ἐστάθη εἰς τὴν θύραν τοῦ οἴκου, ἡ νέα γεωργὸς ἐναδρυνομένη διὰ τὴν ἐπίσκεψιν τοιούτων μεγάλων ὑποκειμένων, ἔσπευσεν ἐν τῷ ἅμα πρὸς ὑποδοχὴν αὐτῶν. — Πρέπει, εἶπε, νὰ βοηθήσω τὸν κύριον τοῦτον, ὁ ὅποιος μᾶς τιμᾷ μετὰ τὴν σύζυγόν του καὶ μετὰ τὰς δύο του θυγατέρας, ἀλλ' ὅτε δίδουσα τὴν χεῖρά της εἰς τὴν μίαν ἐξ αὐτῶν, ἀνεγνώρισεν ὅτι ἦτο ἡ Μαρία, ἀνελπίστη μετὰ φρίκης.

— Τί εἶναι τοῦτο; ἀνέκραξε μετὰ χωρικῆς σκαιότητος.

Καὶ ἀφῆσασα μετὰ τρόμου τὴν Μαρίαν, ὥς νὰ ἤγγισεν ὄφιν, ὠπισθοδρόμησεν ἕως δέκα βήματα, ὠχρίῳσα ἐνταύτῳ καὶ ἐρυθριῳσα.

Ὁ γέρον γεωργὸς εἰργάζετο εἰς τὸν κῆπον, οἱ δὲ γονεῖς τῆς Χαρικλείας σπεύσαντες μετὰ τῆς θυγατρὸς των, τῷ ἐξέτειναν τὴν χεῖρα, ἐπαινοῦντες καὶ εὐχαριστοῦντες αὐτόν ὅτι τοσοῦτον φι-

λοφρόνως ἐφέρθη εἰς τὴν Μαρίαν καὶ τὸν πατέρα της.

— Ὁ Θεέ μου! εἶπεν ὁ καλὸς γεωργός, ἐγὼ ἐξ ἐναντίας χρεωστῶ πολλὰ εἰς τὸν μακαρίτην. Μὲ αὐτόν ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἐμβῆκεν εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ ἂν καθ' ὅλα ἡκολούθουν τὰς καλὰς συμβουλὰς του, θὰ μὲ ἐβλέπετε αὐτὴν τὴν ὥραν εἰς καλητέραν κατάστασιν. Ἀπὸ τὸν θάνατόν του ὁμῶς, ἡ μόνη μου εὐτυχία εἶναι αὐτός ὁ κῆπος, καὶ εἰς ἐκεῖνον (ὁ Θεὸς νὰ ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν του) χρεωστῶ αὐτὴν τὴν μικρὰν γῆν, τὴν ὁποίαν μὲ ἔμαθε νὰ καλλιεργῶ. Ἀφοῦ πλέον δὲν ἐμπορῶ νὰ κοπιᾶσω εἰς τὸ ἄροτρον, ἐδῶ εἰς τὸ ἐξῆς ἐργάζομαι, καὶ εἰς τὰ φυτὰ καὶ τὰ ἄνθη εὐρίσκω τὴν εἰρήνην, τὴν ὁποίαν ἔχασα ἀπὸ ἀνοησίαν εἰς τὸν οἶκόν μου.

Ἡ Μαρία εἰσελθοῦσα εἰς τὰ μικρὰ δωμάτια πρὸς συνάντησιν τῆς γραιάς, ὠδήγει αὐτὴν ἤδη διὰ τῆς χειρὸς, παραγγέλλουσα αὐτὴν ἐπανειλημμένως νὰ μὴ δεῖξῃ διόλου δειλίαν, διότι οὐδέποτε ἡ καλὴ αὐτῇ γυνὴ συνδιελέχθη μετὰ ἐπισήμων ὑποκειμένων. Καὶ προσῆλθε μὲν τρέμουσα, ἀλλὰ καὶ ταύτην, ὥς καὶ τὸν σύζυγόν της, ἐπήνεσαν καὶ κῦχαρίστησαν μετὰ μεγάλης φιλοφρονήσεως.

Ἐν μεγίστῃ βεβουθισμένοι ἐκστάσει οἱ δύο κα-

λοι γέροντες έκλαιον εκ της χαρᾶς αὐτῶν ὡς παιδιά.

— Δὲν σέ τὸ προέλεγα ὅτι αὐτὴ ἡ μεγάλη πρὸς τὸν πατέρα σου φιλοστοργία θὰ σοῦ ἐκβῇ εἰς καλόν; ἔλεγεν ὁ γεωργὸς εἰς τὴν Μαρίαν. Ἰδοὺ τώρα πῶς ἐκβῆκεν ἡ προφητεία μου.

Ἡ δὲ καλὴ γραῖα ἀφήσασα τὴν δειλίαν της, τῇ εἶπε διὰ τῶν δακτύλων ψάβουσα τὸ ὕψος της ὡραίας ἰσθῆτος της Μαρίας.

— Ναί, ναί, κόρη μου, ἤξευρεν ὁ φρόνιμος πατήρ σου τί ἔλεγε μὲ τὴν παροιμίαν του· «Ἐκείνος ὁ ὁποῖος ἐνδύει τὰ ἄνθη θὰ φροντίσῃ καὶ διὰ σέ.»

Ἡ δὲ νέα γεωργὸς κατὰ τινα ἀπόστασιν ἀπ' αὐτῶν ἰσταμένη, μετὰ μεγάλης ἀπορίας καθ' ἑαυτὴν ἔλεγε.

— Κύτταξε! Κύτταξε! Τί δὲν βλέπει κανεὶς εἰς αὐτὸν τὸν παράξενον κόσμον! Ἡ ἀθλία αὐτὴ ἐπαῖτις μᾶς ἐγίνε τώρα μεγάλη κυρία! Ποῖος νὰ τὸ φαντασθῇ καν; Τώρα ποῦ θὰ καταδέχεται ἡμᾶς πλέον; Τί μᾶς κάμνει ὁμως τὴν μεγάλην; δὲν τὴν γνωρίζομεν ποία εἶναι, καὶ χθὲς τὸ βράδυ ἀκόμη δὲν ἀνέβαινε ἐκεῖνον ἐκεῖ τὸν ἀνῆφορον καὶ δὲν εἶχε τὰ φορέματά της εἰς τὴν μαοχάλην της καὶ ἐπήγαινε νὰ ζητήσῃ ἐλεημοσύνην εἰς τὸν κόσμον;

Καὶ δὲν ἤκουσαν μὲν οἱ γονεῖς της Χαρίκλειας τοὺς ὕβριστικούς τούτους λόγους της γυναικὸς, ἀλλὰ νοήσαντες ἀκριβῶς τὸν αὐθάδη καὶ ἰδιότροπον χαρακτῆρά της·

— Τί ἀναιδής, τί ἀθλία γυνὴ, εἶπον καθ' ἑαυτοῦς.

— Ἄκουσε, καλέ μου ἄνθρωπε, εἶπεν ὁ πατήρ της Χαρίκλειας προσερχόμενος εἰς τὸν γέροντα γεωργόν, ἔχω κατὰ νὰ σέ προτείνω. Παρεχώρησα εἰς τὴν Μαρίαν τὰ κτήματα τὰ ὅποια ὁ πατήρ της ἐνέμετο, ἀλλ' ἐκεῖνη δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ τὰ κυβερνήσῃ ἀκόμη. Τί σέ φτίνεται; Ἐρχεσαι νὰ κατοικήσῃς σὺ μὲ τὴν σύζυγόν σου; Θὰ ἔχῃς μεγάλας ὠφελείας, καὶ ἀπὸ τώρα σὲ βεβαιῶ ὅτι ἡ καλὴ Μαρία δὲν θὰ σοῦ πάρῃ ἐνοίκιον. Ἐκεῖ θὰ ἔχῃς καὶ φυτὰ, καὶ ἄνθη, καὶ καρποὺς, καὶ θὰ εὖρῃς εἰς κατάλληλον οἶκον τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν ἀνάπausιν τὴν ὁποῖαν χρειάζεται ἡ ἡλικία σου.

Ἡ μήτηρ, ἡ Χαρίκλεια καὶ ἡ Μαρία προέτρεψαν ζωηρῶς τοὺς γέροντας νὰ παραδεχθῶσι τὴν πρότασιν των, ἀλλὰ καὶ δὲν ἦτο ἀνάγκη, διότι ἡ πρότασις αὕτη τοιαύτην ἐπήγαγεν εἰς αὐτοὺς χαρὰν, ὥς νὰ τοὺς ἀπελύτρονεν ἐκ τοῦ ἄδου.

Φθάσας δὲ καὶ ὁ νέος γεωργὸς ἐκ τοῦ ἀγροῦ, ἔσπευσε νὰ μάθῃ τί ἐσήμενεν ἡ εἰς τὸν οἶκόν

του Ελευσις της μεγαλοπρεπούς ταύτης ἀμά-
ξης, μαθὼν δὲ περὶ τίνος ἐπρόκειτο διὰ τοὺς γο-
ναῖς του, προθύμως καὶ ἐκεῖνος συγκατένευσε νὰ
ἀπέλθωσι. Καὶ ἡσθάνετο μὲν λύπην διὰ τὸν ἀπο-
χωρισμὸν των, ἀλλὰ δὲν ἦτο ὀδυνηρότερον νὰ
βλέπῃ αὐτοὺς καταβασανιζομένους ὑπὸ τῆς νύμ-
φης των, καὶ μικρὰ εἰς αὐτὸν παρηγορία ἦτο ὅτι
εἰς τὸ ἐξῆς θὰ ἦσαν εὐτυχέστεροι.

Καὶ ἡ νέα δὲ γεωργός, ἡ ἑμυχὸν συναισθανο-
μένη ἐπὶ τούτῳ χαρὰν, ἀνεμίχθη καὶ αὕτη εἰς τὸ
πρᾶγμα, προσπαθοῦσα δεῖν νὰ πείσῃ τοὺς γέ-
ροντας νὰ παραδεχθῶσι τὴν γενομένην εἰς αὐ-
τοὺς πρότασιν. Θέλουσα δὲ μάλιστα νὰ δείξῃ ὅτι
ἦτο ἐμπειρὸς φιλοφρονήσεων, ἀφοῦ ἔκαμε βαθύ-
τατον χαιρετισμὸν, ἐπιθέτουσα καὶ τὰς δύο τῆς
χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους. — Προσκυνῶ ταπεινῶς
τὴν εὐγενεῖάν σας, εἶπε, καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν
διὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν χάριν τῆς εὐγενείας σας,
καὶ θὰ σᾶς προσβάλλωμεν ἂν δὲν δεχθῶμεν τὴν
πρότασίν σας, καὶ θὰ μᾶς νομίσητε ὅτι εἴμεθα
ἀκατάδεκτοι. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν . . . εὐχαριστοῦ-
μεν τὴν εὐγενεῖάν σας, καὶ παραδεχόμεθα.

— Χαίρω νὰ σὲ βλέπω μίαν φορὰν τῆς γνώ-
μης μας, εἶπεν ὁ νέος γεωργός. Ἐγὼ τὸ εὐεχα-
πάντοτε. «Τὸ καλὸν τὸ ὅποιον κάμνομεν εἰς τοὺς
τιμίους καὶ ἐναρέτους πτωχοὺς φέρει τὴν εὐτυ-

χίαν καὶ τὴν εὐλογίαν εἰς τὰς οἰκογενείας, καὶ
σύ δὲν ἤθελες νὰ μὲ ἀκούσης. Τὸ βλέπεις τώρα;
Ἐγὼ δίκαιον ἢ ἀδίκον;»

Ἡ νέα γυνὴ ἔγινεν ἐρυθρὰ ὑπὸ τῆς ὀργῆς της,
ἀλλ' ἐρυθρὰ ὥς ὁ καρκίνος. Δὲν ἄφησεν ὅμως νὰ
ἐκραγῇ ὁ θυμὸς της, περιορισθεῖσα μόνον νὰ ρί-
ψῃ ἐπὶ τὸν σύζυγόν της μανιώδες βλέμμα, ὡσαν-
εὶ θέλουσα νὰ σφάξῃ αὐτόν.

Ὁ πατὴρ τῆς Χαρικλείας ὑπεσχέθη ὅτι θὰ
πέμψῃ νὰ παραλάβῃ τοὺς γέροντας, ἅμα τε-
λειώσωσιν ἀναγκαῖαι τινὲς ἐπισκευαὶ εἰς τὸν οἶ-
κον· ἀναβὰς δ' εἶτα ἐπὶ τῆς ἀμάξης μετὰ τῆς συν-
οδίας του, ἀπῆλθεν ὑπὸ τῶν σφριγόντων ἵππων
του ἐλαυνόμενος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ'.

Τί συνέβη ἐν τῷ ὑποστατικῷ τοῦ γεωργοῦ.

Ὁ πατὴρ τῆς Χαρικλείας διατηρῶν τὸν λόγον
του, μετὰ τινος ἡμέρας πέμψας ἁμαξάν μετέφερε
τοὺς γέροντας εἰς τὸ κτῆμα τῆς Μαρίας. Καὶ ὁ
μὲν υἱὸς ἔχυσεν εἰλικρινῆ δάκρυα ἐπὶ τῇ ἀναχω-

ρήσει τῶν γονέων του, ἀλλ' ἡ νόμφη, ἥτις ἄχρι τοῦδε ἠρίθμει τὰς ἡμέρας καὶ τὰς ὥρας, ἠσθάνθη μεγίστην χαρὰν, βλέπουσα ὅτι ἀπελυτρώτο ἐκ τῶν δύο τῆς φορτίων, κατὰ τὴν ἰδίαν τῆς ἐκφρασιν· ἀλλ' ὀλιγοχρόνιος ὑπῆρξεν ἡ χαρὰ τῆς αὐτῆς, διότι ὁ ἀμαξηλάτης ἔφερε συγχρόνως ἐπίσημον ἔγγραφο, δι' οὗ ὑπεχρεοῦντο νὰ πέμπωσιν εἰς τοὺς γονεῖς των κατὰ τριμηνίαν προσδιωρισμένον τι ποσὸν δι' ὑποτροφίαν των, ἀλλως δὲ, ἠπειλοῦντο διὰ κατασχέσεως.

Ἐρρύαξεν ἐκ τῆς ὀργῆς τῆς ἡ νέα γεωργός, καὶ ἐξεθύμανεν εἰς κατάρας καὶ ὕβρεις κατὰ τῶν γονέων καὶ κατὰ τοῦ συζύγου τῆς, τὴν κακὴν αὐτῆς μοῖραν ταλανίζουσα.

— Ἀπὸ τὸ κακὸν εἰς τὸ χειρότερον ἐπέσαμεν, εἶπεν, ἂν ἔμεναν ἐδῶ, οὔτε τὰ μισὰ δὲν θὰ ἐξωδεύαμεν. Ὁ δ' υἱὸς ἔχαιρεν ἐνδομύχως, διότι οὕτως ἠδύνατο παρὰ γνώμην τῆς γυναικὸς του νὰ κάμνῃ θυσίαν τινὰ διὰ τοὺς γονεῖς του, ἀλλ' ἐφυλάχθη πολὺ μὴ δείξῃ καὶ τὸ ἐλάχιστον ἔχνος τῆς χαρᾶς του.

Τὴν ἐπισύσαν οἱ δύο γέροντες ἀναβάντες ἐπὶ τῆς ἀμάξης ἀνεχώρησαν, φέροντες μεθ' ἐαυτῶν τὰς εὐχὰς μὲν τοῦ υἱοῦ των, τὰς ἀποκρύφους δὲ κατάρας τῆς νόμφης των· ἀλλὰ καὶ αὕτη δὲν ἐβράβυνε νὰ λάβῃ τὰ ἐπιχειρήματα τῆς κακίας τῆς, τί-

μωρηθεῖσα διὰ τὴν μεγάλην αὐτῆς φιλαργυρίαν καὶ ἀπανθρωπίαν.

Τὴν πολυθρύλητον προῖκά τῆς εἶχε καταθέσει ἡ νέα γεωργός παρὰ τινι ἐμπόρῳ, ὅστις νέον τι συστήσας βιομηχανικὸν κατάστημα, ὑπέσχετο δώδεκα τοῖς ἑκατὸν ὄφελος. « Ἀπληστον κακοὶ νόον ἔχουσι », λέγει ἀρχαία τις παροιμία. Ἡ γεωργός καταθέσασα τὰ χρήματά τῆς εἰς τὸν ἔμπορον τοῦτον, συνέχαιρεν ἑαυτὴν, καὶ ἡ μεγίστη εὐτυχία τῆς ἦτο νὰ ἀριθμῇ καὶ νὰ λογαριάζῃ ἐνώπιον τοῦ συζύγου τῆς πόσα ὅλη ἡ ποσότης ἠθέλε τῇ φέρει μετὰ δέκα καὶ εἴκοσιν ἔτη, καὶ ὅτι μὲ τοὺς τόκους καὶ τοὺς ἀνατοκισμοὺς ἠθέλε τριπλασιασθῇ καὶ τετραπλασιασθῇ.

Ἀλλ' ἔπαθεν ἡ ταλαίπωρος ὅ,τι καὶ ἡ μικρὰ γαλακτοπώλις ἐκείνη, ἥτις ἠλπίζεν ὅτι διὰ τῆς πωλήσεως τοῦ γάλακτός τῆς καὶ ἄλλα ἀγοράζουσα καὶ μεταπωλοῦσα πράγματα, ἔμελλε μίαν ἡμέραν νὰ καταστηθῇ μεγάλη κυρία. Οὕτω καὶ ἡ γεωργός μας εἶδεν ἐν ἀκαρεῖ ἀπολεσθέντα ἅπαντα τὰ ὄνειροπολήματά τῆς. Ὁ ἔμπορος ἀποτυχὼν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του, διεκηρύχθη εἰς κατάρσεις πτωχεύσεως. Ὡς κεραυνὸς ἐπληξεν ἡ θανατηφόρος αὕτη εἰδησις τὴν ταλαίπωρον γεωργόν. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης οὐδ' ἐλάχιστην εὐρισκεν ἀνάπαυσιν, τρέχουσα τῇ δε κάκεισε ἀπὸ

δικηγόρου εἰς δικηγόρον, ἀπὸ δικαστοῦ εἰς δικαστήν. Οὐδ' ἔκλειπε τὴν νύκτα τὸ δρῦμα, συλλογιζομένη τὰ χρήματά της, καὶ τὸ χειρίστον, μὴ ἀφίνουσα καὶ τὸν σύζυγόν της νὰ λάβῃ τὴν ἐλαχίστην ἀνάπαυσιν ἀπὸ τῶν μόχθων τῆς ἡμέρας.

Ἐκ τῶν εἴκοσι χιλιάδων δραχμῶν τῆς ἐπὶ τέλους ἔλαβε μόνον δέκα τοῖς ἑκατόν. Τοῦτο δὲ τὴν ἔρριψεν εἰς μεγάλην ἀπελπισίαν. Ἡ ζωὴ ἦτο ἀφόρητος εἰς αὐτὴν πλῆον, καὶ ἐπεκαλεῖτο καθ' ἑκάστην τὸν θάνατον. Ἡ τοσοῦτον δὲ βαθεῖα καὶ ἀδιάκοπος αὐτῆς λύπην τοσοῦτον αὐτὴν ἐξηθέτισεν, ὥστε τὴν ἔρριψεν εἰς πυρετόν. Καὶ ἠθέλησε μὲν ὁ σύζυγός της νὰ προσκαλέσῃ τὸν ἱατρὸν τῆς πλησιεχοῦς πόλεως, ἀλλ' αὐτὴ δὲν ἔσπερε.

— Τί; Θέλεις νὰ μὲ κάμῃς νὰ ἀποθάνω καὶ ἐγώ, καθὼς τὸ ἔπαθε καὶ ὁ γέρον Εὐλάμπιος; Τί καλὸν ὁ ἱατρός σου ἔκαμεν εἰς αὐτόν καὶ θέλεις νὰ τὸν λάβω καὶ ἐγώ; Καλῆτερος εἶναι τοῦλάχιστον ὁ ἱατρός τοῦ χωρίου.

Ταῦτα δ' ἔλεγεν ἐκ φιλαργυρίας, γιγνώσκουσα ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ μισθώσῃ ἰδιαιτέραν ἄμαξαν διὰ τὸν ἱατρὸν τῆς πόλεως καὶ νὰ πληρώσῃ καὶ αὐτὸν ἀδρῶς. Ὁ γεωργὸς τὴν φορὰν ταύτην ἀντέστη σπουδαίως εἰς τὰς θελήσεις τῆς γυναικὸς του, προσκαλέσας τὸν ἱατρὸν, ἀλλ' αὐτὴ ἐκ πείσματος ἔρριψεν ἐκ τοῦ παραθύρου τὰ κατὰ τὴν

συνταγὴν αὐτοῦ διορισθέντα φάρμακα, καὶ ἐκάλεσε τὸν ἐμπειρικὸν ἱατρὸν τοῦ χωρίου, ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ ἱατρικὰ αὐτοῦ περιεῖχον οὐσίας δηλητηριώδεις, ἡ νόσος αὐτῆς μετεβλήθη εἰς μαρασμόν.

Ἡ νέα γεωργὸς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἔγινεν ἐπὶ μᾶλλον ἰδιότροπος καὶ ἀφόρητος. Κατὰ μυστικὴν δ' ὑφήγησιν τοῦ ἀνδρός της ἐρχόμενος ὁ γνωστός ἡμῖν ἱερεὺς εἰς τὸν οἶκον πρὸς ἐπίσκεψίν των, δὲν ἔλειπε νὰ νοουθετῇ αὐτὴν μετὰ μεγάλῃς γλυκύτητος νὰ διορθωθῇ, νὰ ἀλλάξῃ τοὺς τρόπους καὶ τὰ ἰδιώματά της, καὶ νὰ ἀποστρέψῃ τὴν καρδίαν της ἀπὸ τὰ ἐπίγεια πράγματα ἀνυψοῦσα αὐτὴν πρὸς τὸν οὐρανόν.

Ἀλλ' αἱ νοουθεσίαι αὗται παρώξυναν ἐπὶ μᾶλλον τὴν ἀσθενῆ. Στυλώσασα δὲ βλοσυρῶς τοὺς ὀφθαλμούς της ὅτε ἤκουσε τὸν ἱερέα οὕτω λαλοῦντα·

— Τί μὲ λέγεις τώρα καὶ αὐτός, εἶπε, νὰ μετανοήσω καὶ νὰ διορθωθῶ; Δὲν κυττάζει καλῆτερα νὰ νοουθετήσῃ τὸν ἔμπορον ὁ ὁποῖος μᾶς ἠπάτησε καὶ μᾶς ἠδίκησεν; Ἐκεῖ, ἐκεῖ αἱ νοουθεσίαι του καὶ αἱ διδασχαί του θὰ εὑρουν τόπον. Δι' ἐμὲ τί ἔχει κἀνεῖς νὰ εἴπῃ; Μήπως δὲν συχνάζω ὅσον ἔμπορῶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, δὲν κάμνω τὴν προσευχὴν μου καθ' ἑκάστην καὶ δὲν ἐκτελῶ καὶ τὰ λοιπὰ θρησκευτικὰ μου καθήκοντα; Εἰς ὅλην μου

τὴν ζωὴν δὲν ὑπῆρξα ὁ τύπος τῆς καλητέρας καὶ τῆς ἀξιολογωτέρας ἀρετῆς, τῆς οἰκονομίας; Ποῖος δύναται νὰ μὲ μεμφθῇ ὅτι ἐπραξα καὶ τὸ ἐλάχιστον κακόν, καὶ πότε ὁ ἐπαίτης ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν θύραν τοῦ οἴκου μου καὶ τὸν ἄφησα νὰ φύγῃ χωρὶς ἐλεημοσύνην; Τί λοιπὸν τώρα ζητοῦν ἀπὸ ἐμὲ περισσότερον; Ἐγὼ πάντοτε ἔλεγα ὅτι ὁ πνευματικὸς μὲ θεωρεῖ ὡς τὴν πλέον ἐνάρετον γυναῖκα τοῦ χωρίου του.

Ὁ ἱερεὺς ἔβλεπεν ὅτι εἶχεν ἀνάγκην νὰ μεταχειρισθῇ σπουδαιότερα μέτρα διὰ νὰ τὴν πείσῃ νὰ μετανοήσῃ καὶ νὰ ἀλλάξῃ τὴν διαγωγὴν της.

Τῇ παρέστητε λοιπὸν ὅτι τὸ μόνον πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἡγάπα εἰς τὸν κόσμον ἦσαν τὰ χρήματα, καὶ ὅτι ἡ φιλαργυρία της, τὴν ὁποίαν κακῶς ἐθεώρει ὡς ἀξίεπαινον ἀρετὴν, συγχέουσα αὐτὴν μὲ τὴν οἰκονομίαν, ἦτο φανερά ἐιδωλολατρεία, ὅτι ὁ ὑπερόριος θυμὸς εἰς τὸν ὁποῖον παρεδίδοτο ἦτο ἐν τῶν βδελυρωτέρων ἁμαρτημάτων, ἡ δὲ πραότης καὶ ἡ ὑπομονή, αἱ ἀξιόλογοι καὶ τοσοῦτον ἀναγκαῖαι εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀρεταί, ἔλειπον ἀπὸ αὐτῇ.

Ἡ φιλαργυρία καὶ ὁ παράλογος θυμὸς της, τῇ εἶπεν ὁ καλὸς ἱερεὺς, ἐπέφεραν καὶ ἐπροξένησαν πολλὰ κακὰ καὶ μεγάλας λύπας καὶ δυσρεσκείας εἰς τὸν πρῶτον σύζυγόν της, καὶ θῶμα τούτων ἔγι-

νεν ἡ δυστυχὴς ὀρφανή, τὴν ὁποίαν τοσοῦτον ἀπανθρώπως ἀπεδίωξε, καθὼς καὶ οἱ δύο γέροντες, τοὺς ὁποίους ὤφειλε νὰ ἀγαπᾷ καὶ νὰ τιμᾷ ὡς ἰδίους τῆς γονεὺς, ἐπειδὴ καὶ πραγματικῶς ἦσαν τοιοῦτοι, ἀφοῦ ἦσαν τοῦ συζύγου της—καὶ ὅχι νὰ τοὺς ἀποπέμψῃ ἀπὸ τὸν οἶκον.

Τοσαύτην ἔχουσα περιουσίαν ὤφειλε νὰ ἐκπληροῖ τὸ μεγαλῆτερον καθήκον τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν πλησίον του, τὴν ἀρετὴν τῆς ἐλεημοσύνης, τὴν ὁποίαν ἐκθειάζει τοσοῦτον καὶ ὁ σοφὸς Σολομὼν διὰ τῶν ὠραίων τούτων λόγων· «Ὁ ἐλεῶν πτωχόν, δανεῖζει θεῷ.» Οὔτε συνεργὸς δὲ ἡ συνδρομητὴς ὑπῆρξε ποτὲ εἰς κἀνὲν φιланθρωπικὸν κατὰστημα, οὔτε ἐδοθήθησε πτωχὰς οἰκογενείας, αἵτινες αἰσχύνονται νὰ ἐπαιτήσωσιν, οὔτε συνεισέφερε ποτε τὸν ὀφειλόμενον ἔρανόν της εἰς πυρποληθέντας ἢ ὅπως ἄλλως ἐμπεσόντας εἰς δυστύχημά τι, ἐνεκα δὲ τῆς μεγάλης καὶ ἀξιοκατακρίτου τοκογλυφίας, εἰς τὴν ὁποίαν τὴν ἔφερεν ἡ ὑπερόριος φιλαργυρία της, ἀπώλεσε τὴν μεγάλην της περιουσίαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἀπειρα καλὰ ἠδύνατο νὰ ἐκτελέσῃ.

Καυχᾶται ὅτι συχναίνει εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅτι κάμνει τὴν προσευχὴν της κατ' ἰδίαν, καὶ ὅτι δίδει μικρόν τι εἰς τὸν διαβαίνοντα ἐπαίτην, καλὰ βέβαια καὶ ταῦτα, πλὴν δὲν ἐκπληροῖ τὸ οὐτιω-

δέστερον καθήκόν της, πορευομένη εἰς τὴν ἐκκλησίαν μετὰ συντετριμμένης καρδίας, ἀλλὰ κατὰ συνήθειαν καὶ ἔξιν, ἥ δὲ κατ' ἰδίαν προσευχή της εἶναι ἀπλή βαττολογία, διότι οὐδέποτε προσήλωσε τὸν νοῦν της εἰς τὸν Θεόν, τὸν δοτῆρα παντός ἀγαθοῦ, καθὼς καὶ τὸ πρὸς τὸν ἐπαίτην περιορισμένον ἔλεός της ἐγίγνετο μόνον πρὸς τὸ θεαθῆναι, ἥ καὶ διὰ τὴν κατευνάσσει, ἥ μᾶλλον νὰ ἀπατήσῃ τὴν κατ' αὐτῆς διεγειρομένην συνείδησίν της. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἔλειπεν ἀπὸ αὐτὴν ἡ βάσις τοῦ χριστιανισμοῦ, ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεόν καὶ πρὸς τὴν πλησίον μας.

Ἄλλ' ἡ γεωργὸς δὲν ἀφῆκε τὸν ἱερέα νὰ τελειώσῃ τὰς καθοδηγίας του, καὶ ἤρχισε νὰ παραπονήται καὶ νὰ κραυγάζῃ.

—Ναί, ναί! Εἶμαι ἀθλιεστάτη γυνὴ τοῦ κόσμου! Κάνεις δὲν μὲ λυπεῖται, κάνεις δὲν μὲ οἰκτεῖρει, καὶ ἰδοὺ τὸ παράδειγμα, ὁ πνευματικὸς, ὁ ὁποῖος χωρὶς νὰ τὸν βλάψω, χωρὶς νὰ κάμω κακὸν εἰς αὐτόν, μὲ ἑλεεινολογεῖ, καὶ μὲ θεωρεῖ ὡς τὸ χειρότερον πλάσμα εἰς τὸν κόσμον.

Ὁ καλὸς ἱερεὺς ἠναγκάσθη νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπ' αὐτῆς ἐπὶ τοῦ παρόντος.

—Πόσον δύσκολον εἶναι, εἶπε, νὰ ἐμπνεύσωμεν οὐράνια αἰσθήματα εἰς καρδίαν, ἥτις εἶναι προσηλωμένη εἰς τὰ ἐπίγεια!

Διερχόμενος δὲ καὶ ρίπτων τὸ βλέμμα εἰς τὸν κήπον ὁ πολλοῦ λόγου ἀξίος ἀνὴρ αὐτός:

—Πόσον ἀπατῶνται, εἶπεν, οἱ νομίζοντες ὅτι τὸ ἀργύριον δύναται νὰ ἐπιφέρῃ εἰς αὐτοὺς τὴν εὐδαιμονίαν, ἂν δὲν συνοδεύηται μὲ καλὰ ἔργα, μὲ εὐαρέστους πράξεις, καὶ πόσοι πλούσιοι ἐπιθέτουσι τὴν νύκτα τὴν κεφαλὴν των ἐπὶ ἀκανθῶδους προσκέφαλαίου, ἀδιακόπως πλησσόμενοι ἀπὸ τὸν σκληρὸν ἑλεγχον τῆς συνειδήσεως! Μὲ ὅλον της τὸ χρυσίον καὶ μὲ ὅλας τὰς περὶ πλουτολογίας ιδέας της, ἡ πλουσία αὕτη γεωργὸς δὲν ἀπῆλause καθ' ὅλην της τὴν ζωὴν οὔτε μιᾶς ὥρας ἀγνὴν χαρὰν, ὅποιαν ἡ Μαρία ἐδοκίμαζε συχνότατα μεταξὺ τῶν προσφιλῶν της ἀνθρώπων!

Ἡ κατάστασις τῆς ταλαιπώρου γεωργοῦ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἐχειροτέρευε. Τὴν νύκτα ὅλην διήρχετο ἄγρυπνος διατελοῦσα καὶ βήχουσα· οὐδ' ἑστεργεν ἕνεκα τῆς μισαρᾶς φιλαργυρίας της νὰ δαπανήσῃ κατὰ τὸ δέον εἰς τὰ ἀπαιτούμενα εἰς τὸν πάσχοντα βοηθήματα· οὐδ' εἶχε τὴν δύναμιν νὰ παραδοθῇ εἰς τὸ θεῖον θέλημα, νὰ μετανοήσῃ καὶ νὰ μεταβάλῃ τὴν διαγωγὴν της ἐνὸς ὧς ὑπῆρχεν ἔτι εἰς τὴν ζωὴν.

Καὶ εἰδὼς μὲν κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας της, συνεργεῖα καὶ πάλιν τοῦ καλοῦ ἱερέως, αἰσθήματά τινα πραότητος καὶ ἐλευθεριότητος, ἀλλ'

ἡ δυστυχὴς μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας τῆς, οἰκτρὸν θόμα τῆς φιλαργυρίας τῆς καὶ τρανώτατον δείγμα, ὅτι τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς οὐχὶ μόνον δὲν μᾶς παρέχουσι τὴν εὐδαιμονίαν, ἀλλὰ συχνάκις καὶ τὰς μεγίστας μᾶς ἐπιφέρουσι συμφοράς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ'.

Ὁδοιὸν περιστατικόν.

Ἡ Μαρία συνέζη μετὰ τῆς οἰκογενείας τῶν προστατῶν τῆς ἐν τῇ πρωτευούσῃ, ἀγαπωμένη καὶ θεωρουμένη ὡς ἐν τῶν μελῶν αὐτῆς. Πρωίαν δέ τινα γέρων τις ἐκκλησιαστικὸς ἐρχεται ζητῶν τὴν νεάνιδα ταύτην, καὶ λέγων ὅτι εἶχε νὰ τῇ διακοινώσῃ ἐντολὴν τινα.

— Ἐπικινδύνως, τῇ εἶπεν, ὑποκείμενόν τι πνέει τὰ λοιπὰ καὶ ἐπιθυμῶ νὰ συνδιαλεχθῇ μετ' αὐτῆς πρὶν ἀφήσῃ τὸν κόσμον τοῦτον διὰ νὰ ἀπέλθῃ ἐν εἰρήνῃ ἀπὸ αὐτόν. Δὲν ἤθελε δὲ τὸ ὑποκείμενον τοῦτο νὰ εἴπῃ τὸ ὄνομά του εἰς ἄλλον εἰμὴ εἰς τὴν Μαρίαν μόνον.

Ἡ νεάνις ἐξεπλάγῃ ταῦτα ἀκούσασα καὶ ἠρώτησε τὴν μητέρα περὶ τοῦ πρακτέου. Αὕτη δὲ γνωρίζουσα τὸν ἱερεῖα καὶ ὑποληπτομένη αὐτὸν ὡς εὐσεβεῖ καὶ τίμιον ἄνθρωπον, ἐπέτρεψεν εἰς τὴν Μαρίαν νὰ ἀπέλθῃ μετ' αὐτοῦ, παραλαμβάνουσα μεθ' ἑαυτῆς καὶ τὸν γέροντα κυνηγόν, τὸν Ἀντώνιον.

Ἰκανὴν ὥραν ἐβάδισαν εἰς τὰ ἀπώτατα μέρη τῆς πόλεως, βαθυτάτην διατηροῦντες σιωπὴν, καὶ ἕκαστος εἰς ἰδίους παραδεδομένους διαλογισμούς. Ἔλος δ' ἐφθασαν διὰ τινος στενωποῦ εἰς ἀθλίαν τινὰ οἰκίαν.

Τέσσαρα πατώματα ἦτο ἀνάγκη νὰ διέλθωσι καὶ ἡ κλίμαξ τοῦ τετάρτου τοσοῦτον σκοτεινὴ, στενὴ καὶ σεσαθρωμένη ἦτο, ὥστε ἡ Μαρία κατεσχέθη ὑπὸ φόβου, καὶ ἦτο χρεῖα νὰ βοηθήσωσιν αὐτὴν νὰ ἀναβῇ. Ὁ ἱερεὺς ἐστάθη εἰς πεπαλαιωμένην τινὰ θύραν, ἐξ ἀπλῶν σανίδων κατεσκευασμένην.

— Ἐδῶ εἶναι, εἶπεν.

Ἡ Μαρία εἰσῆλθεν εἰς ἀθλιέστατόν τι δωμάτιον. Τὰ ὑαλῖα τοῦ μόνου μικροῦ παραθύρου εἶχον ἀντικαταστήθῃ διὰ χαρτίνων τεμαχίων, ἀθλιεστάτη κλίνη μετὰ δυσώδους στρώματος, χολὴ τις καθέκλα μετὰ σαμνίου ὕδατος ἄνευ χειρίδων καὶ ἐπιπώματος, ἀπετέλουν τὰ ἐπιπλά τοῦ οἴκῆματος.

Ἀλλὰ τὸ φρικωδέστατον πάντων ἦτο ἡ ἐπὶ τῆς κλίνης κειμένη ἀσθενής. Ὅτι δ' αὕτη στρέψασα τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τὴν κατάξηρον καὶ ἰσχνὴν χεῖρά της ἐκτείνουσα ἤρχισε νὰ λαλή διὰ βραγχνῶδους καὶ σπηλαιῶδους φωνῆς, ἡ Μαρία ὑπέλαθεν ὅτι ἐβλεπε σκελετόν, καὶ ὅλα τὰ μέλη αὐτῆς ἔτρεμον.

Ἐκ τῶν ὀλίγων δὲ λέξεων τὰς ὁποίας τὸ εἰδεχθὲς τοῦτο σχῆμα ἠδυνήθη νὰ ἀρθρώσῃ μετὰ πολλῆς δυσκολίας καὶ βέγγχουσα, ἐνόησεν ἡ Μαρία ὅτι ἦτο ἡ Αἰκατερίνα—ἡ Αἰκατερίνα, ἥτις πρὸ ὀλίγου χρόνου εἰς τὸν μεγαλοπρεπεῖ οἶκον τῆς Χαριχλείας ἔλαμπεν ὡς κρίνος τῆς ἀνοιξείας, εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας, ζωηρὰ καὶ εὐπρόσωπος.

Παρὰ τοῦ πνευματικοῦ μαθοῦσα αὕτη τὰ περὶ τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ δακτυλιδίου καὶ ὅτι ἡ Μαρία συνέζη μετὰ τῶν προστατῶν της ἐν τῇ πρωτευούσῃ, τὴν προσεκάλεσε ἡδὴ ἰκετεύουσα αὐτὴν νὰ τὴν συγχωρήσῃ διὰ τὸ κακὸν τὸ ὅποιον τῇ ἐπροξένησε. Δὲν ἠθέλησε δὲ νὰ εἴπῃ τὸ ὄνομά της, φοβουμένη μὴ μνησιχακοῦσα δὲν ἔσπεργε νὰ ὑπάγῃ.

Μεγάλως ἡ Μαρία συγκινηθεῖσα ἐδάκρυσε. Θέλουσα δὲ νὰ δείξῃ ὅτι πρὸ πολλοῦ τὴν ἐσυγχώρησε, καὶ ὅτι οὐδόλως πάθος πρὸς αὐτὴν ἐφύλαττεν, ἀπεναντίας δὲ μάλιστα ὅτι μεγάλην πρὸς

αὐτὴν ἐλάμβανε συμπάθειαν, ἠθέλησε νὰ σφίγῃ τὴν χεῖρα αὐτῆς καὶ νὰ τὴν ἐναγκαλισθῇ, ἀλλ' ὁ ἱερεὺς ἀπέσπασε τὴν Μαρίαν ἀπὸ τῆς πασχούσης.

Ἡ Μαρία ἴστατο ἀποροῦσα καὶ φρίττουσα.

— Ἀρκεῖ, τέκνον μου, τῇ εἶπεν, ὅτι τὴν ἐσυγχώρησες, οὐδεμίᾳ ἄλλῃ σχέσει, οὐδὲ συνάφειᾳ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ ὑποκειμένων τοῦ εἶδους τούτου.

Ναί, ναί, κόρη μου, ἐξηκολούθησεν ὁ ἱερεὺς ἀπομακρυνόμενος μετὰ τῆς Μαρίας.

Ἡ Αἰκατερίνα ἐλησμόνησε τὸν Θεόν, δὲν ἠθέλησε νὰ ἀκούσῃ διόλου καλὰς συμβουλὰς, ἠνοίξεν ἀπρονοήτως τὰ ὦτά της εἰς τὴν κολακείαν, εἰς τὸν δελεασμὸν, ἐπνίξε τὰς κραυγὰς τῆς συνειδήσεώς της, ἔλαβε κακὰς συναστροφὰς, καὶ ἐδόθη εἰς τὰς ἀσωτίας καὶ τὴν παραλυσίαν, αἵτινες τὴν ἔφεραν εἰς τὴν ἐλεεινὴν ταύτην κατὰστασιν, εἰς τὴν ἀπώλειαν.

Τὰ μέγιστα συγκινηθεῖσα ἡ Μαρία ἐκ τῆς δυσἀρέστου ταύτης σκηνῆς, οὐδόλως ἠδυνήθη νὰ βάλῃ τροφὴν εἰς τὸ στόμα. Ἀδιαλείπτως δὲ παρίστατο εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της τὸ εἰδεχθὲς ἐκεῖνο φᾶσμα, καὶ ἡ βραγχνὴ ἐκείνη φωνὴ τοῦ ἦτο ἀδιακόπως ἑναυλος εἰς τὰ ὦτά της.

Καὶ ὁμως τὸ φᾶσμα ἐκεῖνο ἦτο, ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν, ἡ ζωηρὰ Αἰκατερίνα μὲ τὰς ἐρυθρὰς πα-

ρειάς, με τὴν ἀνθρωπότητα τῆς νεότητός της. Καὶ ἡ μητέρα μου μίαν φορὰν ἦτο ἀνθρώπαι καὶ ζωηρά, ἀλλ' αἱ προσβολαὶ τοῦ πάγου τὴν ἐξήραναν.

Αἰωνία σου ἡ μνήμη, αἰοῖδιμε πάτερ μου! Ὅλα, ὅλα ὅσα με εἶπες καὶ τότε, καὶ πάντοτε, καὶ εἰς τὴν κλίνην τοῦ θανάτου σου ἦσαν ἱερὰ καὶ θεῖα.

Ἐκ βάθους δὲ καρδίας σὲ ὑπόσχομαι, ὦ πάτερ μου, νὰ μὴ παρεκτραπῶ διόλου ἀπὸ τὰς νοουθεσίας σου, ἀλλὰ νὰ ἀκολουθῶ αὐτὰς πάντοτε, διάγουσα ζωὴν ἀνεπίληπτον.

Ἡ Μαρία δὲν ἔλειψε νὰ λαλήσῃ περὶ τῆς Αἰκατερίνης εἰς τὴν μητέρα τῆς Χαρικλείας. Ἰατρός δ' ἐν τῷ ἅμα ἀπεστάλη, ἐνταυτῷ δὲ καὶ τροφαί, σινδόνες, φορέματα καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα.

Καὶ ἔλαβε μὲν ἀνακούφισιν τινα ἐκ τούτων, ἀλλ' ἐπειδὴ οὐδεὶς ἔστεργε νὰ τὴν πλησιάσῃ, ἐτελεύτησεν ἐπὶ τέλους κατὰ τὸ εἰκοστὸν τρίτον ἔτος τῆς νεαρᾶς ἡλικίας της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'.

Ἐπεὶ οὐκ ἐστὶν ἀποστολὴ περὶ τῆς Μαρίας.

Αἱ πεδιάδες ἐκαλύπτοντο ἤδη ὑπὸ χλόης καὶ ἀνθέων, καὶ οἱ γονεῖς τῆς Χαρικλείας ἤρχοντο

συχνάκις εἰς τὰ κτήματα τῆς Μαρίας μετ' αὐτῆς. Πάντες δ' οἱ εἰς τὰ περίεξε ὑπεδέχοντο τὴν νεάνίδα μετὰ μεγάλης φιλοφροσύνης, συγχαίροντες αὐτὴν ὅτι ἀνεκαλύφθη ἡ ἀθωότης της. Πολλοὶ δὲ τῶν παίδων οἵτινες ἐλάμβανον ἄνθη καὶ καρπούς παρ' αὐτῆς, οὕτως ἐμορφώθησαν καὶ ἐμεγάλωσαν, ὥστε ἡ Μαρία δυσκόλως τοὺς ἀνεγνώρισε.

Κατὰ τὴν θύραν δὲ τοῦ κήπου συνήντησε τὸν γέροντα γεωργὸν μετὰ τῆς συζύγου του, οἵτινες ὑπεδέχθησαν αὐτὴν μετ' ἀνεκφράστου χαρᾶς καὶ τὴν παρέστησαν τὴν εὐτυχίαν τὴν ὁποίαν ἔνεκα αὐτῆς ἀπελάμβανον.

— Ἰδὲ πῶς τὰ φέρει ἡ μοῖρα! εἶπεν ὁ καλὸς γεωργός. Μίαν ἡμέραν ὅταν δὲν εἴχετε ἄστυον, σὰς ὑπεδέχθημεν ἡμεῖς εἰς τὴν στέγην μας, καὶ τώρα ὅταν μᾶς διώκουν ἀπὸ τὸν ἰδικὸν μας οἶκον, σὺ μᾶς δίδεις τὴν εὐάρεστον αὐτὴν κατοικίαν διὰ νὰ περάσωμεν τὸ γῆράς μας.

— Ναί, ναί, εἶπεν ἡ γραῖα γεωργός, πρέπει πάντοτε νὰ κάμνωμεν τὸ καλὸν εἰς τὸν πλησίον μας, διότι δὲν ἐξεύρομεν ἂν μίαν ἡμέραν θὰ μᾶς φανῇ χρήσιμος.

— Καὶ ἡμεῖς τότε ποῦ νὰ ἔχωμεν τοιοῦτον σκοπόν; εἶπεν ὁ γεωργός, καὶ ὁμως πολὺ ὠραῖον εἶναι ὅ,τι λέγει τὸ Εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον συχνάκις ἐπαναλάμβανε καὶ ὁ μακαρίτης Εὐλάμπιος.

«Ὅπως θέλετε νὰ σᾶς κάμνωσιν οἱ ἄνθρωποι, κάμνετε καὶ σεῖς εἰς αὐτούς.»

Ἡ Μαρία εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ οἴκου. Τὸ δωμάτιον ὅπου συνήθως διέτριβον, καὶ ὁ τόπος, ὅπου ἐκάθητο ὁ γέρον Εὐλάμπιος, ὀλιθερᾶς διήγειρεν ἀναμνήσεις ἐντὸς τῆς καρδίας της. Διηλθε δ' εἶτα τὸν κήπον ὅλον καὶ προσηγόρευσεν ὡς παλαιούς φίλους της τὰ δένδρα ἅτινα ὁ πατήρ της διὰ τῶν ἰδίων του χειρῶν εἶχε φυτεύσει· ἱκανὴν δ' ὥραν ἐστάθη καὶ εἰς τὴν προσφιλεῖ τῆς μηλίαν ἣτις ἀνεβλάστησεν ἐκ νέου καὶ ἐβρίθην ὠραίων καρπῶν.

—Πόσον βραχύς εἶναι ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου, ἀνέκραξεν· ἐκαῖνος παρέρχεται, ἀλλὰ τὰ δένδρα ἐπιζοῦν.

Συχνάκις δ' ἡ Μαρία ἐρχομένη ἐκάθητο καὶ εἰς τὴν σκιάδα, ὅπου τοσαύτας εὐτυχεῖς ἡμέρας διηλθε μετὰ τοῦ πατρὸς της, καὶ πολλάκις μετὰ βρεθασμοῦ ῥίπτουσα τὸ βλέμμα εἰς τὰς πέριξ καλλιεργημένας πεδιάδας, ὑπελάμβανεν ὅτι τὸν ἐβλεπε τοιοῦτον ὅποιος ἦτο. Εὐσεβὴ δὲ πρὸς ἀνάμνησιν του ἔχυνε δάκρυα, καὶ μόνην παρηγορίαν καὶ χαρὰν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς ἠσθάνετο συλλογιζομένη ὅτι ὁ πατήρ της κατῴκει εἰς χώρας ἀπειράκις καλητέρας, ὅπου ἀπελάμβανε τοὺς καρποὺς τῶν ὅσα ἐσπείρεν ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἡ καλὴ Χαρίκλεια ἦτο ἀδιαχώριστος σχεδὸν

ἀπὸ τῆς Μαρίας, καὶ πολλάκις ἤρχετο καὶ αὐτὴ εἰς τὸν κήπον, κατὰ τὴν ἀνοιξιν, ὅπου καὶ καθήμεναι περὶ τινὰ τράπεζαν, ἐβράπτουν ἢ ἐκέντων συνδιαλεγόμεναι.

Λίγνης δ' ἡμέραν τινὰ παρουσιάζεται ἡ μήτηρ τῆς Χαρικλείας ἐνώπιον τῶν δύο νεανίδων, καὶ μετὰ φιλοστοργίας ἀσπασθεῖσα ἀμφοτέρας·

—Χαίρω, τέκνα μου, εἶπε, διότι ἀμφοτέραι τοσαύτην ἀδελφικὴν ἀγάπην ἔχετε μεταξὺ σας, καὶ ἡ θεία Πρόνοια βλέπω ὅτι ἐρχεται νὰ σᾶς συνδέσῃ διὰ στενοτέρου καὶ στερεωτέρου δεσμοῦ.

Ὁ καλὸς Ἰωάννης μας ἐρχόμενος συχνάκις ἐδῶ εἰς τὸν κήπον πρὸς ἐπίσκεψίν σας, τοσοῦτον ἐθέλχθη ἀπὸ τὰ προτερήματά σου, ἀγαπητὴ μου Μαρία, καὶ τοσοῦτον συνεκινήθη ἐκ τῶν ὅσα περὶ σοῦ ἤκουσεν, ὥστε ἐπρότεινεν εἰς τὸν πατέρα του νὰ ζητήσῃ παρ' ἡμῶν τὴν χειρὰ σου.

Ὁ Ἰωάννης, ὡς τὸ γνωρίζεις, εἶναι υἱὸς τοῦ αὐταδέλφου μου Χριστοδούλου. Μετὰ μεγάλης δὲ προθυμίας ὁ πατήρ ὑπεδέχθη τὴν πρότασιν ταύτην καὶ ἐπήνεσε τὸν υἱόν του διὰ τὴν ἀξιόλογον ἐκλογὴν του.

Ἰδοὺ λοιπόν, κόρη μου, γίνεσαι ἀληθινὸν μέλος τῆς οἰκογενείας μας, καὶ πρώτη ἐξαδέλφη, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ἀδελφὴ τῆς Χαρικλείας σου. Τὰ

φορέματα τὰ ὅποια πρότινος καιροῦ ῥάπτονται εἶναι προπαιωρισμένα διὰ τὸν γάμον σου, δεῖς καὶ δὲν θὰ βραδύνη, διότι ὁ ἀδελφός μου Χριστόδουλος ἐτοιμαζόμενος κατ' αὐτὰς νὰ μεταβῇ εἰς Εὐρώπην ἕνεκα ἐμπορικῶν ὑποθέσεών του, ἐπιθυμεῖ νὰ ἐκτελεσθῇ πρῶτον ὁ γάμος τοῦ μονογενοῦς τέκνου του.

Ἡ Μαρία ἐστεμμένη μετ' ῥόδα ἐρυθρὰ καὶ λευκά, καὶ κυανὴν ἐνδεδυμένη ἐσθῆτα, προσάγεται εἰς τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν τῆς πρωτεύουσας. Τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἔλαμπεν ἐκ τῆς ἀνθηρότητος, τοὺς ὡραίους δὲ καὶ μέλανας ὀφθαλμούς της ἔχουσα σεμνῶς καταβιδασμένους εἰς τὴν γῆν, ἦτο ὡραία ὡς ἄγγελος.

Καὶ ἐκ τοῦ ἐνός μὲν μέρους συνώδευεν αὐτὴν ὁ μνηστήρ της, νεανίας διὰ πολλῶν κεκοσμημένος προτερημάτων, ἀφ' ἑτέρου δ' ἡ εὐγενὴς Χαρίκλεια ὡς παράνυμφος, ἐπὶ κεφαλῆς παρθενικὸν φέρουσα στέμμα ὡς βασίλισσα, οἱ δὲ γονεῖς τῆς Χαρίκλειας καὶ οἱ λοιποὶ συγγενεῖς καὶ φίλοι καὶ πλῆθος λαοῦ παρηκολούθουν μετὰ μεγάλης πομπῆς καὶ παρατάξεως.

Πλησίον τῶν νεονύμφων παρεισέδυσεν καὶ ὁ γέρων κυνηγός Ἀντώνιος, εὐπρεπῶς ἐνδεδυμένος καὶ σκιρτῶν ἐκ τῆς ἀνεκφράστου αὐτοῦ χαρᾶς. Ἡ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του παρισταμένη ὡ-

ραία νόμφη ἔφεραν ἀμέσως εἰς τὴν μνήμην τοῦ τὴν εἰδεχθῆ μορφήν τῆς Αἰκατερίνης κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου της.

—Θεέ μου, ἀνεδόξουν, ἀν ἦτο τρόπος ὅλοι αὐτοὶ οἱ περιστάτες νὰ ἐκύτταζον τὴν Αἰκατερίναν καὶ νὰ τὴν παραβάλουν μετὰ τὴν Μαρίαν, θὰ ἔβλεπον ὀφθαλμοφανῶς εἰς ποίαν ὁδὸν φέρει ἡ ἀρετὴ, καὶ εἰς ποίαν ἀθλιότητα ἡ κακία, τὴν ὁποίαν ἡ ταλαίπωρος ἐκείνη γυνὴ παρηκολούθησεν.

Ἡ τελετὴ τοῦ γάμου ἐτελέσθη μετὰ πάσης τῆς ἐνδεχομένης μεγαλοπρεπείας, ἐξαίρετον δὲ συμπόσιον προσεφέρθη εἰς τοὺς προσκεκλημένους, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου ἡ χαριτόβρυτος Χαρίκλεια ἔθισεν τὸ κένιστρον, διὰ ποικίλων ἀνθέων καὶ ταινιῶν αὐτὸ περικοσμήσασα. Τὸ κένιστρον δὲ τοῦτο ἀποτελεῖ εἰσέτι τὸν καλλήτερον στολισμὸν τοῦ οἴκου τῆς Μαρίας, ὡς ἱερὸν διατηρούμενον κειμήλιον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ'.

Μνημεῖον τοῦ Ἐὐλαμπίου.

Τὸ μνημεῖον, ὅπερ ἡ Χαρίκλεια ὑπεσχέθη εἰς τὴν Μαρίαν ὅτι ἤθελεν ἀνεγείρει διὰ τὸν Εὐλάμ-

πιον, ἀπεπερατώθη ἤδη. Ἦτο ἀπλοὺν μὲν, ἀλλὰ καὶ ὠραῖον, ὥς ἦτο ὠραία καὶ ἡ ψυχὴ τῆς ἀγγελικῆς νεάνιδος, ἧτις παρέσχεν ἀφ' ἑαυτῆς τὸ σχέδιον. Τὸ μάρμαρον ἦτο μέλαν διὰ χρυσεῆς καλυπτόμενον ἐπιγραφῆς μετὰ τοῦ ὀνόματος, τῆς πατρίδος, τῆς ἡλικίας καὶ τοῦ ἐπιτηδεύματος τοῦ ἐναρέτου ἀνδρός. Κάτωθεν δὲ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης διὰ χρυσῶν ἐπίσης γραμμάτων ἦσαν ἐγχεχαραγμένοι οἱ ὠραῖοι οὗτοι λόγοι τοῦ Ἰησοῦ. « Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ. Ὁ θνήσκων ἐν ἐμοί, καὶ ἀποθάνῃ, ζήσεται. » Ὑπὸ τοὺς λόγους δὲ τούτους παριστάτο δι' ἀξιολόγου ἀναγλύφου τὸ κάνιστρον, ὅπερ ἰδίαις χερσὶν ἡ Μαρία μετὰ τοῦ εὐγενοῦς συζύγου τῆς δι' ὠραιότητων ἐκόσμησεν ἀνθέων, ἡ δὲ καλὴ Χαρίκλεια ἐπιμελῶς σχεδιάσασα δι' ἀμιμήτου καλλιτεχνίας παρέδωκεν εἰς τὸν γλύπτην. Ἀνωθεν δὲ τοῦ κανίστρου ὑπῆρχε σταυρός.

© SIMANOCOR
MILCARO

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ Γ. Α. ΚΟΠΑΝΑΡΗ.

Εν Κων/πόλει, Ἰσωθὴρ τοῦ Ζωγράφου-Καπουοῦ, Ἄρ. 6.

Κατὰ προτροπὴν ἐπισκευάσεων γονέων καὶ διδασκάλων ἐπι-
χρητάμεν τακτικὴν σειράν καταλλήλων ἀναγνωστικῶν βιβλίων.
Καὶ ἐκ. τοῦ παρόντος μὲν ἐκδόθησαν τὰ ἀκόλουθα.

Ἡ ΜΑΡΙΑ, ἥτοι ἡ ἐκ Προνοίας Δοκιμασία, ἡλικιώτατον καὶ
τερπνιώτατον διήγημα πρὸς χρῆσιν τῶν σχολείων, ἐξόχως δὲ
τῶν παρθενωγείων, μετὰ εἰκονογραφίαν, ὑπὸ Α. Γ. Λαμπρίου.

Ο ΕΝ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΣΙΝ ΟΔΗΓΟΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ,
μετὰ εἰκονογραφίαν, ὑπὸ Α. Γ. Λαμπρίου.

Ἡδὴ δὲ προετοιμάζονται εἰς ἔκδοσιν τὰ ἐπείξῃ.

ΤΟ ΔΙΣΑΚΙΟΝ ΤΟΥ ΑἰΣΙΠΟΥ, ἥτοι συλλογὴ Ἑμμέτρων
Μύθων, οἰκείων τε καὶ ἀλλοτρίων, μετὰ τῶν ἐν τοῖς νηπιαγω-
γείοις συνήθεις φδομένων φωνάκων, μετὰ εἰκονογραφίαν, ὑπὸ
τῆς κατέως Ν. Λαμπρίου.

ΠΑΙΔΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ, πρὸς χρῆσιν τῶν δημοτικῶν
σχολείων, μετὰ ὥραιων εἰκονογραφίαν, ὑπὸ Α. Γ. Λαμπρίου.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΕΓΚΟΣΗΡΙΟΝ ὑπὸ Γ. καὶ Α. Λαμ-
πρίου. Ἐκδ. νῆα.

ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΗΣ ΙΣΤΟΡΙΔΙΑ μετὰ βελτιώσεων,
ὑπὸ Α. Γ. Λαμπρίου, Ἐκδ. ταχέως.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ εἰς δύο τόμους, ὑπὸ Α. Γ.
Λαμπρίου, Ἐκδ. δευτέρα.

ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ, ἥτοι περί συμπεριφο-
ρᾶς αὐτῶν, ὑπὸ Α. Γ. Λαμπρίου.

ΕΠΙΤΟΜΟΝ ΓΕΛΩΦΟΝΙΚΟΝ.

Ἐν τῇ αὐτῇ Βιβλιοπωλείᾳ εὕρισκονται καὶ **ΔΙΑΛΟΓΟΙ**
ΤΟΥΤΡΚΟΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΟΙ ὑπὸ
Ἰωάννου Π. Μηλιοπούλου.
